

У Сарајеву заседало Председништво и Савет министара Босне и Херцеговине

Договорено отварање аеродрома

Савет министара усагласио Меморандум о телекомуникацијама, као и Споразум са Европском банком за финансирање овог пројекта • У понедељак биће одржан састанак Сталног војног комитета, а постоји могућност да Председништво БиХ истог дана именује и амбасадоре

САРАЈЕВО, 12. септембра (Срна) - Председништво БиХ одлучило је на данашњој седници у федералном делу Сарајева да у понедељак 15. септембра буде одржан састанак Сталног војног комитета, а постоји могућност да истог дана буду именовани и амбасадори.

Ово је након седнице истакао Момчило Крајишник, председник у Председништву БиХ из Републике Српске, додавши да није формирана делегација за Савет Европе, јер је председник Француске Жак Ширак позвао сва три председника у Председништву БиХ, па ће коначан састав делегације бити утврђен такође у понедељак.

Пре седнице Председништва његови чланови састали су се са генералним секретаром НАТО-а Хавијером Соланом и, према Крајишниковим речима, разговарали

о улози СФОР-а током одржавања општинских избора.

Солана је данас изјавио да ће СФОР гарантовати безбедност гласачких места током избора у Републици Српској и Федерацији БиХ и неће толерисати било какво насиље.

После састанка са члановима Председништва БиХ у федералном делу Сарајева, прецизирао је да је циљ његовог доласка „подршка СФОР-у и НАТО-у у изборном процесу“.

„Веома сам задовољан што је после вишемесечних трагања нађено решење за отварање три аеродрома: у Бањој Луци, Тузли и Мостару, што ће појачати трговинске везе са другим земљама и превоз путника, те што је нађено решење за војни комитет, чији ће се састанак одржати у понедељак“, рекао је Солана.

„СФОР неће толерисати кори-

шћење медија за манипулисање народом“, упозорио је генерални секретар НАТО-а.

Савет министара БиХ усагласио је на данашњој седници у Сарајеву Меморандум о телекомуникацијама, као и Споразум са Европском банком за финансирање овог пројекта.

Као што је најављено након јучерашње седнице Савета министара, договорен је и Меморандум о отварању аеродрома у Бањој Луци, Мостару и Тузли.

Савет министара именовao је и делегацију која ће учествовати на Скупштини Светске банке и Међународног монетарног фонда.

„На седници Савета договорен је и тродневни режим за прелазак границе словеначких грађана, који ће присуствовати концерту групе „U2“ у Сарајеву, рекао је после седнице копредседавајући Савета министара БиХ Боро Босић.

данас у "Гласу српском"

Интервју „Гласа српског“

Владимир Настић

Српски народ је наша странка

Наше су манифестације без политичке конотације, какво је и књижевничко сталешко удружење, а наша је странка - српски народ. Кочић је велики српски писац и духовник, показало је то и поштовање његовог лика и дела на Змијању, у родним Стричићима за овогодишњи „Кочићев збор“ и обележавање 120-годишњице од рођења

2. и 3. страна „Пулса Гласа српског“

Сусрет Плавшић - Гелбард у Бањој Луци

За слободне и праведне изборе

Председник Републике Српске Биљана Плавшић у петак се у Бањој Луци састала са специјалним изаслаником америчког председника за Балкан амбасадором Робертом Гелбардом и саветником за имплементацију Дејтонског мировног споразума Дејвидом Дјуином, са којим је разговарала о догађајима у Бањој Луци почетком ове седмице и општинским изборима.

После разговора председница Плавшић је изјавила да ју је господин Гелбард информисао да је детаљно упознат са догађајима који су почетком седмице потресли Бању Луку, али да јој је он сугерисао да то заборави, а сву пажњу усмери на одржавање општинских избора.

„Желимо да избори 13. и 14. септембра протекну у мирној атмосфери као што су протекли и прошлог септембра и надам се да ће људи министра унутрашњих послова Марка Павића обезбедити да они у западном делу Републике Српске прођу без експреса и инцидентних догађаја - рекла је председница Плавшић.

Председница РС Биљана Плавшић потом је обавестила новинаре да постоје изгледи да америчка влада уложи значајна средства у РС и то у области образовања, затим изградњу једног моста и објекте инфраструктуре који ће живот

Биљана Плавшић и Роберт Гелбард

(Снимко М. ШУКАЛО)

људима учинити лепшим и снашљивијим.

Специјални изасланик америчког председника за Балкан Роберт Гелбард је нагласио да је сврха његове посете Бањој Луци да овде буде и за време избора за које каже да представљају корак напред у јачању демократских процеса и демократије на овим просторима.

„Влада САД има поверење у ОЕБС, СФОР и ИПТФ, нада се правој изборној атмосфери и оче-

кује слободне и праведне изборе - нагласио је Гелбард.

Он је потом рекао да његова влада верује у потпуну имплементацију Дејтонског споразума и да подржава оне који се залажу за његову имплементацију.

Гелбард је на крају рекао да САД подржава одржавање парламентарних избора у Републици Српској и да ће се они одржати под надзором ОЕБС-а али није прецизирао кад ће они бити одржани.

Г.Д.

Тема „Пулса“

Проблеми на почетку школске

године у Републици Српској

Ученици и професори на чекању

Просветним радницима би требало да буде јасно да нису једини буџетски потрошачи

Како створити новац или га узети од осталих потрошача буџета - пита се Видосав Полић, заменик министра просвете РС

Последњи потез Владе није ништа друго до још један облик уцене или пресије - рекла је Ранка Мишић, председник гранског Синдиката РС

6. и 7. страна „Пулса Гласа српског“

Конференција за штампу ИПТФ-а, ОЕБС-а, СФОР-а и ОХР-а у Бањој Луци

Обезбеђена слобода кретања гласача

Прелиминарни резултати општинских избора могли би бити саопштени након четири дана, а званични седам дана по њиховом одржавању

Први прелиминарни резултати општинских избора у Републици Српској и Федерацији БиХ требало би да буду познати четири дана по њиховом одржавању а коначни на касније за седам дана, изјавио на конференцији за штампу међународних организација (ИПТФ, ОЕБС, СФОР и ОХР) која је у петак одржана у Бањој Луци, Јохан Ферхајден, портпарол мисије Организације за европску безбедност и сарадњу.

Ферхајден је потом рекао да су у четвртак око 21 час два непозната лица у близини Требиња пуцала на минибус ОЕБС-а у коме се налазило седам међународних посматрача општинских избора, али да нико од њих није био повређен. Истичући да се минибус кретао без видно истакнуте ознаке ОЕБС-а он овај инцидент није окарактерисао као напад на чланове посматрачке мисије већ као „насутични покушај отимачина“.

Портпарол СФОР-а британски пуковик Мајк Рајт је истакао да су међународне стабилизационе снаге асистирале приликом транспорта

изборног материјала и да је тај посао успешно и на време завршен. Рајт је потврдио да је Пентагон ставио на располагање СФОР-у три авиона „која могу да емитују радио и ТВ- сигнал“ и додао да је СФОР-у посебно стало да људи у БиХ „имају изабалансиране информације“.

Наглашавајући да је обезбеђена слобода кретања за све гласаче у БиХ, портпарол ИПТФ Алун Робертс је посебно истакао да је главни задатак међународне полиције 13. и 14. септембра да надгледа понашање локалне полиције.

На том послу, каже Робертс, била је ангажована 160 полицајаца ИПТФ који ће обилазити 750 изборних станица у регији Запад.

Службеник за медије канцеларије високог представника за цивилна питања Владислав Савић је изразио задовољство што су након дужег времена поново профункционалисали заједнички органи БиХ и изразио наду да ће локални избори у оба ентитета протећи у демократској атмосфери и без инцидената.

Г. ДАКИЋ

Александар Иванко

Нема хапшења без званичне оптужнице

САРАЈЕВО, 12. септембра (Бета) - Међународни суд за ратне злочине није био консултован у вези са одлуком да на дан локалних избора у БиХ могу бити ухапшени само они против којих постоји званична оптужница Хашког трибунала, изјавио је данас портпарол УН у Сарајеву Александар Иванко.

Како је јавио Радио БиХ, Иванко је рекао да пре измене члана 232 Правила и прописа Привремене изборне комисије, Хашки суд није питан за мишљење и да се тај суд не слаже са таквим правним ставом.

Он је, међутим, истакао да Хашки трибунал признаје чињеницу да је мисија Организације за европску

безбедност и сарадњу постигла споразум о том питању који ће бити на снази 13. и 14. септембра.

На питање да ли трибунал има овлашћење да промени ту одлуку, Иванко је одговорио одрично, и додао да трибунал може само изнети своје правно мишљење и да нема компетенција у организовању избора у БиХ.

Привремена изборна комисија је 9. септембра донела одлуку о модификацији члана 232. Правила и прописа. У новом тексту пише да на дан избора могу бити ухапшене само оне особе против којих је Хашки трибунал подигао званичну оптужницу.

Портпарол мисије ОЕБС-а Де-

вид Фоли рекао је да се Привремена изборна комисија одлучила на промену тог члана како би се осигурала потпуна слобода кретања на дан избора, пошто је српско руководство изразило бојазан од хапшења на основу такзованих тајних оптужница.

Политичка превирања у Црној Гори

Рачуни за грешке, пре или касније

Многе ствари се данас изокрећу да би се побегло од праве суштине, а суштина је у томе да нико у Црној Гори није против реформи, нити против приватизације. Наша је жеља да имамо што више богатих људи, али, ми морамо радити и деловати у складу са законом. Закони се морају поштовати и од тога неће моћи да се побегне, рекао Момир Булатовић

ПОДГОРИЦА, 12. септембар (Танјуг) - На трибини грађана у месној заједници Грбавци, код Подгорице, синоћ је саопштено да ће актуелни председник Црне Горе Момир Булатовић бити кандидат Демократске партије социјалиста на предстојећим председничким изборима у овој републици.

Право да Булатовић буде председнички кандидат у име партије на чијем се челу налази задржано је у решењу Савезног уставног суда, који је укинуо спорну одредбу из републичког Закона о избору председника Црне Горе „да једна политичка странка не може имати више од једног председничког кандидата“.

Из такзоване реформске струје ДПС-а, коју заступа Милица Пејановић-Ђуришић, за председничког кандидата номинован је премијер Мило Ђукановић.

Одлука и решење Савезног уставног суда, по којима и Булатовић има право да у име ДПС-а буде кандидат за избор на највишу државну функцију у својој републици, поздрављено је овацијама око 800 учесника трибине у Грбавцима, на којој су били и грађани из још седам суседних месних заједница Љешкопоља, Лекића, Вуковаца, Понара, Бери, Доњих коката и Фармака.

Трибина је била посвећена актуелним политичким збивањима у Црној Гори, узроцима кризе која је довела до подела у врху ДПС-а и блокади државне власти и на њој су, поред председника Булатовића, учествовали потпредседник партије Предраг Булатовић и други високи страначки функционери.

Председник Булатовић је рекао да Црна Гора сада води једну од судбоносних борби за истину, коју такзована реформска струја у ДПС-у покушава да замагли и сакрије од народа.

„Многе ствари се данас изокрећу да би се побегло од праве суштине, а суштина је у томе да нико у Црној Гори није против реформи, нити против приватизације.“

Наша је жеља да имамо што више богатих људи, али, ми морамо радити и деловати у складу са законом. Закони се морају поштовати и од тога неће моћи да се побегне“, рекао је председник Момир Булатовић.

Указујући да се у Европу не стиже на начин да неко зграби неколико стотина хиљада марака бавећи се шверцом и утајама пореза, он је, такође, констатовао да је покренути демократски процес у овој републици незауостављив, да се од истине не може побегнути и да ће морати да се полагају рачуни за све што се згрешило.

Булатовић је изнео да се у оквиру ДПС-а, на чијем се челу он налази, не планира никакав лов на вештице, „али неће бити ни шанси да се трагови незаконитог понашања приметну“.

„Ми желимо да подржавамо радне и вредне људе, да стварају, зарађују и штите своју имовину“, нагласио је Булатовић, најављујући да ће из његове партије ускоро потећи иницијатива о доношењу Закона о национализацији незаконито стечене имовине, што су учесници трибине у Грбавцима поздравили дуготрајним аплаузима, тражећи да се истраје у борби против шверца, криминала и расипања државне имовине.

Предраг Булатовић Тужбе против уредника ТВ ЦГ

ПОДГОРИЦА, 12. септембра (Српна) - Председник Посланичког клуба Демократске партије социјалиста Момира Булатовића и председник Управног одбора Телевизије Црне Горе Предраг Булатовић најавио је подношење приватне тужбе против Миломира Ђукановића, уредника ТВ ЦГ и агеније „Монтенафакс“ због дезинформисања јавности.

Црногорска телевизија је синоћ у ударном „Дневнику“ у 19.30 часова објавила вест агенције „Монтенафакс“ у којој се каже да је П. Булатовић са фото-апаратом примећен у жбуњу у близини велетелне виле Аца Ђукановића, брата премијера Црне Горе Мила Ђукановића, у Биељој код Херцег Новог.

У информацији се наводи да је П. Булатовић намеравао да снимим поменути вилу и фотографије, за велике паре, прода београдским новинама.

Предраг Булатовић је на почетку данашњег заседања црногорског парламента захтевао од његовог председника Светозара Марковића да предузме одређене мере, које су у надлежности Скупштине, оснивача ТВ ЦГ, и да заштити посланике од такве уређивачке политике.

Одлука Скупштине Црне Горе

Нема превремених парламентарних избора

ПОДГОРИЦА, 12. септембра (Српна) - Након шест дана расправе посланици црногорског парламента су са 38 гласова против и 21 за одбили предлог Момира Булатовића, председника Црне Горе, да се скрати мандат Скупштине и да се раслишу превремени избори.

Булатовићев предлог заједнички су одбили посланици реформских снага, Демократске партије социјалиста Мила Ђукановића, Странке демократске акције, Демократске уније Албанаца, Демократског савеза Албанаца, као и опозициона коалиција Народна слога, коју чине Народна странка Новака Кириљковића и Либерални савез Славка Перовића.

Образложење за одбијање предлога је недавни Споразум о минимуму демократских правила у изградњи инфраструктуре демократске Црне Горе, који је председник Владе Мило Ђукановић потписао са председничким опозиционим парламентарним странкама.

Према том споразуму, парламентарни избори требало би да се одрже тек идуће године крајем маја.

У завршној речи Булатовић је рекао да споразум Ђукановића са опозицијом не доживљава као велики демократски искорак, већ је то, како је нагласио, споразум о коалицијој сарадњи Мила Ђукановића са опозицијом због страха од губљења власти“.

Тако је завршена Прва ванредна седница Скупштине Црне Горе чији је рад трајао шест дана.

Почео 15. конгрес КП Кине

Цемин: Кина наставља са реформама

Биан Цемин предложио да се Денгове теорије, које су омогућиле уношење прихватљиве дозе капитализма, уткају у партијске документа и устав, заједно са теоријама Маркса и Мао Цетунга • Он је Денгова економска учења назвао „марксизмом данашње Кине“

ПЕКИНГ, 12. септембра - Народно Република Кина ће наставити са економским реформама, које је започео недавно преминули Денг Хсиаопинг, радиће динамичније на приватизовању дела друштвеног сектора, али ће држава задржати контролу над стратешким деловима привреде, рекао је данас, на отварању Петнаестог конгреса КП Кине партијски лидер и шеф државе Биан Цемин.

Биан је, како јављају агенције, најавио и тешкоће, које ће довести приватизација и веће пословање по тржишним законитостима, али је обећао да ће се одрицање исплатити у веома кратком року.

Он је најавио децентрализацију управљања и смањење контроле државне и партијске администрације над пословањем предузећа и заложено за борбу против мита, корупције и криминала.

Говор партијског и државног лидера пред преко 2.000 делегата протекао је у знаку сећања на Денг Хсиаопинга, преминулог 19. фебруара, који је и започео реформе у земљи, под паролом „социјализма са кинеским карактеристикама“.

Биан Цемин је предложио да се Денгове теорије, које су омогућиле уношење прихватљиве дозе капитализма, уткају у партијске документа и устав, заједно са теоријама Маркса и Мао Цетунга. Он је Ден-

гова економска учења назвао „марксизмом данашње Кине“.

Шеф кинеске партије је одбацио критике да ће акционарство и приватизација Кину увести у капитализам, нагласивши да је немогуће да Кина скрене са пута социјализма.

Коментатори страних агенција тврде да ће приватизација и смањење државне контроле над предузећима ићи у смеру стварања модерних великих корпорација, које ће се у двадесет првом веку моћи да носе са сличним корпорацијама Запада.

У говору партијског лидера није избегнуто помињање опасности од повећања незапослености, као директне последице бржег реструктурирања државних предузећа од којих је половина у губицима.

Нови кораци у економским реформама ће такође пензије, здравство и социјална давања више ставити на терет локалних управа и на терет самих предузећа.

Посебно поглавље у два часа и 15 минута дугом говору, који су уживо преносили радио и телевизија, било је посвећено борби против корупције, криминала, проституције и порнографије, као савремених зала које треба што пре зауздати.

У оквиру модернизације земље, али и смањивање државних трошкова, Биан Цемин је најавио смањење броја војника са садашњих 3,1

милиона људи на 2,5 милиона. Број војника ће у наредне три године бити смањен за 500 хиљада.

Нова кинеска армија биће боље опремљена и наоружана, а самим тим и ефикаснија, рекао је партијски лидер.

Биан Цемин се заложиле за мир, сарадњу и подстицање развоја, као основ за односе на међународном плану, али упозорио да стари начин размишљања који је карактерисало време војних блокова и поделе света још није мртав. Он је упозорио све оне који у маниру хладног рата желе да остваре глобалну хегемонију и војне савезе уперене против трећих земаља.

Кина ће одбити да уђе у било какав блок или војни савез и супротставиће се покушајима мешања у унутрашње послове других. Биан није експлицитно поменуо Сједињене Државе, али је нагласио да се питање људских права и даље злоупотребава за мешање у унутрашње ствари државе.

Кинески лидер је рекао да иза жеље неких снага на Тајвану да оствари независност од Пекинга стоји страни утицаји и нагласивши да је Кина за мирољубиво уједињење са острвом, није одбацила могућност ни употребе силе уколико Тајван, који Пекинг сматра својим провинцијама, прогласи независност. (Тан-јунг)

Конгресу присуствује више од 2.000 делегата (Ројтерс)

Коначни резултати референдума на северу Велике Британије

Шкоти се враћају у стари парламент

Секретар за Шкотску у лабуристичкој влади Доналд Дјувер архитекта читавог плана, изјавио је да су резултати референдума прави тријумф • „Ово је велики дан за Шкотску и један од најважнијих у дугој историји наше земље“, рекао је он

ЕДИНБУРГ, 12. септембра - Према коначним резултатима објављеним рано јутрос, Шкотланђани су гласали огромном већином у прилог плана Лабуристичке парти-

оногући оснивање свог парламента, јавља Ројтер.

Британски премијер Тони Блер изразио је задовољство исходом референдума на којем су гласачи

дона буду поверене новом парламенту у Единбургу.

Резултати добијени у укупно 32 изборна округа показују да је 74,3 одсто учесника на референдуму гласало у прилог оснивања шкотског парламента.

Нешто мањи постотак учесника - 63,5 одсто - одговорио је позитивно на друго питање референдума које се односило на то да ли увођење пореза треба да буде у надлежности парламента.

Секретар за Шкотску у лабуристичкој влади Доналд Дјувер, архитекта читавог плана, изјавио је да су резултати референдума прави тријумф. „Ово је велики дан за Шкотску и један од најважнијих у дугој историји наше земље“, рекао је он.

Дјувер је такође додао да очекује да ће владин документ о успостављању новог парламента бити спреман до краја године и да ће га британски парламент прихватити у току 1998.

Објаву резултата Шкотланђани

су пропатили великим народним весељем и игром широм земље. Велики славље је организовано у Шкотском центру за изложбе и конференције у Глазгову, граду где је 84 одсто становника гласало за оснивање шкотског парламента.

У кампањи за позитиван одговор на оба питања постављена на референдуму, СНП се придружио Лабуристичкој партији. Те две партије су иначе супарници, подсећа Ројтер.

Конзервативци, који су власт у Британији у мају предали Блеровој Лабуристичкој партији и који су изгубили сва посланичка места која су заузимали њихови шкотски посланици у парламенту у Лондону, водили су кампању за негативан одговор на питања референдума упозоравајући да би то довело до цепања Уједињеног Британског Краљевства.

Шкотски парламент ће имати у својој надлежности образовање, здравство, заштиту природне околине, пољопривреду и уметност.

Инцидент на војној вежби у Естонији

Погинула два војника

МОСКВА, 12. септембра (Тан-јунг) - Најмање два војника естонске армије изгубила су живот прошле ноћи, а 12 њих је нестало, када су по наређењу старешине препливали са острва на којем су имали вежбе, до копна.

Спасилачке екипе су из ледене воде извукле осам преживелих војника и тела двојице погинулих.

Потрага за још 12 војника који су учествовали у вежби се наставља, али лекари оцењују да практично нема шанса да је неко од њих преживео.

Вежбе су се одржавале око 40 километара западно од Талина, у подручју бивше руске поморске базе за атомске подморнице.

Командант јединице наредио је групи од 22 војника да препливају залив, сматрајући да раздалчина од неколико стотина метара од острва до копна за њих не би требало да представља већи проблем.

Шкотланђани поздрављају Тонију Блера

је да се готово 300 година после уједињења са Енглеском Шкотској

дали велику подршку његовом плану да неке надлежности Лон-

Напетост на Руско-грузијској граници **Алкохолни рат**

Илегални произвођачи
алкохола, углавном
смештени у региону
северног Кавказа,
снабдевају се
сировинама претежно из
Белорусије, Казахстана и
у последње време из
Грузије

МОСКВА, 12. септембра - Илегална производња водке је узрочник вишемесечне напетости на грузијско-руској граници на којој је са руске стране спуштена рампа за караван од 1700 камиона препуних бурема са алкохолом. Грузијци су намерили да тај караван пребаце у Северну Осетију, центар илегалне производње водке, где је око 200 илегалних произвођача зауставило своје погоне ишчекујући сировину која стоји на граници.

Приходи од продаје алкохола, посебно водке, били су традиционално важна буџетска ставка на овом подручју - од царске Русије, преко СССР, до данашње Руске Федерације. Распадом СССР изгубљен је државни монопол на производњу и продају алкохола, мада је до 1993. ипак контролисано између 55 и 65 одсто тржишта. Прошле године тај проценат је пао на 15, па се у буџет са тог тржишта слива само три до пет одсто прихода. Рачуна се да државна каса Руске Федерације због илегалне производње алкохола квартално губи око сто милиона долара.

Подношћу федералној пограничној војсци, која прети да ће, као у време царске Русије, ако треба и оружјем спречити улаз каравана са алкохолом, данас је дао председник Борис Јељцин изјавом да се мора спречити производња некавалитетне водке и да је често одлучено да се заустави улаз алкохолних сировина за такву производњу. У традиционалном недељном обраћању нацији преко радија, Јељцин је рекао да новац од алкохола треба да иде у државну касу, а не поповима.

Илегални произвођачи алкохола, углавном смештени у региону северног Кавказа, снабдевају се сировинама претежно из Белорусије, Казахстана и у последње време из Грузије. За руску државу они нису само проблем због изгубљених средстава, већ и због масовних тровања (често са смртним исходом) које проузрокују својим некавалитетним пићима.

Поводом заустављеног каравана из Грузије, Јељцин је поручио да се у Русији више неће производити некавалитетна пића и успут поучио своје земљаци да заправо треба да престану да пију јер од тога „зависи њихова срећна будућност“.

Лист „Московски комсомолац“ тврди да се у стопираном каравану налази 15 хиљада тона 96 одсто чистог алкохола. Ако се зна да на светском тржишту тона алкохола кошта између 100 и 800 долара, није тошко разумети огорчење Грузијца који алкохол, како се претпоставља, набављају у Турској.

Забрана за пролаз грузијских камиона био је разлог одсуства председника Грузије Едуарда Шеварнадзеа са прославе 850. годишњице Москве.

Маглен Олбрајт на Блиском истоку

Криза због обостраних пропуста

„Израел би требало да се уздржи од унилатералних акција, укључујући оне које Палестинци виде као провокативне - ширење насеља, конфискације земљишта, рушење кућа и одузимање личних докумената“, рекла је Олбрајт

ТЕЛ АВИБ, 12. септембра (Танјуг) - Амерички државни секретар Маглен Олбрајт позвала је јуче Израел да направи паузу у градњи комплекса јеврејских кућа у источној Јерусалиму, како би мировни процес поново кренуо напред.

„Криза није неизбежна, ни случајна. Она је проузрокована пропустом обеју снага да у потпуности испуне своје обавезе као партнера у миру“, нагласила је Олбрајт у говору ученицима једне јерусалимске школе.

Ова изјава, коју су Палестинци прижељкивали да чују од почетка њене посете, уследила је после сусрета са палестинским председником Јасером Арафатом у Рамали на Западној обали и другог разговора са израелским премијером Бењамином Нетанијахом у Јерусалиму.

Састанак са Арафатом трајао је три сата, много дуже него што се очекивало. Палестински лидер је том приликом пон-

овио своју посвећеност мировном процесу, али је, истовремено, оптужио Израел за застој у преговорима који траје још од средине марта. Израелска влада је тада дала „зелено светло“ за изградњу више хиљада јеврејских кућа на спорној земљи.

Олбрајт је започела тешку мисију спашавања блискоисточног мировног процеса у среду ујутро и у свим досадашњим разговорима се залагала за беспштедну борбу против тероризма.

Сада је, међутим, први пут, у говору ученицима јасно рекла како би Израел требало да се понаша да не би унапред одредио исход завршних преговора о миру.

„Израел би требало да се уздржи од унилатералних акција, укључујући оне које Палестинци виде као провокативне - ширење насеља, конфискације земљишта, рушење кућа и одузимање личних докумената“, рекла је Олбрајт.

Јако обезбеђење на Западној обали

„Верујемо да би „тајмаут“ у таквим врстама унилатералних акција створио климу у којој би... убрзани приступ довео до постизања коначног израелско-палестинског мировног споразума“, додала је она.

Олбрајт се данас други пут састала са Нетанијахом, који је одбио да коментарише њене

разговоре са Арафатом, уз оцеху да је сувише рано да се просуђује има ли икаквих промена на палестинској страни.

Амерички државни секретар данас путује у Сирију. У оквиру своје прве посете Блиском истоку она ће, такође посетити Египат, Саудијску Арабију и Јордан.

Првих 100 дана нове француске владе

Расте Жоспенова популарност

Више од половине Француза подржава новог социјалистичког премијера Лионела Жоспена • Премијер нека предизборна обећања у потпуности испунио, друга напола или делимично, док се неких не држи

ПАЗИС, 12. септембра - Да ли је социјалистички премијер Лионел Жоспен положио први испит власти?

Свако свођење рачунице почетних 100 дана од усељења у Матињонску палату каже да јесте, чак веома успешно, мада се није увек стриктно држао обећања датих у кампањи уочи парламентарних избора од 25. маја и 1. јуна.

„Рећи шта ће се радити, учинити што је речено“, девиза је предизборног програма социјалиста коју је Жоспен често понављао за време кампање. Три месеца после победе, други део поруче му се није - судећи према растућој популарности - вратио као бумеранг, иако су он и његов тим одступили од неких важних, у бици за власт изречених обећања.

Добитак сиромашних

Повећање минималног загарантованог дохотка запослених за четири одсто, прво је Жоспеново потпуно испуњено предизборно обећање.

Његова влада је већ у јуну

огласила да ће затворити скупи нуклеарни реактор „Суперфеникс“ и напустити пројекат изградње речног канала Рајна - Рона, на чему су посебно инсистирали Зелени, изборни савезници социјалиста који су се, захваљујући управо том савезништву, први пут нашли у француској Националној скупштини и у влади.

Међутим, у примени плана запошљавања 700.000 младих - по пола у јавном и приватном сектору - што је био један од главних елемената предизборног

програма социјалиста, Жоспенова влада је застала на пола пута. Министар рада Мартин Обри је крајем августа саопштила да је отварање нових 350.000 радних места за младе у јавном сектору приоритет.

При том су критичари уочили да се влади не жури: 200.000 младих могло би да се запосли у том сектору до краја идуће, а осталих 150.000 тек за две године - до јесени 1999. Остварење друге половине плана - упосљавање младих у приватном сектору - остављено је за касније.

Влада такође, тек треба да се окуша у испуњавању једног другог обећања из истог важног сектора. Треба да покаже може ли да скрати радну седмицу са 39 на 35 часова, како је обећала. Прве мере се могу очекивати тек после Националне конференције о запошљавању, заказане за јесен.

Запошљавањем младих и смањивањем броја радних сати у седмици - што према замисли социјалиста треба да ослободи простор за нова радна места - влада планира да се ухвати у

коштац са једним од озбиљних проблема француског друштва, незапосленост. Данас је овде 12,6 одсто радно способног становништва без посла.

Критике у левици

За разлику од одржаних или полуодржаних обећања у области плата и запошљавања, Жоспенова влада је напустила оно које се односи на решавање питања имиграције. Одлучила је да, сасвим супротно предизборним порукама, не укине постојеће законе у том материји („Закони Паскава-Добре“, названи тако према именима њихових аутора, бившим министрима унутрашњих послова из редова деснице), већ да их само модификује, што је изазвало критике и у редовима саме левице.

Као противтежа на ваги мерења „речног и учињеног“ у домену осетљиве политике према странцима, владин коалициони леви тим већ је на самом старту приступио решавању питања имиграната који овде годинама живе и раде - без папира. (Танјуг)

Роберт Фровик:

ХДЗ излази на изборе у БиХ

ЗАГРЕБ, 12. септембра - Највећа странка босанских Хрвата - Хрватска демократска заједница (ХДЗ) - ипак ће учествовати на локалним изборима у БиХ, саопштио је синоћ у Загребу шеф мисије ОЕБС за Босну Роберт Фровик.

„Са великим задовољством могу да вам саопштим да смо вечерас овде успели да постигнемо споразум који ће омогућити да ХДЗ учествује... у изборима у Босни“, изјавио је Фровик новинарима, преноси Ројтер.

Фровик, високи представник међународне заједнице за БиХ Карлос Вестендорп, његов помоћник Жак Клајн и делегација босанских Хрвата разговарали су у Загребу три сата са председником Хрватске Фрањом Туђманом.

После разговара, Фровик је изјавио да су међународни посредници „узели у обзир“ примедбе највеће странке босанских Хрвата, која је ове седмице саопштила да ће бојкотовати локалне изборе, заказане за 13. и 14. септембар,

Фровик, Туђман и Зубак

зато што изборна правила стављају хрватске гласаче у неравноправни положај.

Члан председништва БиХ Крешимир Зубак изјавио је новинарима да је постигнут „договор у принципу“ и да ће сутра бити одржан још један састанак, на коме очекује склапање потпуног споразума.

У том тренутку је, како јављају агенције, Зубака муноу председник Туђман и нешто му прошаптао на уво. Зубак је, затим, додао:

„То значи, како је рекао председник Туђман, да ће ХДЗ променити своју одлуку, учествовати на изборима, и позвати своје присталице да изађу и гласају на изборима“.

Ројтер подсећа да је договор постигнут другог дана интензивних преговора у Загребу са Туђманом и другим члановима хрватске владајуће партије ХДЗ, „за коју се зна да има јак утицај на босанске Хрвате и њихово крило ХДЗ“. (Тајгу)

Грађани РС ће учествовати на локалним изборима

Русија поздравља одлуку Срба

МОСКВА, 12. септембра (Тајгу) - Руско министарство иностраних послова поздравило је јуче одлуку Срба у БиХ да учествују на предстојећим општинским изборима и истакло позитивну улогу коју је при њеном доношењу имао председник Југославије Слободан Милошевић.

„Руководство Републике Српске дошло је до заједничког разумевања неопходности спровођења избора, чему је допринела конструктивна позиција Београ“,

рекао је на конференцији за новинаре у Москви званични представник министарства Фернандиј Тарасов.

Поново истичући став Москве о неопходности да се избори одрже у предвиђеном року, 13. и 14. септембра, Тарасов је оценио да изражавање воље становништва БиХ представља значајан елемент настављања мирног процеса и начин да се том процесу обезбеди неповратни карактер. (Тајгу)

Савет безбедности

УН забринуте због понашања Хрватске

УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ, 12. септембра - Чланови Савета безбедности Уједињених нација изразили су јуче забринутост због тога што Хрватска не показује напредак у остваривању програма повратка избеглица, изјавио је председник Савета, амерички амбасадор Бил Ричардсон.

Савет је саслушао извештај функционера мировних снага УН, после чега је Ричардсон, у разговору с новинарима, рекао да је Савет забринут због чињенице да нису постигнута циљева и рокови које је у свом извештају у јуну поставио генерални секретар УН Кофи Анан, а Савет подржао резолуцијом донетом у јулу.

Савет безбедности УН је у јуној резолуцији одобрио стратегију окончања операције УНТАЕС-а у источној Славонији и том приликом критиковао Загреб због односа према избеглицима које желе да се врате својим домовима, као и због односа према правима Срба у Хрватској, подсећа Ројтер.

У резолуцији је речено да ће

темпо окончања операције УНТАЕС-а бити „у складу са показаном спремношћу Хрватске да задобије поверење Срба и успешно оконча мирну реинтеграцију“.

Ричардсон је изјавио да су се чланови Савета данас сложили да недостатак напретка, који у решавању тих питања показује Хрватска, посебно забрињавају, у овом кључном периоду примене Дејтонског споразума“. (Тајгу)

ЕУ незадовољна политиком Хрватске

Брисел повлачи повластице?

БРИСЕЛ, 12. септембра - Европска унија би могла да у идућој години повуче трговинске преференције Хрватској, уколико Загреб не испуни услове из Дејтонског мировног споразума и друге захтеве ЕУ за спровођење реформи, изјавио је јуче Ројтеру један функционер Европске комисије у Бриселу.

Он је додао да „обнављање преференцијала зависи од испуњења услова“ међународне заједнице.

Петнаесточлано тело ЕУ ће, како се очекује, завршити извештај о Хрватској почетком октобра. Тада ће Комисија одлучити да ли да владама ЕУ препоручи да Загребу ускрате помоћ или да је замрзну на садашњем нивоу.

Комисија сигурно неће препоручити повећање помоћи у овој години, додао је у изјави Ројтеру функционер Комисије.

Хрватска се обавезала да ће омогућити реинтеграцију Срба у источној Славонији,

сарађивати са трибуналом за међународне ратне злочине у Хагу и вршити притисак на Хрвате у БиХ да се придржавају мировног споразума.

Загреб је, како јавља Ројтер, на сва три плана заказао.

Остали услови за одржавање и евентуално повећање помоћи, укључују напредак у политичким и економским реформама и веће поштовање људских права и слободе говора. (Тајгу)

Конференција за штампу УН у седишту НАТО-а у Бриселу

Почиње обука и српских полицајаца

У „опис радног места“ ИПТФ-а спада и руковођење и надзор акцијама уклањања и уништавања мина, којих, како је известио шеф ИПТФ-а у целој Босни и Херцеговини има око милион

БРИСЕЛ, 12. септембра - Међународне полицијске снаге ИПТФ-а у Босни имају досад најтежи задатак - да, уз драгоцену помоћ Сфора, створе безбедне услове за изборе у суботу и недељу и, што је најосетљивије, „коридоре“ за долазак избеглица и расељених гласача на бирачка места. Да ли ће ненаоружани полицајци Уједињених нација, којих у оба ентитета БиХ има једва нешто више од две хиљаде, заиста моћи да обаве тај

посао кад се зна какве су прилике широм Босне и Херцеговине и да је кључни нерешив проблем Дејтона управо повратак избеглица?

Управо то је, доласком учучи босанских избора у седиште НАТО-а у Бриселу, покушао да разјасни олуномоћеник УН за полицију ИПТФ-а Норвежанин Каи Еиде, који је био врло отворен: Међународна полиција ће то учинити, али јој морају у пуној мери помоћи снаге Сфора. Војници мировних снага

имају мандат за то на основу Дејтона, и на основу одлуке Савета НАТО-а. Али, Еиде, ипак, није искључио отпоре, противљења, па и насилне акције локалних моћника, којима нарочито не одговара повратак избеглица и расељених лица у раније „етнички очишћене“, хомогене средине. То носи опасност да резултати избора не буду онакви какве очекују локалне власти.

Шеф полиције УН је исцрпно

говорио и о главним задацима ИПТФ-а, у шта спада и реорганизација полиције муслиманско-хрватске федерације и, чему се засад опире Пале. Ипак, рекао је да се од 7.900 полицајаца у Републици Српској, сада из Бање Луке у ову обуку у циљу „модернизације и демократизације“ први пут укључило 800 полицајаца, као и 600 полицајаца из места која „гравитирају Бањој Луци“.

Еиде је рекао да је практично

приведен крају други важан задатак ИПТФ-а - уклањање „check-points“, контролних војно-полицијских станица муслиманско-хрватских, односно српских снага на границама два ентитета, што је била једна од најтежих препрека за Дејтоном предвиђени „слободни промет лица“ широм БиХ.

Од ранијих „check-points“, сада је, по речима шефа ИПТФ-а, остало свега десетак. (Бета)

Делегација Канцеларије европске комисије посетила Студентски центар

Инвестирање у бољу будућност

Канцеларија европске комисије, осим санације Студентског центра, финансира још четири пројекта • У првој фази радова биће постављене нове туш-кабине и окречене собе у којима бораве студенти

Студентски центар је у петак посетила делегација Канцеларије европске комисије предвођена са Дејвидом Стјуартом Ховитом, шефом ове канцеларије.

Том приликом Дејвид Стјуарт Ховит је објаснио новинарима да ова канцеларија предводи пет појединачних пројеката у северозападном делу Републике Српске чија је вредност око милион немачких марака.

У плану је санација водовода и система канализације у Градишци, успостављање мини млекаре у истом граду, затим рехабилитација система водоснабдевања у Шипову, рехабилитација централног грејања у Школи за ментално хендикепирану децу и реконструкција Студентског центра у Бањој Луци.

Гостима се обратио Владимир Ђајић, директор Студентског центра:

- Ваше опредељење да инвестирате у санацију Студентског центра омогућиће и у великој мери побољшати услове боравка и рада у овом Центру. Око 1.100.000 динара је одобрено за санацију Студентског центра која у првој фази подразумева постављање туш кабината у собе и кречење просторија.

Радове изводи бањалучко предузеће „Завршни радови“, а финансира британска хуманитарна организација „Одељење за међународни развој“ (бивша ОДА).

Друга фаза у реконструкцији Студентског центра је мењање столарије, намештаја, реновирање кухиње... Међутим, за то

Чланови Канцеларије европске комисије заједно са Рајком Томашем, саветником председника РС за економска питања и Радославом Грујићем, проректором Универзитета у Студентском центру

су потребна додатна средства и изналажење донатора који су спремни да инвестирају.

Радови за завршетак прве фазе у санацији овог Центра биће убрзани како би се студенти на време могли уселити у собе пре почетка предавања на факултетима.

Рајко Томаш, саветник председника Републике Српске за економска питања, оценио је да је инвестирање Канцеларије европске комисије за реконструкцију Студентског центра значи улагање у будућност Републике Српске, те ће се на тај начин услови студирања у Бањој Луци приближити европским.

Деценијама није обављена детаљна санација у оба павилјона Студентског центра, па ће

окречене просторије и нове туш кабинате у собама створити много лепшу слику о Студентском центру, што ће, наравно, највише обрадовати студенте.

Према речима Радослава Грујића, проректора на Универзитету за научно - истраживачки рад и међународну сарадњу, невладине стране хуманитарне организације нису довољно обавештене о инфраструктурним проблемима са којима се сусреће не само Студентски центар већ и остале институције у Републици Српској.

Бољим информисањем створиће се повољни услови за изналажење донатора који ће финансирати извођење радова у другој фази санације Студентског центра.

Д. В.

Прва фаза радова већ при крају

Запослени у Хируршкој и Анестезиолошкој служби Клиничког центра ступили у штрајк

Медицинари обуставили рад

Запослени у Хируршкој и Анестезиолошкој служби Клиничког центра у четвртак су најавили штрајк узорно.

Како само сазнали од прим. др Бранимира Полића, помоћника директора за медицинска питања у Клиничком центру, штрајк је проистекао из незадовољства запослених статусом здравствених радника. Узорно је послато и свим институцијама државе. На састанку одржаном у петак договорено је да се настави радити, али да се до понедељка обављају само хитни програми.

У понедељак је најављен и састанак са представницима Фонда за здравствено осигурање. Почетком наредне седмице запосленим ће бити исплаћен регрес, као и део јунске плате.

Б. Г.

„Водовод“

Смањена испорука воде

У времену од 13. до 21. септембра Комунално државно предузеће „Водовод“, обављаће чишћење инфилтрационих базена, што подразумева испуштање воде, сушење и чишћење базена. Како пише у саопштењу КДП „Водовода“, коју је потписао Милан Пучар, вршилац дужности директора, у времену извођења радова на чишћењу инфилтрационих базена доћи ће до знатног смањења издашности бунара, због чега ће се граду испоручивати мање колечене воде.

Д. Ми.

Староградске приче

Легенда о старом мосту

Постоји легенда о једном мосту који је некада, пре неколико стотина година, стварно постојао низводно од данашњег Градског моста. Овај мост је био, како каже легенда, изграђен од камена и дрвета, а насвођавао је Врбас са три велика лука по средини водотока, а са по једним мањим луком при десној и левој обали. На обе обале, као камене страже, стајале су куле. Једна од њих и данас постоји: то је Доња кула на Кастелу. Уз њих су били постављени покретни делови моста, на сајде и чекрке. Подизали су се по заласку сунца, а спуштали се рано изјутра.

Много година после изградње моста живео је у околини Бање Луке страхан хајдук Ђуро Ђурлић. Био је родом између Бијељевине и Бијелог потока, а

хајдуковао је сам против Турака много година. Живео је у пећинама, у шупљим буквама и липама, крио се у земуницама. Почало се да је био висок готово два и по метра а тежак сто педесет килограма. Ни у једној својој кући се није могао исправити, јер би тада подигао шашовце и глава би му се нашла на тавану.

Пошто је Ђуро силна зла на нео челиначким и бањолучким Турцима, ови су му уценили главу. Многи су га покушали убити, али су многи и изгубили главу због тога. Ретко је ко од Турака смео да му приђе. Само су му издалека претили. Једном су му довикнули да ће му одсећи главу и истаћи је на колцу на мосту. Он им је на то страховним гласом поручио: „Бојан Турци, имаћете јазук ако ми главу на

мосту исправите јер ћу вам тада мост проклетити, па ће га Врбас однети и више га никад нећете направити. И да знате, сто година иза разрушеног моста у Бањој Луци више неће бити ни Турака ни муслимана! Јок! Јер ми је Бог свједок!“

Издао га је један од Шумоња, који су живели (а и данас живе) с друге стране Старчевице близу извора Змајевац (који по предању убија цуре). Убивши га, Турци су му одмах одсекли главу и донели је у Бању Луку. Посули су је сољу, наболи на дебели грабов колач и усправили на десној, мејданској, страни моста код кула. Тамо је она, онако страшна и заросљена, стајала неколико дана. Касније су је, по легенди, позлагали и однели је у Стамбол да се с њом похвале.

Мост код Кастела који је проклео хајдук Ђуро Ђурлић, (гравура из 18. века)

Годинама касније, једног дана, када су већ сви били заборавили на Ђурину клетву, по старој олуји, негде изнад Јајца, створило се чудо од воденог ковитлаца које се свом силом сручило на Бању Луку. Врбас је

на побеснелим таласима носио клада, пањеве, грање, целе врбе, ишчупане букве. Сва та сила се обрушила на бањолучки мост и однела га као да никада није ни постојао.

Стеван МАРТИНОВИЋ

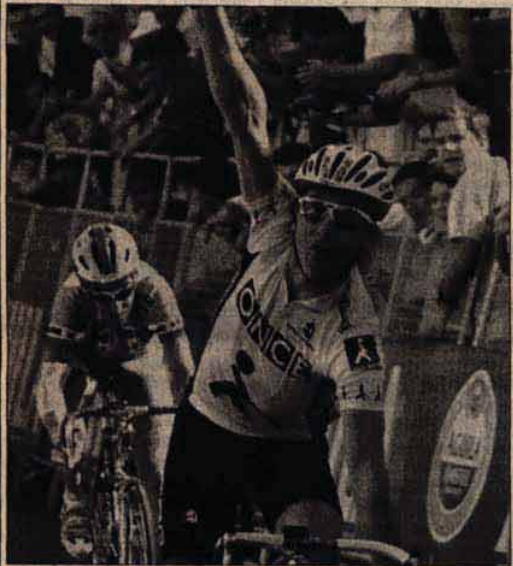
планета спорт • планета спорт • планета спорт

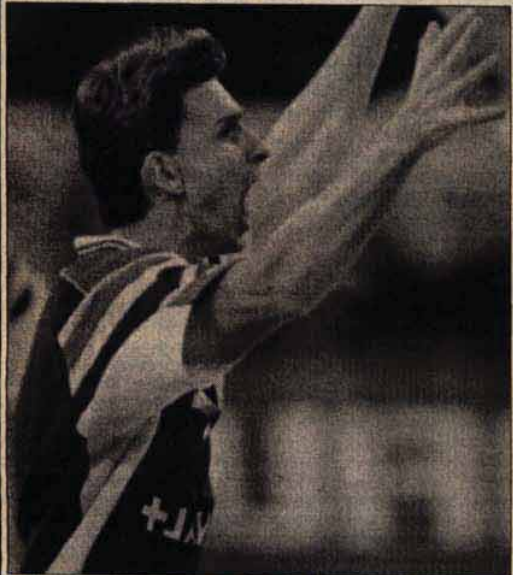
КРОЗ ОБЈЕКТИВ

Смеч: Италијански одбојкаш Андре Ђани сменује поред двојног блока репрезентативца Русије. Италија је добила меч максималним резултатом 3:0 и тако се пласирала у полуфинале Европског првенства

Победа у шестој етапи: Француз Лоран Жалабер победио је у 147 километара дугој шестој етапи Трке око Шпаније

Велика радост: Репрезентација Француске се пласирала у полуфинале Европског одбојкашког првенства пошто је са 3:2 савладала Украјину. На слици велика радост одбојкаша Француске Лорана Кепета. (Ројтарс)

Трка кроз Југославију

Тријумф Миће Брковића

БИЈЕЛО ПОЉЕ, 12. септембра (Танјуг) - Југословенски возач Мића Брковић освојио је трећу етапу 49. међународне бициклическе трке кроз Србију.

Стазу од Златибора до Бијелог Поља, дугу 124 километра, Брковић је савладао за два часа 45 минута и 54 секунде, возећи просечном брзином 44,84 километра на сат.

Друго место припало је Украјинцу Андреју Корољеву, а треће Русу Генедију Михајлову, обојици у времену победника етапе.

„Жуту мајци“, односно вођство у генералном пласману, задржао је Рус Николај Кудријавцев, који има предност од пет секунди у односу на другопласираног земљака Артура Бабајцева. Занимљиво је да водећег у генералном пласману није било међу 25 првопласираних такмичара у Бијелом Пољу.

У екипној конкуренцији води Русија са 9 минута и 48 секунди предности испред Украјине. Југословенска репрезентација је четвр-

та, са заостатком од 14 минута и шест секунди иза Русије.

Најстарији југословенски репрезентативац, и капитен репрезентације, Чачанин Мића Брковић успео је први пут да тријумфује у етапној трци кроз Србију. После малера који су га задесили у јучерашњој етапи, када је имао два дефекта, Брковић је данас добио пуну сатисфакцију. Наравно, напредовао је и у генералном пласману пошто је сада на четвртом месту са заостатком од пет минута и 25 секунди за водећим Кудријавцевим.

У данашњој етапи догодио се и један инцидент, који је могао да има и трагичне последице. Египатски возач Абдел Фатах теже је повређен на једном спусту, али захваљујући брзој интервенцији лекарске екипе и смештају у пријеполској болници, његово здравствено стање је за сада санирано.

Резултати треће етапе: 1. Мића Брковић, Југославија - 2:45,54 h, 2. Андреј Корољев, Украјина, 3. Генедиј Михајлов, Русија, 4. Стојан

Пламен, Бугарска, 5. Сергеј Поптородуљин, Белорусија, 6. Павел Кавецки, Белорусија, сви у времену победника етапе.

Генерални пласман после треће етапе: 1. Николај Кудријавцев 11:14,30 h, 2. Артур Бабајцев, Русија, пет секунди заостатка, 3. Кирил Поспејев, Украјина - 4,26 минута, 4. Мића Брковић, Југославија - 5,25, 5. Генедиј Михајлов, Русија - 5,30, 6. Сергеј Борудуљин, Белорусија 5,33, итд.

Екипни пласман: 1. Русија 33:49,37 h, 2. Украјина 9,48 минута заостатка, 3. Белорусија 11,28, 4. Југославија А 14,04, 5. Казахстан 14,50.

Пласман пролазних циљева: 1. Драгомир Живковић, Југославија - 6 бодова, 2. Александар Никољевић - 6, 3. Брковић - 4, 4. Кудријавцев - 4, 5. Сергеј Москочук, Украјина - 4.

Пласман брдских циљева: 1. Сергеј Белоусов, Казахстан - 5 бодова, 2. Брковић - 3, 3. Никољевић - 3, 4. Поспејев - 3, 5. Владимир Гусов, Украјина - 3.

Квалификације за Европски шампионат

Пораз Шанија Хашанија

Трочлана екипа југословенских боксера није успешно стартовала на Међународном турниру у Тамперу (Финска) који је квалификациони за предстојеће првенство Европе у боксу 1998. године у Белорусији.

Шани Хашани је у мува категорији поражен на поене у изједначеној борби против далеко искуснијег противника, репрезентативца Немачке Јана Кваста са 4:8. Одмах ваља рећи, лошем старту „плавих“ кумовале су

судије за бодовним столовима, то јест пристрасно компјутерско арбитража.

У прве три рунде био је то изједначен меч и резултат је био 3:3. У четвртој наш боксер је преузео иницијативу, али то ништа није вредело.

Иста слика поновила се и петом рунди и на крају, морам рећи, незаслужена победа Немца Кваста.

Иначе на турниру учествује 115 боксера из 37 земаља, што

говори о каквој је конкуренцији реч. Касно синоћ у ринг су ушла и преостала наша два борца. Ранко Тегелтија у полуветлер категорији за противника је имао Данца Томаса Дамагарда, док је Иван Рибач у полусредњој категорији боксовао са Јерменином Гаиком Антонијаном.

Ако прођу ове препреке, нашим момцима потребна је по још једна победа да би дошли до полуфинала и самим тим обезбедили визе за Минск у којем ће се идуће године одржати Европско првенство.

Д.П.

Немци тешко крће пут ка Француској

Виза, ипак, извађена?

БОН, 12. септембра (Танјуг) - Немачка фудбалска репрезентација успела је тек у последњих 20 минута да сломи отпор солидне селекције Јерменије и дође до убедљиве победе од 4:0, која је изабраницима Британије Фогтса „широм отворила капију“ на путу ка Француској.

Резултат меча не одсликава на прави начин оно што се догађало на стадиону у Дортмунду у првих 70 минута, када су Немци буквално „мучили лопту“ и упорно „гађали у главу“ капитена Јиргена Клинсмана који је играо јубиларну стоту утакмицу у дресу са националним гробом.

Популарни „Клинси“ није постигао гол још од новембра прошле године (тада је био двоструки стрелац такође против Јер-

меније), па су после само неколико његових промашаја са трибина почели да извикују име Оливера Бирхофа, „џокера“ који улази у игру и даје одлукујуће голове.

Симпатични репрезентативци Јерменије су одолевали три четвртине меча, пре свега захваљујући сјајном голману Берзовском који је све бранио, али су на крају поклекли и примили први гол у 70. минуту.

Први гол је био „билијарски“ изведен - од Улфа Кирстена ка Оливеру Бирхофу, да би овај главом сервирао „на тачни“ лопту Клинсману у петерац гостију. Клинсман је тако окончао свој голгетерски „пост“ дуг 854 минута, да би у 84. минуту дао и други гол. На 3:0 повисио је да минута касније омалени Томас Хаслер из

слободног ударца, а у последњем минуту је госте „дотукао“ Кирстен постављајући коначних 4:0.

Немце сада очекује још само меч са Албанијом, 11. октобра у ХанOVERу. Биће им довољан и нерешен исход да би изборили пласман на СП у Француској.

Берти Фогтс је дрхтао синоћ пуних 70 минута, пошто је у тим морао да укључи неколико повратника у репрезентацији (Олаф Тон је враћен после 4,5 године!) и дебитаната (Кмеч из „Хамбургера“ и млађани Рикен из „Борусије“ Дортмунд). Након слабе игре и једва избореног бода против Португалаца у суботу, селектор је очекивао лак утакмицу и још лакшу победу против Јерменије, па није чудно што је после свега изјавио да није задовољан.

Будите сигурни да сте попунили Ваш гласачки листић правилно!

Погледајте узорке испод:

Xxxxx   xxx

Aaaa Bbbb Cccc (ABC)

Deeee Eeeee Fffff (DEF)

Gggg Hhhh Iiii (GHI)

Jjjj Kkkk Llll (JKL)

Lll Mmm Nnnn (LMN)

OSCE BiH
BALLOT

Xxxxx   xxx

Aaaa Bbbb Cccc (ABC)

Deeee Eeeee Fffff (DEF)

Gggg Hhhh Iiii (GHI)

Jjjj Kkkk Llll (JKL)

Lll Mmm Nnnn (LMN)

OSCE BiH
BALLOT

Xxxxx   xxx

Aaaa Bbbb Cccc (ABC)

Deeee Eeeee Fffff (DEF)

Gggg Hhhh Iiii (GHI)

Jjjj Kkkk Llll (JKL)

Lll Mmm Nnnn (LMN)

OSCE BiH
BALLOT

Xxxxx   xxx

Aaaa Bbbb Cccc (ABC)

Deeee Eeeee Fffff (DEF)

Gggg Hhhh Iiii (GHI)

Jjjj Kkkk Llll (JKL)

Lll Mmm Nnnn (LMN)

OSCE BiH
BALLOT

Xxxxx   xxx

Aaaa Bbbb Cccc (ABC)

Deeee Eeeee Fffff (DEF)

Gggg Hhhh Iiii (GHI)

Jjjj Kkkk Llll (JKL)

Lll Mmm Nnnn (LMN)

OSCE BiH
BALLOT

Xxxxx   xxx

Aaaa Bbbb Cccc (ABC)

Deeee Eeeee Fffff (DEF)

Gggg Hhhh Iiii (GHI)

Jjjj Kkkk Llll (JKL)

Lll Mmm Nnnn (LMN)

OSCE BiH
BALLOT

Xxxxx   xxx

Aaaa Bbbb Cccc (ABC)

Deeee Eeeee Fffff (DEF)

Gggg Hhhh Iiii (GHI)

Jjjj Kkkk Llll (JKL)

Lll Mmm Nnnn (LMN)

OSCE BiH
BALLOT

Xxxxx   xxx

Aaaa Bbbb Cccc (ABC)

Deeee Eeeee Fffff (DEF)

Gggg Hhhh Iiii (GHI)

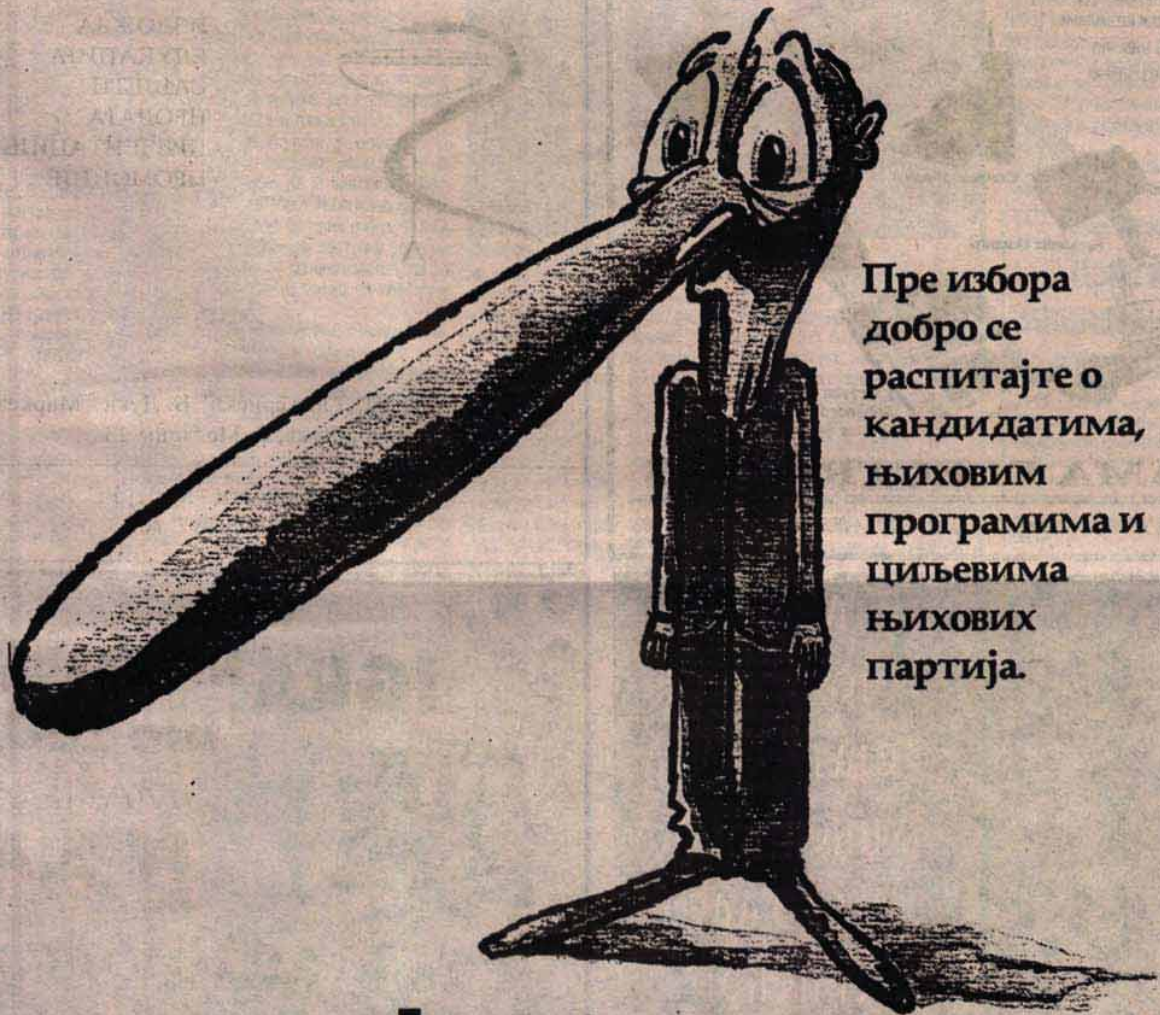
Jjjj Kkkk Llll (JKL)

Lll Mmm Nnnn (LMN)

OSCE BiH
BALLOT

Да ли обично
Дозвољавате
да Вас неко вуче за **НОС?**

Пре избора
добро се
распитајте о
кандидатима,
ЊИХОВИМ
програмима и
ЦИЉЕВИМА
ЊИХОВИХ
партија.

Будите **информисан** бирач!

Избори
пут за **ваше**
сутра

GAMA ELECTRONICS Panasonic - brother

АУТОРИЗОВАНИ ДИСТРИБУТЕР

АКТУЕЛНИ ПРОДАЈНИ ПРОГРАМ:

- Стандардни и бежични телефони
- Електронске телефонске секретарице
- Телефонске централе од 6-288 канала
- Телефакс апарати
- Калкулатори
- Ласерски штампачи
- Писаће машине
- Шиваће машине

За сва техничку робу
гаранција 12 мјесеци
Сервис и
репроматеријал
обезбјеђени и у
вангарантном року

GAMA ELECTRONICS

Градишка, Ул. Чедо Ковачевића 10, тел: 078/814-383; 814-620; факс 814-383

**МЕЂУНАРОДНИ
САЈАМ МЕДИЦИНЕ И КОЗМЕТИКЕ**

MEDICO

БАЊА ЛУКА '97

- ИЗЛОЖБА
- ЕДУКАЦИЈА
- САВЈЕТИ
- ПРОДАЈА
- ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ
- ПРОМОЦИЈЕ

Организатор: ЈП „Глас српски“ Б. Лука - Маркетинг
Бања Лука, В. Маслеше 13

Дом солидарности - Музеј РС
24. 09. - 27. 09. 1997. год.

АУ ШТО
ЈЕ ШКОЛА
СЈАЈНА... СА
УЏБЕНИЦИМА
ИЗ „ГЛАСА
СРПСКОГ“

У КЊИЖАРАМА „ГЛАСА СРПСКОГ“
УЏБЕНИЦИ И ШКОЛСКИ ПРИБОР
ЗА НАРЕДНУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ

MOĆ PRIRODE

**VELIKA
IGRA NAGRADNA
bio začini**

MAXIMA

Скупите 5 знакова
МОЋ ПРИРОДЕ
који се налазе у горњем
дјелу етикета у пакету
сировог уља биозачина.
Сјечите и пошаљите до
краја текућег мјесеца на
нашу адресу:

supermarket
MAXIMA
Франца Прелича 8
71000 Бања Лука
(за награду игру биозачин)

МЈЕСЕЧНЕ НАГРАДЕ:

1. TV
2. мини филм са CD плејером
3. усталovac
4. сателитска антена
5. кале апарат

Јавно извлачење
се се одвија:
30. септембар
31. октобра
30. новембра
30. децембра
на независној
телевизији
а резултати ће бити
објављени у
средствима
јавног
информација

EKSTRA NAGRADA
Mercedes 190E

сви учесници из сва четири претходна
кела велике наградне игре имају
право да учествују у екстра
новогодишњем извлачењу
које се се одржи у дворани
BORIK уз велики музички
спектакл

golden metro

Изјава негеђе

Гласине да у Војсци Републике Српске постоје поделе на официре лојалне Палама и на оне који подржавају председницу РС Биљану Плавшић не само да су злочасне већ представљају класичан вид специјалног рата, који се води против оружаних снага РС. Упркос политичкој кризи Војска остаје јединствена. Евантуална кантонизација РС довела би не само до нестанка РС већ и новог изгзодуса Срба, сличног оном из Републике Српске Крајине.

Ѓенерал Перо ЧОЛИЋ

Фото-колумна Растко ОСТОЈИЋ

Под лупом

Избори

Након прошлогодшњих парламентарних и председничких избора (као и избора за заједничке органе Босне и Херцеговине) дочекасмо, ево, и локалне, који ће, осим демократске провере воље грађана, имати и улогу стабилизационог фактора на овим просторима.

пише
Анђелко
АНУШИЋ

Онима у Босни и Херцеговини који су се нешто колебали око изласка на општинске изборе јасно је поручено - с највиших међународних инстанци задужених за имплементацију Дејтоноског споразума - да бојкотовање избора може значити њихову међународну изолацију и, приде - економске санкције.

Такав тон се и могао очекивати од међународне заједнице, јер ваља знати да је - осим што је имплементаторима мировног споразума стало до мира у овоме делу бивше Југославије - међународна заједница уложила у припрему и одржавање локалних избора чак 14 милиона долара. То нису мале паре, мора се признати!

Као што је већ познато, укупан број регистрованих бирача у Босни и Херцеговини, дакле у оба ентитета износи 2.525.230 лица. Од тога на Федерацију БиХ отпада 1.362.292, а за градове у Републици Српској пријављено је 1.162.938 гласача. За општинске парламенте у оба ентитета надметаће се 79 странака, девет коалиција и 159 независних кандидата. У суботу и недељу биће отворено 2.289 гласачких места у оба ентитета, у Републици Српској 892 и у Федерацији БиХ 1.247. Укупан број кандидата на страначким листама у Републици Српској износи 11.045, а у Федерацији БиХ 8.539.

Изборе у Босни и Херцеговини надгледаће 2.450 међународних супервизора. Треба такође напоменути да ће у СР Југославији бити отворено 83 гласачка места, а у Хрватској 67.

Локални избори у Републици Српској чини се да су од изузетног значаја, поготово због потоних неспоразума и разлаза у државнополитичком руководству Српске, што је имало за последицу нарастање озбиљних напетости у неким деловима Републике. Изласком грађана Српске на локалне изборе, део те нагомилане енергије која се закоренила у народу сигурно ће бити позитивно каналисан, што ће зауставити унутарњу ерозију српског ентитета.

На грађанима је Републике Српске да масовним одзивом на локалне изборе дају свој пуни допринос (јер они су за то и најпозванији) пресецању тренутног негативног политичког тока, и на тај начин очувају оно што им је дато и загарантовано Дејтонским мировним споразумом - Републику Српску.

Дакако да би најбољи лек за Републику Српску био, по нашем скромном мишљењу, одржавање комплетних избора - од локалних, преко парламентарних до председничких, као и избора за заједничке органе у Босни и Херцеговини, јер би се једино тиме неутралисала голема негативна енергија произведена опасним трећем двеју, или можда више, супротстављених политичких опција, или личних (лидерских) визија.

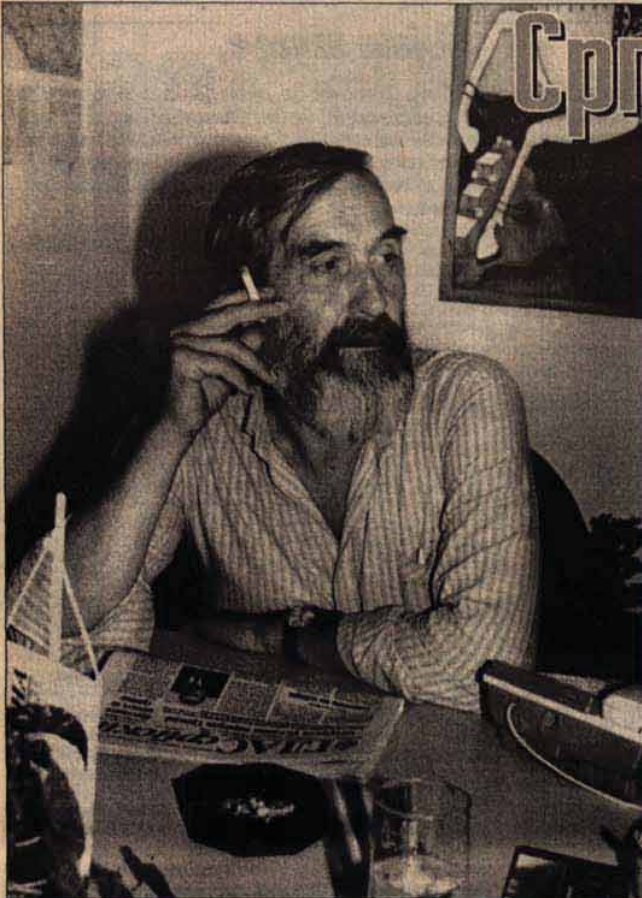
Но, без обзира на то, ваља најпре коректно обавити локалне изборе и тиме створити предуслове за одржавање парламентарних и председничких. Од демократског и вишестраначког устројења локалних (општинских) парламената зависиће трасирање пута за коректне политичке и демократске процесе на вишим нивоима.

Зато је најважније изаћи на данашње и сутрашње изборе, и на демократски начин слободно изразити своју грађанску вољу и политичко опредељење. Наравно, претходно ће требати добро размислити коме од бројних политичких странака, партија, коалиција и независних кандидата дати своје поверење. То неће бити нимало лако - али, то је опет ствар слободног избора, властите упућености и личне процене.

Не сумњамо у политичку зрелост властитог народа, који се знао снаћи и у тежим временима и стећи оно што је најдрагоценије - своју Републику Српску.

Дакле, грађани Републике Српске - до вас је! Лични избор јесте тежак посао, али у томе су чари слободе, то јесте суштина слободе, и то доноси слободу.

Српски народ је

Изузетна књижевна личност, песник, прозни писац, есејиста, критичар и књижевни теоретичар, Владимир Настић, председник Удружења књижевника Републике Српске (друга личност на његовом челу од оснивања, од пре пет-шест година, а први председник је, како се зна, био покојни професор др Никола Кољевић, књижевник и естет), аутор је више од петнаест различитих књига. Близу ће четири деценије како се он огласио својом првом збирком песама, а он изузетно активно ради и ствара - у току рата је, чак, објавио две нове збирке песама - а у припреми је и још доста рукописа. Недавно је Настић, заједно са секретаром тог удружења, колегом Недељком Бабићем, боравио у Бањој Луци, а посетили су и Градишкуну. Учешће на „Кочићевом збору“, књижевној вечери манифестације „Истина о Србима“, те на првој седници Управе Удружења књижевника Српске, уз остало, доволни су разлози за разговор са Владимиром Настићем.

• **Боравили сте на Змијању и у Бањој Луци као учесник и гост „Кочићевог збора“. Како сте доживели ове људе и крајеве овде сада?**

- Пре свега, треба констатовати да је Бања Лука наш највећи град, највећи економски и културни центар и овде се, заиста, одвијају многи значајни културни догађаји. Овогодишњи „Кочићев збор“, као и ранији, имао је манифестациони карактер и присуствоавали смо изузетно занимљивим културним и забавним садржајима. Посебно лепа атмосфера била је у Банском двору, у великој сали, на свечаној академији поводом 120-годишњице од рођења великана Кочића. Затим, оно што смо видели код манастира Гомоница, за свечаност предаје „Кочићеве награде“ која је ове године умяњена недоласком Добрице Ђосића због болести, а који је добио ово

велико признање, као и доживљаји на Змијању, у родним Кочићевим Стричићима, где се окупило више од педесет хиљада људи, нешто је што се лако не заборавља. Мене посебно радује то што је манифестација била само и искључиво културног значаја, без примеса политике и политичких конотација.

• **Ви сте на Змијању, у Стричићима, на завршници „Кочићевог збора“ упутили и речи поздрава свим тим окупљеним људима, махом Змијањцима, Крајишницима, али и њиховим гостима?**

• **Шта ове веште две књиге пе сама настале у рату, по вама, значе у контексту вашег иначе богатог и разноврсног, укупног књижевног опуса?**

- Те моје две књиге ја посматрам као засебан корпус укупног мога опуса, а познато је да сам ја објавио петнаестак књига - десетак збирки поезије, три романа за одрасле, два романа за младе у библиотеци „Ластавица“ и да сам заступљен у антологијама, зборницима, изборима, уџбеничкој литератури и другде - и да оно дело које је настало у Сарајеву, где сам годинама живео и стварао, и ово написано у Републици Српској, потпуно је дијаметрално различито. У мојим песмама написаним у Сарајеву исказана је интимна патња, а у овим је књигама што поменуемо - родољубље, родољубива поезија. Настајао сам да ту не буде исказан само мој бол, већ да одразим, да искажем укупан, бол свију нас,

Наше су манифестације без политичке конотације, какво је и књижевничко сталешко удружење, а наша је странка - српски народ

Кочић је велики српски писац и духовник, показало је то и поштовање његовог лика и дела на Змијању, у родним Стричићима за овогодишњи „Кочићев збор“ и обележавања 120-годишњице од рођења

Неопходно је да се, у догледно време, направи ревизија чланства у нашем удружењу, у које су примани и људи који му у потпуности и не припајају

- Да, ја сам већ напоменуо да код људи овде постоји та велика љубав за писца и трибуна Петра Кочића, његово дело, због чега је и тај толики одзив посетилаца завршнице збора у Стричићима. Ја сам ту говорио и био изузетно лепо, људски примљен. Тада сам схватио те људе и њихову велику жаљу да се поклоне сенима великог писца и народног трибуна овде, у родним Стричићима. Нема човека у овој нашој држави који не зна бар понешто од Кочића, који није прочитао бар нешто из његовог књижевног опуса, чак ни они који нису вишни писаној речи. Његове приповетке и приче „Гроб слатке душе“, „Кроз менаву“, „Мргуда“, „Мрачајски прото“, „Јаблан“ и друге постале су опште благо српске православне духовности и нашег народа уопште. Ми смо присуствовали и борби бикова за награду „Јаблан“, традицији која се никада неће овде угасити. Врло је импресивна висораван на коју се окупило толики свет те недеље, подсећајући се да је том замљом ходио Кочић као дечачић, а његов таленат и стваралачка моћ довели су га и до Беча. Имао је заиста тежак и трновит пут. Волео је изнад свега слободу и правду и то је у аманет оставио својом српском роду.

• **У Бањој Луци је одржана и прва седница Управе Удружења књижевника Српске. Хоћете ли нам прокоментарисати ту седницу?**

- Искористили смо прилику што смо боравили овде, секретар Удружења Недељко Бабић и ја као председник, те што је ту доста чланова Управе, па смо тако одржали и

прву седницу те наше управе. И као што је већ познато, ми смо тамо расправљали о многим значајним питањима и донели доста ваљаних одлука, што ће и те како много значити за даљи рад нашег удружења. Нама се писци, наши чланови, налазе од Требиња до Приједора у нашој, тако да кажем, другој држави. Ради се по подружницама иако оне, заправо, административно не постоје јер ми смо јединствено Удружење књижевника Српске. Подружнице треба да су облици окупљања писца, одржавања трибина, промоција књига, књижевних вечери и сличних активности. Писци су заиста почели радити једном правцу у коме су себи поставили задатке на изборној скупштини 2. маја ове године на Палама. Нама је сада битно интензивирати активност, покренути издавачку делатност, па смо на седници Управе Удружења, која је одржана на Филозофском факултету у Бањој Луци, донели одлуку о покретању двојезичног часописа (српски и енглески или неки други језик) где би писци објављивали своја остварења, своје прилоге. Ускоро ћемо штампати и књижице, којих до сада нисмо имали. Тако, ето, крећемо у то интензивирање активности мада, нажалост, још на Палама немамо својих просторија, ни адресе, нити намештаја и опреме, него смо подстанари у тамошњој Централној српској библиотеци. Надамо се да ће државно руководство схватити колико је битно да у функционисање овако једно удружење какво је Удружење књижевника Српске. Тешко држави која халси и прогони своје писце - ја бих овом приликом рекао да писци и филозофи нису вишни управљању државом - али су они, мислим, неопходни држави.

• **Присуствовали сте и књижевно-ном делу манифестације „Истина о Србима“ у Градишци. Како је то изгледало?**

- То је изузетно карактеристична манифестација, њен наслов, тема „Истина о Србима“. Управо су Срби најмање спознали ту истину о себи. Она као да је негде другде, та истина, и српски је народ мора спознати, иначе неће даће који нас, ево, у овом веку ко зна по који пут прате, оне ће се стално понављати не прекидајући се. Стално су те недаће тако рећи у успону. Ми смо јединствени у покушајима да српски народ крене даље оном духовном и емоционалном снагом којом смо кренули 1990. године када смо осветили да прети велика опасност српском народу. Ако бисмо могли тај занос оскрепити и обновити, била би то велика снага и сигурно би исход био значајан.

• **У току рата ви сте објавили две изузетно значајне, аутентичне, да не кажемо - документарне - књиге поезије. Шта оне значе у контексту вашег изузетно богатог књижевног опуса?**

Засебан корпус

целог овога народа. У томе је та велика разлика и ја се надам, а то је оно што преостаје писцу после сваке објављене књиге, да ће ме тако схватити и тумачити и читалачка публика, а и књижевна критика. Чињеница је да су те моје књиге настале у рату награђиване „Штаке“ су добиле и награду „Кочићево перо“, коју додељује Задужбина Петар Кочић Бања Лука - Београд, а долази као потврда да је ту нешто и уметнички остварено. Уосталом, после толиких година писања и трагања за оним највишим, просто, немогуће је не написати нешто иоле уметнички вредно. То је као по најобичнијој логици и сигурно је да ће будућност умети валоризовати те и њима сличне моје песме, јер време је наш најбољи валоризатор. Узмите неке песме Дучића, Шантића или Ћопића и њихово одолевање тим дугим временима у којима су, сваки пут, као баш тада и ту испеване, у том времену настале...

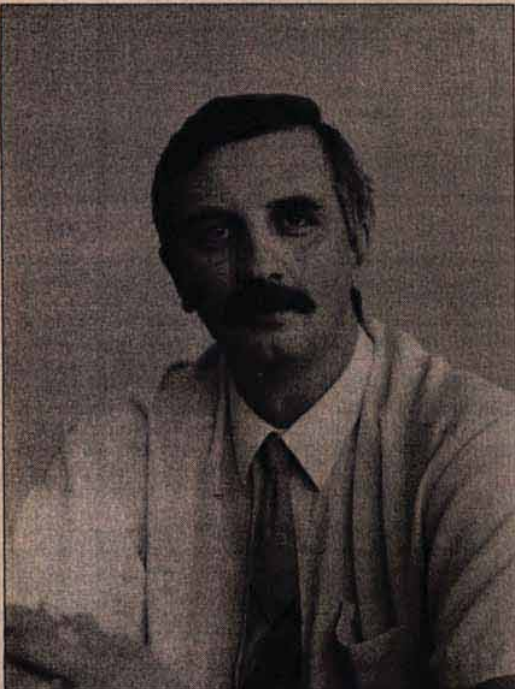

Портрет успешних:

Основно државно јавно комунално

Од губитника

ЈКП „Пут“ Бања Лука пословну 1996. завршило с позитивним финансијским резултатима, а прво полугодиште ове године још боље окончано, што је реткост за грађевинске фирме чији су послови сезонског карактера

Много улажемо у послове: Зоран Јерковић, директор „Пут“

Основно државно јавно комунално предузеће „Пут“ Бања Лука улази у ред оних колектива у Републици Српској који ни у току последњег рата готово ниједног тренутка нису прекидали рад, иако је постојао период кад је претило да се потпуно угаси. Као комунално предузеће „Пут“ је решењем градског народног одбора основан 13. маја 1955. године, и од тада је прошао разне трансформације, као и многа предузећа бивше Југославије. Напокон, 27. марта 1997. године, одлуком Скупштине општине Бања Лука, проглашено је Јавним комуналним предузећем од интереса за град. Број радника се мењао, шездесетих година запошљавано је око 1.200, деведесете 360, а тренутно је усполено 189 радника.

Квалитет на нивоу

Директор предузећа „Пут“ је инжењер грађевинарства Зоран Јерковић први пут на ову дужност постављен 1. априла 1989. а недавно је поново именован на исту функцију с мандатом од четири године. На почетку нашег разговора рекао је следеће:

Период од 1982. до 1990. био је изузетно тежак за ово предузеће због недостатка посла, превеликог броја запослених, приспелих обавеза по кредитима и слично, што је утицало на ликвидност, а самим тим и проблеме исплата личних доходака и незадовољство радника. Да би се криза превазишла, пришло се промени руководног кадра, руководилаца сектора, радних јединица и служби и постављању на та места образованих, стручних кадрова, прав-

их ентузијаста који су имали вољу за рад. Правилним маркирањем узрока који су довели предузеће до тако лошег стања предузеће „Пут“ већ у 1990. години почело је показивати знакове оздрављења. Пословну 1990. завршили смо с позитивним финансијским резултатом. Те године завршена је монтажа и пуштен у пробну производњу каменолом и сепарација у Топићима код Карановца, надомак Бање Луке.

Основна делатност ЈКП „Пут“ јесте уређење насеља, изградња и реконструкција саобраћајница, одржавање саобраћајница и улица и производња сопственог каменог агрегата за потребе грађевинарства. Предузеће има друштвени ресторан за производњу и дистрибуцију хране за сопствене потребе и трећа лица, као и услуге радионице за поправку возила и машина, међутим, ресторан и радионица радили су само за потребе предузећа. Како су у овом колективу грађевинци, тако су се и базирали и развијали у оквиру грађевинарства, без обзира на то што су „комуналци“.

Кад погледате стамбена насеља у нашем граду, већину саобраћајница, паркинга, потпорних зидова, приступних стаза, оборинских и фекалних колектора, већину тога више од 70 одсто урадили су радници нашег предузећа. Такође и сви висећи мостови на Врбасу дело су наших мајстора, који су их радили неких давних година, а сада их фактички само одржавамо, а радили смо и ван територије Бање Луке - говори Јерковић.

Осамдесетих година кренуло се у отварање сопственог каменолома јер се указала потреба за материјалом који смо много трошили, а који смо морали купо-

вати на тржишту по доста високим ценама. Иако је опрема купљена и откупљено земљиште, због поменуте кризе у предузећу радови нису почели све до 1987. Маркирањем узрока лошег пословања и других потешкоћа свим расположивим снагама бацили смо се на довршење каменолома и 1990. године успели да га довршимо и пустимо у пробну производњу па сад с правом кажемо да је то један од квалитетнијих каменолома у овој регији.

Пословање на тржишним принципима

Његовим отварањем дошли смо до сопствене производње каменитог материјала који су нам неопходни како за производњу асфалта и бетона, тако и за наси-

обавља наша теренска лабораторија. Поред овог капацитета активирали смо и стару сепарацију, где нам је лоцирана и асфалтна база - додаје Јерковић.

Поред тога што је сваки дан радни, што су сви људи запослени предузеће ради са око 40 одсто капацитета. На пример, у „Путу“ би могли да произведу отприлике око 6.000 тона асфалта, али то нема где да се угради, нити има ко да то плати. Друго, капацитети каменолома су 6.000 кубика месечно, а тај ниво су имали 1990. године. Ове године у „Путу“ су самлели свега око 20.000 кубика камена, тако да до краја године неће извршити ни 50 одсто плана, и

пише Мијо ЈАНДРИЋ

ка, са њеним Секретаријатом за стамбене и комуналне послове, фантастично сарађујемо. Знамо како се приливају средства у буџет општине, па имамо разумевања, јер чим имају средства на буџету, они нам их дозаче. Радимо искључиво на тржишним принципима - говори директор „Пут“.

Од краја 1993 до 1996. године „Пут“ ради са свега 30-40 људи, готово сва возила била су ангажована у ВРС, па се радило са две-три, није било нафте, струје, неограничаног материјала, али предузеће је некако успевало урадити посао и задовољити потребе града.

Кад смо успели да обезбедимо нешто новца, оспособили смо 18 возних јединица, затим сепарацију и пустили у погон асфалтну базу. Тако је кренуло и 1996. пословну годину завршавало позитивно. И шестомесечни обрачун у 1997. показао је позитивне финансијске резултате. Све смо то успели, а заварнули смо и све славине где су се одливала средства и материјали, смањен је број људи, пре свега непроизводних радника. Канцеларије су нам биле пуне, није било места где да се седне, а сад имамо и празних. У кратком периоду комплетно предузеће смо опремиле персоналиним рачунарима. Настојимо да пратимо сву технологију, која нам помаже да радимо боље, квалитетније и економичније. Још давно смо у предузећу раскрстили с политиком и самоуправљањем. Нико ником не брани да се бави политиком, али само после радног времена и ван капије предузећа. Седнице Управног одбора одржавамо искључиво после радног времена, а свако јутро с руководиоцима у предузећу одржимо најкраћи могући састанак - говори Јерковић.

Рад од јутра до вечери

Таквим радом и организовањем у „Путу“ би могли више и да ураде, али, нажалост, пословање је отежано; из добро познатих разлога, нема инвестиција. С овим бројем радника и капацитетима предузеће може да задовољи све потребе града Бање Луке у оквиру своје делатности, чак и да уради неке послове и код других инвеститора. Приликом извођења неких радова, као на пример фарбања хоризонталне

Брига за породице погинулих бораца

У протеклом отаџбинском рату 159 наших радника било је ангажовано у ВРС. Имали смо тешку несрећу која нас је задешила да нам је из колектива погинуло осам људи, а за једног нашег радника још увек не знамо.

Став нас запослених у „Путу“ је да се мора водити брига о породицама наших погинулих бораца, за сада колико можемо, очекујемо боље време кад ћемо чинити за њих и више. Редовно породицама погинулих бораца и несталој борца исплаћујемо - ми то зовемо помоћ у висини плате. Запросили смо четворо деце наших погинулих колега, а сада смо у припреми да стипендирамо

панаџама саобраћајница и за тампоне при изградњи или реконструкцији саобраћајница. Осим што ми користимо материјале из ове производње, они су присутни и на тржишту и доступни су свима којима су потребни, трећим лицима и грађевинским предузећима.

Квалитет је на нивоу, контролу квалитета прати Институт за испитивање материјала и конструкција Бања Лука, од кога смо добили и атест, а свакодневну контролу

једно дете, које иде у школу, једног од наших погинулих бораца. У предузећу је запослено 11 ратних војних инвалида и пет лакше рањених радника.

Од 1993. године измирујемо према њима све обавезе које је прописала и општина и Влада и Република. Све што добијају тренутно запослени, зимица, огрев и слично добијају у нашем колективу породице погинулих и несталој нашег радника.

Наш став је да тако буде док год то предузеће буде могло, а моћи ће. Наше пословање прегледала је и Финансијска полиција Републике Српске и није нам ни ту, а ни нигде другде нашла нити једну примедбу.

поред тога што има потреба за овим материјалом. Проблем је у томе што недостају средства за финансирање те производње, јер је веома скупа, а технички се у „Путу“ то може урадити.

Сва обртна средства, све што имамо дајемо за набавку материјала, улажемо у послове, не само каменолома него и у оне које сада радимо за општину Бања Лука. Ми фактички сада кредитирамо општину. И поред тога, морам истаћи да са општином Бања Лу-

предузеће „Пут“ из Бање Луке

до стабилног предузећа

сигнализације, ради се од јутра до вечери.

Поред Општинског секретаријата за стамбено-комуналне послове, Скупштине Бање Луке, као главног партнера, ту су и „Аутострада“, „Ауторад“, „Центар сервис“, ЗЗ „Милка“ Лакташи, са којима „Пут“ има изузетну сарадњу и веома коректне односе. Разумевање је обострано.

Настојимо да своје обавезе на време испуњавамо. Тренутно немамо великих обавеза ни према

шавали да се, пре свега, дође до посла, није тражена помоћ него искључиво посао. Прошле године у марту, преко једне фирме испоручено је око 6.000 кубика материјала из „Путовог“ каменолома ИФОР-у у Рамићима, што је и плаћено, и та средства су била добра финансијска инјекција која је утрошена за набавку материјала и поправку средстава. Донаторске помоћи није било. Има неких индиција да ће међународна донаторска конференција да да нека

како тврде запослени, изаћи из кризе.

Редовне плате

У нашем разговору директор Јерковић није заборавио да истакне ни питање стандарда запослених у Јавном комуналном предузећу „Пут“ Бања Лука.

„Мој став мојих сарадника је такав да људима морамо обезбедити средства за живот на било који начин и то смо им отворено

Нова машина

Крајем 1996. и почетком 1997. године, на захтев Извршног одбора и Секретаријата за стамбено-комуналне послове општине Бања Лука, припремили смо комплетан материјал како бисмо били проглашени јавним комуналним предузећем од интереса за град Бању Луку. Из припремљеног материјала могло се видети који је то обим послова „Пут“ обављао за њих.

Кад смо доставили преглед колико су у периоду од 1990. до тада учествовали послови за општину и укупном приходу нашег предузећа, показало се да је то у просеку годишње 75 одсто, а остало од других предузећа којима смо пружали услуге, као што су „Водовод“, ППТ, „Електро“ и др. Дакле 75 одсто наших послова обављали смо за Секретаријат за стамбено-комуналне послове

Скупштине општине Бања Лука. Кад је то дошло на Извршни одбор, а затим на Скупштину града, без великих расправа, јер је материјал направљен коректно, прихваћено је и наше предузеће је 27. марта 1997. године проглашено Јавним комуналним предузећем од посебног интереса за град Бању Луку.

Након извесног времена договорили смо се и купили једну нову савремену машину за обележавање - фарбање у граду хоризонталне сигнализације. Машину смо набавили у Немачкој, очекујемо да стигне у току наредне недеље, а коштала нас је око 85.000 немачких марака.

Набавком ове машине решили смо проблем обележавања хоризонталне сигнализације у граду Бањој Луци за наредних 10 година.

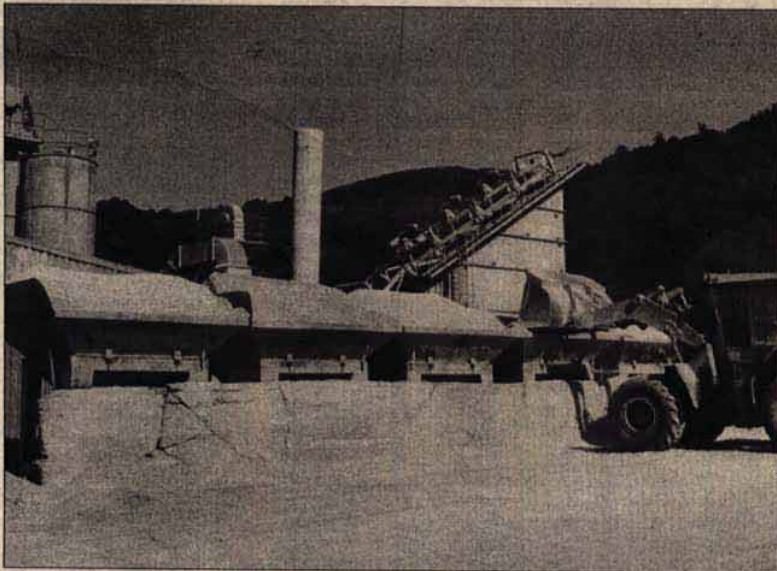

Израдања новог парка у Бањој Луци

једном добављачу. Међутим, у неким тренуцима тражимо помоћ наших партнера, посебно кад су нам потребна већа средства. На пример, код подмињања потребно нам је 300.000 динара, затим за набавку нафте по 100.000 динара, код набавке резервних делова и сл. Тада с партнерима постижемо договоре од одагоди плаћања и они имају разумевања. То смо постигли захваљујући поверењу које је „Пут“ стекао код њих. Било је ситуација када смо муке мучили да набавимо неке неопходне материјале за производњу и тада смо наишли на помоћ пословних партнера.

Године 1994. било је веома тешко, али уз њихову помоћ набавили смо шлепер битумена у бачвама, неопходан за тврдо левани асфалт, којег и сада имамо, или у марту 1992. док је рат увелико трајао, успели смо добити два шлепера азбест-цементних цеви из Сплита и ми смо сада једини у Бањој Луци који имамо те азбест-цементне цеви, које чувамо као очи у глави само за најнеопходније интервенције - речи су директора „Путог“.

Што се тиче међународних организација, у „Путоу“ су поку-

Са радом је почела и сепарација

средства за инфраструктуру града и у „Путоу“ очекују да добију тај посао.

Ако се то оствари „Пут“ ће,

рекли. Ваше је да урадите посао, наше је да се средства за то обезбеде. Сви који су радили у 1993. години, у време велике ин-

рекао је Јерковић.

Гледано у просеку, као колектив „Пут“ је прилично стар, док се у руководном кадру налазе мла-

флације, имали су исте плате, од чистачице до директора, и сви борци из колектива. Тада смо се договорили да плату исплаћујемо сваког петка, прве седмице у месецу исплаћујемо накнаду за превоз, другог петка у месецу накнаду за топли оброк, трећег аконтацију, а четвртог коначан обрачун плата, а ако има и пети петак у месецу, исплаћујемо неке врсте помоћи, зимнице и слично. Од 1993. године наше плате нису касниле ни један једини дан, нити нам је био блокиран жиро-рачун -

ди и надам се стручни људи, просечне старости између 25 и 30 година живота. Запослено је шест људи са високом стручном спремом, три дипломирана грађевинска инжењера, један дипломирани рударски инжењер, један дипломирани економиста и један дипломирани правник, пет људи са вишом стручном спремом, од тога два грађевинска инжењера и остали економске струке, 12 људи са средњом стручном спремом, од којих је девет грађевинске струке. Дакле, што се тиче стручне попуљености, ту „Пут“ веома добро стоји.

Похвале Црвеног крста

Ми смо још пре рата ресторани друштвене исхране регистровани за производњу и дистрибуцију хране за сопствене потребе и трећа лица, с намером, због добре локације, да уторком и недељом, кад су пијачни дани, обављамо услуге и дистрибуцију оброка за посетиоце пијаце, како бисмо обезбедили средства за набавку хране за остале дане за властите потребе. Доласком рата морали смо тај објекат затворити. Прошле године, у време акције отварања јавних кухиња у Општинском Црвеном крсту Бања Лука, договорили смо се да уступимо наше капацитете и од тада до данас ту се дневно припрема 1.100 оброка. За те послове од Општинског Црвеног крста добили смо и похвалу да смо најквалитетнија и најкоректнија јавна кухиња на подручју регије Бање Луке. Ова јавна кухиња и сада је у функцији - закључио је на крају овог представљања „Путог“ директор Зоран Јерковић.

Ученици и професори

Срећан почетак учениче, жели ти твој учитељ, требало би да су речи којима започиње свака нова школска година. У многим градовима Републике Српске, у којој постоји 187 основних и 78 средњих школа, 1. септембра се није зачуло школско звоно. Ученици су остале празне у, како смо знали од републичког гранског

- Влада и Министарство просвете Републике Српске сматрају да је први корак с њихове стране направљен и да је све учињено како би се просветним радницима дало на знање да нису у задњем плану и да ће се и убудуће радити на изналажењу решења којима ће бар у некој мери сви бити задовољни. Просветним радницима би требало

Просветним радницима би требало да буде јасно да нису једини буџетски потрошачи
Како створити новац или га узети од осталих потрошача буџета - пита се Видосав Лолић, заменик министра просвете РС
Последњи потез Владе није ништа друго до још један облик учене или пресије - рекла је Ранка Мишић, председник гранског Синдиката РС

Наставни процес се одвија упркос одлуци Синдиката: Медицинска школа у Бањој Луци

Синдиката, школама у Бањој Луци, Добоју, Дервенту, Приједору, Пњабору, Палама, Српском Сарајеву, Шипову, Рудом, Градишци, Србину, Чајинчу, Теслићу... Из оволиког броја градова очитује се подршка општинских гранских синдиката Републичком одбору гранског Синдиката образовања, науке и културе. Само бањолучка регија чини више од 60 одсто школства у Републици Српској, тако да би проценат школа које раде био око 15 одсто.

Министарство просвете Републике Српске тврди да 80 одсто школа у Сарајевско-романијској регији ради, а само поједине школе у поменутим општинама не раде. У Бањој Луци, где нема наставе ни у средњим ни у основним школама, ради једино средња Медицинска школа.

Просветари без слуха

Видосав Лолић, заменик министра образовања у Влади Републике Српске, не одобрава став гранског Синдиката који је позивајући раднике на штрајк, довео до обуставе рада што је, према члану 76. и 79. Закона о средњем и основном образовању, озбиљна повреда закона. Лолић такође сматра да су просветни радници морали имати слуха и почети са наставом одмах по пријему средстава која су им подељена.

да буде јасно да нису једини буџетски потрошачи, те да је ова исплата резултат жеље да им се покаже да су њихови проблеми схваћени и прихваћени као стварни и болни. Али, како створити новац или узети од осталих потрошача буџета, како би они и само они били подмирени. Нико не оспорава њихов рад и оно што су зарадили. Надам се да Синдикат схвата да неће бити надокнаде за нерад који се догодио просвети Републике Српске због обуставе рада наставника и професора - рекао је Лолић.

С обзиром на искуства с платама, просветним радници сматрају да је то у реду будући да ионако нису

добили плате у пуним износима, јер, како каже Ранка Мишић, председник Републичког одбора гранског Синдиката образовања проблеми за које се каже да су почели 1. септембра почели су још много пре.

- Кад смо се у јесен 1996. године први пут огласили и тражили да нам се плате које смо зарадили и поделе, нико се на нас није ни осврнуо. Најављен је и штрајк, у оквирима закона, како би Влада РС и Министарство просвете озбиљно схватили потребе професора и наставника, као и културних и научних радника, да живе и раде. Већ тада је жеља просветара била да с поносом гледају у очи својих

ученика да стекну њихово поверење и поштовање те да се направи први корак ка враћању достојанства школству уопште. Тада нас је сломило то што нисмо сви у РС били сложни и јединствени јер су неки насели на обећања која до данас нису испуњена. Данас је, међутим, слика много другачија. Синдикат РС је млада организација, али је све чвршћа и истрајаје у својим ставовима да утиче на оне који кроје законе и на њих стављају своје потписе да их се и држе - истакла је Мишић.

Ученици и родитељи су од првог понедељка у септембру, а тако и наредних првих дана у седмицама

морало да се огласи у најскорије време, као и то да средње школе немају никаквог основа за наставак штрајка јер су им подељене заостале плате, и то у потпуности.

- Учинило се и чини се, све што је могуће. Зажмурили смо и дозволили директорима школа да од школарина члановима својих колектива поделе плате. На нивоу општина се траже

пише Јасна СТОЈАНОВИЋ

Ученици

Једва чекам да почне настава јер не волим суботом да идем на часове. Зажелео сам се и другара и учитељице. Три пута морао сам да идем пред Основну школу „Бранко Ђопић“ да видим хоће ли се ићи на наставу иако сам чуо да неће - каже Срђан, ученик четвртог разреда Основне школе „Бранко Ђопић“.

Маја из Гимназије мисли како би најбоље било да се професорима исплате плате и да убудуће буду редовне јер, по њеном мишљењу, тешка материјална ситуација и те како утиче и на стрпљење и на расположење

професора, које је непријатно погледати у очи ако им крче црева или се поцепале чарапе или дотрајале шипеле.

Ученица из Технолошке школе која је, како каже, платила упис у нови разред више од 200 динара разочарана је што школа још није почела. Сматра да се ионако много изгубило кад 1. септембра није зазвонило школско звоно, нако је требало.

Неким ученицима је сасвим свеједно што још нема наставе јер им је, како кажу, продужен летњи распуст, а не морају ни да уче. За учење, кажу, није никад касно.

које су следиле чекали на обавест о почетку наставе, што се и догодило у Медицинској школи у Бањој Луци, у Гимназији у Градишци, у Основној школи „Младен Стојановић“ у Челинцу, у свим школама у Новом Граду и Бијељини. Ово су, међутим, усамљени примери, како школа тако и општина, па се може рећи да је подршка републичком гранском Синдикату велика и стварна.

Испаштају ученици

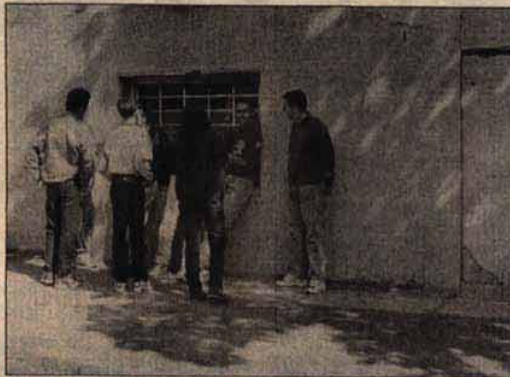
Овај штрајк је, међутим, с многих страна добио привесак да је политички прорачунат. Стога је и одлучено у општини Бијељина да се крене с наставом и да се тако одбаци све политичке конотације штрајка, а да се исплата разлика плата тражи судом.

Видосав Лолић мисли да све ово што се дешава иде на штету ученика и да би школско звоно

решења како би се помогло. Измишљају се којекакве зимнице и материјални трошкови, а ипак то нико не призна. Имали су плаћен превоз, што имају и сада док не раде, као и бонове за топли оброк. Док се опремају кабинети и дограђују нове просторије за ученике, највише заслугом самих родитеља који су својим прилозима помагали у привреди како би се ученици могли уписати и похајати смер моделара, школе не раде.

У Новом Граду отворен је кабинет информатике у Гимназији „Петар Кочић“ углавном од средстава Извршног одбора општине Нови Град, као и дела уписнице, који је опремљен са осам PENTIUM рачунара и ласерским штампачем, те прикључком за Интернет. Зар нешто што се убраја у најбоље опремљене кабинете у Републици Српској треба и надаље ускраћивати онима којима је то највише и потребно - ученицима? - напомиње Лолић.

Да би настава у Републици

Ученици највише занима када ће почети настава у свим школама

школске године у Републици Српској

НА ЧЕКАЊУ

почела, бањолучки директори основних и средњих школа добили су решења републичког просветног инспектората којима се наређује да се одмах по пријему решења започне са извођењем наставног процеса. Решења је донесено 4. септембра, али није имало ефекта. Судаћи према речима Ранке Мишић, то је још један у низу потеза Министарства просвете, које као да неће да схвати озбиљност ситуације у просвети.

- Решењем се каже да се може штрајковати по 30 минута, што је погубно за ученике. Знамо шта причамо јер смо ми ти који раде са децом, који их уче најразвијенијим циљевима, који знају колике су могућности ког узраста, који раде по светски признатим програмима. Осим тога, у Уставу пише да просветни радници имају право на рад и на плату. И у прошлом систему просвета је била у задњем плану, док се од ње очекивало да из генерације у генерацију испраћа матуранте основних и средњих школа. Зашто нам се на плећа стављају политичке конотације и одговорност за то што настава није почела? Волимо овај посао и децу коју учимо, као и сваку столу земље Српске, али без достојанства, бојим се, нећемо моћи направити први корак ка систематском решењу проблема који нас све више стезу - каже Ранка Мишић.

Просветни радници, осим што не признају да им се плата на основу цене рада ретроактивно смањује, указују и на чињеницу да морају или платити преглед код лекара или не отићи на преглед у случају болести, јер се од 1. априла ове године обрачунавају и уплаћују доприноси за здравствено осигурање радника средњег и основног образовања на износ најниже цене рада, на основу чега би требало да се оверавају здравствене књижице.

- Наше колеге враћају са шалтера здравствених фондова јер им нису уплаћена средства, односно доприноси, на основу којих би здравствене књижице требало да се овере. Колегиња која је радила у Основној школи „Петар Петровић Његош“ умрла је у 38. години јер је у Клиничком центру на Планиноцу нису хтели примити због неоверењене књижице. Није имала ни 1000 динара које су тражили у пријемној амбуланти. То се сваком може догодити и тврдим да су наши захтеви оправдани. Републички одбор гранског Синдиката и даље остаје при одлуци да настава неће почети док се не измири сав дуг просветних радница и док влада не потпише протокол о редовној исплати плата у школској 1997/98. години, јер бисмо на тај начин могли мирно погледати у очи нашим колегама оног дана кад их из Јавног фонда здравства врате

са неоверењеном књижицом - истакла је Ранка Мишић.

Једни раде, други штрајкују

Судаћи према речима многих просветних радника, овај је штрајк резултат дугогодишњег срозавања просвете на најнижи ниво и покушај да јој се у целини врати достојанство.

И док једни раде, други штрајкују. Влада тврди да је испунила максимум обећања и да је оно што је према буџету била обавезна и што је заиста могла у односу на тренутну ситуацију у Републици Српској и учинила. Став Владе је да

Клупе су у многим школама у Републици празне

Родитељи

Како год да су подељени ставови Владе и Синдиката, тако су и мишљења различита, ако их упитате за штрајк просветних радника.

- Узимају од родитеља новац, а деца седе код куће или се мувају по улицама. Није то у реду. Овако деца могу само да науче како се уцењује Влада, а не колико је 1+1, као што и треба - каже Милан Вуковић, пензионер.

Да су просветни радници у праву, каже Љубо Радонић, отац двоје деце, који сматра да се све мора платити па тако и рад наставника и професора.

- Прошле године, када су деца ишла на скраћене часове, обавезно су морали много више учити код куће него што је то уобичајено. Сећам се да је мене моја учитељица у првом разреду основне школе учила како се држи оловка. Исто тако је имала времена и за све остале моје другаре из разреда, а било нас је 30 - каже Љиљана Путник, домаћица.

Неки родитељи сматрају како се мора постићи неки договор јер различите информације лоше утичу на децу, нарочито ону у првом и другом разреду основне школе.

- У вечерњем дневнику на једној телевизији се говорило да

је то довољна основа да просвета почне коначно да прима редовне плате и да овакав став Синдиката наводи на помисао да се оведе ради о политичком памфлету јер се наставници и професори позивају да откажу послушност својим директорима.

Осим тога, у већини општина су створени услови за несметан наставни процес. Обезбеђено је и гориво за грејање школа, набављени су и дневници и матичне књиге, урађене су поправке, окренене учионице...

школа неће почети 1. септембра, док су са радија стизале информације да ће бити наставе у понедељак. Деца је битно да знају тачну информацију јер шта је за њих Влада, а шта Синдикат, који се не могу договорити. Кад сами треба да спозану неку врсту одговорности, не виде ко је у овом случају одговоран - каже Славица Нешић, радница у „Чајавацу“.

- Нека буду срећни што су добили онолико колико су добили, јер ја као пензионерка такође не могу да платим струју, воду и телефон. Живим и ја од помоћи, а не могу отићи и радити јер ми то не дозвољава моје здравље. Свима је тешко, нико нема новца, али морамо мислити да ће бити боље - рекла је Дана Поповић.

Има и оних који су целу ову „ствар“ посматрали с различитих аспеката. Тако нам је Дејан Стојковић рекао да не треба овај став Синдиката посматрати само кроз плату или јој давати ноте политике јер је много већи циљ просветних радника, а то је да се учини све да убудуће не буде оваких проблема, те да се стекне одређена сигурност просветних радника, који ће бити растерећени свих осталих проблема и у правом смислу речи посветити се онима због којих су се и почели бавити овим послом - деци.

Став Синдиката је јединствен, упркос молби Министарства просвете Републике Српске и настојању директора основних и средњих школа да убеди чланове својих колектива да почну са радом. Од 1. септембра снагу има једна и једиња одлука републичког гранског Синдиката - штрајк просветних радника се наставља.

На састанцима општинских власти и директора школа у Градишци, Бањој Луци, Српцу, Приједору, Челинду, Добоју, Палама, Требињу

и многим другим у Републици Српској донесени су закључци да се са наставом треба и може почети, што је довело до рада само појединих школа у градовима широм Републике, а не до јединственог одвијања наставе, тако да су и родитељи и ученици збуњени следом догађаја и супротним информацијама које добијају.

Ко треба да пусти и уради своје? Сви су у праву, а нико није у праву. Једни раде, други штрајкују, док деца испаштају.

- Треба погледати родитељу или ученику у очи док купује цигарете или прах за лициво од наставника или професора. Треба испелати дрва за породицу неког ђака. Зашто је толико чудно то што се дешава у просвети? Где год се оде, која год услуга човеку треба, мора и да се плати. Нека оде министар код фризера и ошиша се, а да не плати. Нека однесе ципеле код обућара, ако не може да купи нове, нека узима намирнице у продавницама на вересију, нека дугује и водоводу и електричном и стамбеном и буде спреман да ученика учи о лепоти, о доброту, о раду и вери. До сада се тако и могло, али бојим се да многима понестaje снаге и да се убудуће овом професијом нико неће бавити. Ко ће онда предавати ученицима и бити им узор? Влада Републике Српске би се требала удостојити и бар са нама разговарати. Не верујем да се председнику Владе преносе погрешне информације, али постоји могућност да се од четврте до прве руке смисао онога што ми говоримо изгуби - каже Мишић.

Влада је, међутим, док је штрајк просветних радника трајао, а негде још увек траје, обезбедила средства за исплату августовских плата просветним радницима, које ће добити само запослени у оним школама, како основним тако и средњим, које нису обуставиле рад или су штрајковале у оквирума закона. Августовске плате ће бити исплаћене у периоду од 12. до 15. септембра.

Након још једног покушаја Владе да грански Синдикат схвати да обећања нису само обећања већ

покушај да се у датом стицају околности чини све што је могуће, Влада је позвала све школске и њихове раднике да хитно отпочну са наставом како би се ученици што пре укључили у редован наставни процес. Једино тако би се створили услови за њихово нормално васпитање и образовање.

Чека се састанак

- У сарајевско-романијској регији у петак је уплаћен новац за просветне раднике у школама које нису обустављале рад, а који подразумевају августовску плату. Испоставили смо оне који траже своја права, али не наштаб ученика, како чине, најжалост, просветни радници у бањолучкој регији. Чланови Републичког одбора гранског Синдиката, уз све остало, не желе да причају ни са ким осим са Гојком Кличковићем, председником Владе РС и Биљаном Плавшић, председником наше државе, што доводи до још горега, а то је одуговлачење - каже Лоллић.

С обзиром на то да и председник Републичког одбора гранског Синдиката Ранка Мишић потврђује да до поменутог састанка треба да дође, питање је и кад ће се то догодити.

- Обећано нам је да ћемо моћи разговарати с председником Плавшић и господином Кличковићем, али још увек није утврђен термин. Након последњег потеза Владе, након којег ће само они који од 1. септембра нису штрајковали добити августовске плате, увећани смо да нисмо погрешили. То је још један знак колико Влада поштује саму себе, јер по ком закону се радницима могу ускратити зарађене плате. Радници смо од 1. до 31. августа и сада се од нас узима оно што нам и припада. То није ништа друго до још један облик уцене или пресије од стране оних који су решени у почетку и греше и сада, сами кршећи закон - истакла је Мишић.

Све се своди на то да и даље нема правог решења и да ће клупе остати празне у многим школама, а одговора на питање ко је за то одговоран још увек нема.

Факултети у Требињу

Знање за ново доба

Уз више од три и по хиљаде основаца и готово две хиљаде средњошколаца разних усмерења, у Требињу тренутно живи, младост проводи, воли и другује, учи и ствара и око 200 студената, колико је у протекле три године стекло индекс овдашњег Факултета за производњу и менаџмент и Академије ликовних уметности.

Ове академске установе на Југу Српске, никле у времену ратном, почињу из почетка и уз пуно разумевања и пожртвовање преосталог стручног кадра, помоћ државе, општинских власти, као и потпору из Југославије, већ „стају на ноге“ и овог септембра уписују трећу генерацију студената.

У просторијама два факултета, које су збијене на спрату требињског Дома културе (па је могућност ширења готово никаква, изузев подрума), уобичајена гушва - на огласној табли распоред септембарских испита, пријемни рокови и спискови, нови студенти пристигли у град подно Леотара и понеки професор и оно већ уобичајено студентско „глуварење“ у градском парку, који окружује ово здање...

За обнову привреде

У права два уписна рока, после пријемних испита, примљено је 57 брцоша из свих крајева Херцеговине, РС и Југославије, каже нам Ратка Гркавац, секретар Факултета за производњу и менаџмент, додајући да прве две године овог факултета већ студира 87 младића и девојака из Требиња, Србиња, Бијељине, Никшића, Котора, Подгорице...

- Како дво студената са Југа РС није успео да се упише на жељене и атрактивне факултете у Југославији, то ће „менаџмент“, како у Требињу кратко зову овај факултет, отворити још један уписни рок, како би млади који имају интересовања и склоности према овом занимању, а после провере знања, могао да студира у Требињу - додаје Гркавац.

Од 57 брцоша, њих 45 студираће о трошку Владе РС, док ће остали да плаћају станарију од 1.600 динара годишње. За сту-

плани и програми се у потпуности реализују.

- Овај факултет није основан само ради овог града и Херцеговине, већ ради целе РС, а знања која ове стекну моћи ће да примењују у читавом свету - говори проф. др Јово Дутина, декан Факултета за производњу и менаџмент. И он истиче проблеме простора, наставничког кадра и нередовног финансирања, па ипак, каже да се лабораторијске вежбе изводе на задовољавајући начин и да је

пише
Миливоје
БЕШТИЋ

Факултет за производњу и менаџмент и Академија ликовних уметности у Требињу основани су пре три године, под бомбама, у јеку гранатирања града. Ове године уписано 60 будућих инжењера за менаџмент и 20 сликарски талентованих брцоша из РС и Југославије. РС уопште није без шанси, само је потребно знање и организован рад - тврди др Јово Дутина, декан Факултета за производњу и менаџмент.

ран, тако да се дипломирани инжењери за производњу и менаџмент могу запослити у свакој производњи у којој доминира машински рад и где је концепција рада таква да постоји модерно управљање технологијом и производњом - истиче декан Дутина, који руководи факултетом од оснивања, а званично је именован на ову функцију ове седмице, на кон-

погледу уређивања система привређивања-оптимистички закључује проф. др Јово Дутина.

Академија - културно наслеђе

Академија ликовних уметности Требиње такође је настала пре три

године, у главном са Ликовне академије са Циетница - истиче Перовић, уз помињање недостатка простора и опште беспарнице, која кочи пуни процват Академије.

Посао професора, предвођеног деканом проф. Милорадом Ђоровићем, да упуте младе у свет уметности није нимало лак. Овде се прави својеврсна „мешавина духа“, јер у Требињу заједно студирају млади од Новог Сада до Котора, од Бијељине до Подгорице. Ако је факултет нужност и дужност сваке

Улога будућих стручњака

Очекује се да будући стручњаци са Факултета за производњу и менаџмент из Требиња дају пуни допринос у промени привредне структуре РС и оживљавању производње, односно њеном укључивању у светске токове.

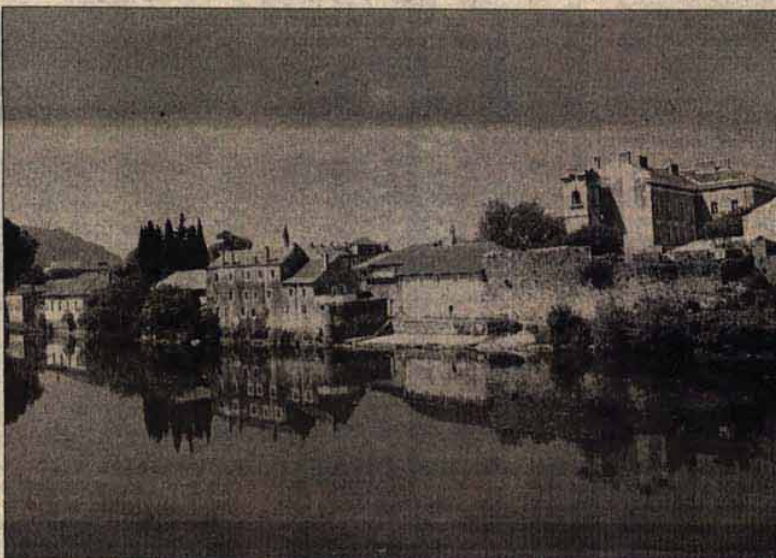
- Мислим да ће дипломирани инжењери за производњу и менаџмент сигурно много допринети у погледу уређивања система привређивања - истиче проф. др Јово Дутина и наставља:

- Већ ове године наши стручњаци сарађују на пројекту новог система квалитета, који уводи Индустрија алата Требиње, што значи организационо уређивање, израду процедуре, упутстава, записа о квалитету, јер сарадња са светом захтева беспрекорно уређење све половне функције....

државе, Академија значи културно наслеђе, печат једне културе, облик државности - с поносом истичу у овој високошколској установи.

- Када је прорадила требињска Академија, постојала је сјајна идеја да у Требињу буду све четири академије: Академија ликовних уметности, Академија за дизајн, Музичка академија и Академија драмских уметности, дакле да се овде концептрише духовност, али су зато потребна огромна улагања, којих нема - истиче проф. Милорад Ђоровић, декан Академије, који је сарајевске „сликарске спознаје“ заменио завичајним, херцеговачким... истичући да ће круна садашњег рада бити први дипломирани, Ђоровић наглашава да је већ установљена награда за најбољег студента генерације, која ће, највероватније, носити име Атанасија Поповића, и да наредних година ова установа знања, духа и креативности мора да расте, дакле нови студенти - нови простори - нови професори - ширење програма.

- Ако је по окружењу, као правој, свакодневној инспирацији судити, а Требиње је један од најлепших српских градова, онда ће Академија ликовних уметности у скорој будућности изнедрити врсне академске сликаре и уметнике. Мистичне ноћи са Требињацима, у којој се огледају Дуцићеве јабуковане, који тако чудно - тако страшно шуме, већ су почеле...

Похвала на Бијеналу

На Бијеналу студентског цртежа Југославије, који је недавно одржан у Београду, цртежи студената требињске Академије ликовних уметности били су веома запажени, а у званичном каталогу и похваљени. Београдски ликовни стручњаци били су пријатно

изненађени чињеницом да се програм и у Требињу изводи као и у Београду, и у свим другим академијама са дугогодишњом традицијом. То је знак добре организације, добре наставе и доброг извођења наставног програма, и поред скромних услова рада.

факултет остварио доста квалитетну сарадњу са требињском Индустријом алата.

Ова високошколска установа и сама поседује рачунарску опрему, од које су део сами набавили, а део је обезбедила шанска хуманитарна организација МПДЛ.

- Наш факултет је концепци-

ститутивној седници Савета факултета. Савет се састоји од 14 чланова из целе РС, а чине га истакнути привредници, стручњаци и научни радници. За председника је изабран др Милорад Милићевић, један од руководилаца Хидроелектрана на Требишњици. Савет се залажио за брже решавање проблема факултета.

У плану је пресељење овог факултета на нову локацију у „источном логру“, али су средства за реализацију овог пројекта још увек огромна. Иначе, од будућих стручњака и дипломаца са „менаџмента“ очекује се велики допринос привредном опоравку наше државе - Републике Српске уопште није без шанси, већ је потребно само знање и организован рад да се извуке из потешкоћа, а наши инжењери ће много допринети у

године, а пријемни испит будући студенти су полагали управо у тренутку гранатирања града... Уз 42 студента на прве две године, ове јесени примљено је још 20 брцоша, од чега половина из РС, а друга половина са југословенских простора. Многи су одбијени јер су пријемни испити веома строги.

Од Ранка Перовића, секретара академије, сазнајемо да ће Влада РС финансирати 10 брцоша, док ће преостали учествовати са по 2.000 динара у трошковима школовања. Пријемни испити су такви да само „уметничке душе“ могу да дођу овде и да се од ове године на смеровима: Одсек сликарства наставничког смера и Одсек графике.

- Опремљени смо свим неопходним за квалитетну наставу а имамо и проверен стручни наста-

денте је обезбеђен и смештај у Студентском дому - у једном крилу хотела „Леотар“ по приступачним ценама, док дво младих користи и приватни смештај.

Осим домаћег наставничког кадра, дво професора гостује са југословенских факултета, али и поред свих проблема наставни

Стање и перспективе водоснабдевања и заштите вода у Републици Српској

У заблуди су они који мисле да свет, па и ми у Републици Српској, располаже неизмерним и неисцрпним количинама воде погодне за коришћење, пре свега за пиће. Може да завара чињеница да водене површине чине две трећине кугле земаљске јер, на другој страни, такође је чињеница да је свега око три одсто укупних количина воде у свету погодно за коришћење. Стога човек мора овом животно неопходном природном ресурсу поклањати и те како велику пажњу, првенствено кроз рационално коришћење и заштиту од разних загађења.

Ове чињенице и неку врсту упозорења предочио нам је ових дана проф. др Борислав Јакшић, еминентни и светски признати стручњак из Бање Луке за област водопривреде и заштите вода и водотока. Господин Јакшић је, да подсетимо, стекао титулу доктора наука управо у овој области 1979. године, а иза такве животне преокупације и дугогодишњег професионалног бављења оставио је до сада иза себе преко 75 разних стручних

нулним ратом на овим просторима, новелирана је водопривредна основа слива реке Врбас у делу који припада Српској. Заострени су и услови везани за заштиту вода у Европи, те су у обзир узети и нови елементи.

Интересантно је, а и потребно нешто више рећи о заштити квалитета вода, посебно реке Врбас, јер Бања Лука са регионалним водоводом, који је, узгред да кажемо, најстарији и највећи у Републици Српској, користи воду за пиће управо из ове реке. Осим тога, како каже др Јакшић, Врбас као притока Саве, припада сливу Дунава који је, као међународна река већ низ година предмет расправа, договора и сагласности око рационалног газ-

Сречити загађења: река Врбас

пели директну штету, што смо ми у водопривреди констатовали након снимања стања у 50 већих општинских водовода. У 70 одсто случајева прегледаних водова уочили смо да изворишта не задовољавају прописе, не само у смислу квалитета воде, него и у заштити тих изворишта која би морала да буду заштићена кроз неколико зона. Посебан проблем су губици воде у водоводној мрежи, што је последица директне ратне штете, али и немогућности адекватног одржавања система, као и дотрајалости водовода. Према извршеним променама, у пет одсто прегледаних водовода губици воде у мрежи су испод 25 процената, у 55 одсто водовода губици се крећу до 50 процената, а у око 40 одсто водовода губи се између 50 и 70 процената воде у мрежи. На основу егзактних мерења губици у бањолучком водоводу крећу се између 50 и 60 одсто, што, када се прерачуна, представља огромне количине воде која је већ припремљена као питка и у коју су уложени новац, рад и време - истиче др Јакшић.

Мора се

мислити на будућност

и научних радова, универзитетски уџбеник „Заштита вода и водотока“, а своје време је био ангажован и као експерт Уједињених нација за заштиту вода. Велико искуство, знање и стручност доктор Јакшић већ годинама преноси млађим генерацијама - студентима Технолошког факултета у Бањој Луци кроз предмет заштита животне средине.

лише Милан МИЉУШ

О неким од најважнијих аспеката заштите вода, стању водотока и проблематици водоснабдевања у Републици Српској, посебно у бањолучком крају, др Јакшић је врло радо говорио за „Глас српски“, јер, како нам рече, управо је сада прави тренутак да се код нас овој проблематици посвети пуна пажња јер би после рата требало да уследи обнова и интензивнији развој, који у многоме зависи и од природних ресурса, међу којима су и воде, а којих, генерално гледано, нема превише.

Заострене обавезе

У водопривреди као инфраструктурној привредној грани неопходно је, према речима др Јакшића, дугорочно планирање, пре свега због корисника - градова и њиховог снабдевања водом за пиће, затим за пољопривреду и индустрију. Тако је још пре десетак година у бишој БиХ урађена водопривредна основа слива реке Врбас, а с обзиром на то да су се у међувремену десиле многе промене, узроковане углавном ми-

Сада је прави тренутак да се код нас проблематици водоснабдевања и заштите вода посвети пуна пажња. На заштиту вода обавезује и Дунавска конвенција верификована 1992. године

дована том реком и целим сливом који јој припада. Још 1992. године верификована је такозвана Дунавска конвенција, која обавезује све земље које припадају сливу Дунава да се понашају према поставкама из тог документа.

- Све у свему - каже др Борислав Јакшић - очито је да је питање квалитета и заштите вода и водото-

квалитета вода него да га и побољшамо, јер је то задатак и обавеза према будућим генерацијама.

Потенцијални загађивачи

У периоду рата, због тога што индустрија није радила, квалитет наших вода био је много бољи него пре. Међутим, ситуација би се драстично погоршала уколико се не би сада предузимале адекватне мере у пре-чишћавању отпадних вода које се генеришу из индустрије.

Квалитет вода треба побољшати: др Борислав Јакшић

ка заострено, што ми као добри домаћини треба да поздравимо и учинимо максималне напоре да не само одржимо постојећи ниво

дору и Бањој Луци. Све две фабрике су, на основу проверених података из 1991. године, учествовале са готово 90 одсто у укупном органском загађивању водотока у бишој Босни и Херцеговини - каже др Борислав Јакшић.

ци случајева помора рибе у Врбасу.

Када је реч о индустријским отпадним водама, желим да нагласим да се у Републици Српској налазе потенцијално два највећа загађивача у органском загађивању, а то су фабрике целулозе у Прије-

дору и Бањој Луци. Све две фабрике су, на основу проверених података из 1991. године, учествовале са готово 90 одсто у укупном органском загађивању водотока у бишој Босни и Херцеговини - каже др Борислав Јакшић.

Иначе, ниво загађења био је за те две фабрике око пет милиона тзв. еквивалентних становника или, другим речима, те две фабрике продуковале су загађење као један град од пет милиона становника. Ако се томе дода још и токсичност тих отпадних вода, онда је укупна слика много повољнија.

Вода има цену

Од свих корисника вода апсолутни приоритет је свакако онај везан за водоснабдевање, односно снабдевање становништва хигијенски исправном питком водом. Под тим се, према препорукама Светске здравствене организације, подразумева хемијски, физички и бактериолошки чиста вода за пиће.

Подсећајући да је и пре минулог рата било доста проблема у водоснабдевању, др Јакшић каже да се тако лоша ситуација погоршала током рата.

И ми у Бањој Луци били смо сведоци потешкоћа које је град имао у обезбеђивању уредног и квалитетног водоснабдевања. Ипак, сматрам да, ако је ишта честито, људски и професионално урађено током рата, то је било у области водоснабдевања. Нажалост, у другим деловима Републике Српске, због ратних дејстава, многи водоводи су претр-

Кроз програме који су урађени у водопривреди, а који су верификовани од стране стручних институција Европске уније, као и Светске банке, реално је очекивати да ће се приступити санацији бањолучког водовода, а резултат тога требало би, између осталог, да буде и знатно смањење губитка воде у мрежи. Како нам рече др Јакшић, бањолучки водовод је стар 90 година, што значи да су цевоводи и те како дотрајали, а уз то било је и неколико земљотреса па је, следећи економску рачуницу и друге услове, прихватљивије решење да се приступи санацији водоводне мреже него да се реализује изградња друге фазе тзв. фабрике воде, која би обезбеђивала додатних 600 литара питке воде у секунди. Санацијом би губици воде били смањени на око 20 одсто, чиме би се, практично добиле отприлике исте количине питке воде као и кад би се реализовала друга фаза изградње водовода, која би, у сваком случају, била тежа и скупља.

Међутим, како истиче наш саговорник др Борислав Јакшић, да би се конкурисало за кредит Светске банке за предвиђену санацију бањолучког и других водовода у Републици Српској, мора се, између осталог, гарантовати да ће се у разумном року повећати степен наплате утрошка воде како би се обезбедила средства за враћање кредита. Стога, а и због чињенице да вода за пиће ипак има своју цену, која је у поређењу са многим чим безначајнијим готово занемарљива, људски је и поштено измиривати ту симболичну обавезу према водоводима. Без воде човек не може, а водоводи му обезбеђују ту животну потребу и то са високим санитарним квалитетом - каже др Борислав Јакшић.

Човек који станује у поезији

Сасвим сигурно бојема међу Србима је било и пре Марка Краљевића, али је неспорно да је он до сада непревазиђен. Кад год је пио вино, а по сведочену народног певача и гусала, чинио је то често, половио је са својим Шарцем. Осим тога, прво што је након трогодишњег тамновања од господина цара затражио да би му испунио молбу и изашао на меџдан са злопласним Мусом Кесвијом јесте да га „намести ђегод у механу, примакне му вина и ракије и дебела меса овнукога.“

пише
**Борислав
МАКСИМОВИЋ**

Али да наш Марко није био обична испичура него човек са израженим манирима, сведочи податак да је одбио пити вино са црним Аралином иако је, ем било „ладо, ем га служила млада девојка. Десило се то у оној његовој познатој војно-политичкој мисији када је испословао учудање свадбарине. Са светом констатујем да се сада у сличним мисијама пије виски сумњивог квалитета.

У то време Париз је био више шинкара уз Сену, него урбаном месту у којем су постојале кафране са сталним гостима које бојемима називаше, па се чудим откуд Парижанима право да себи припишу привилегију да је истинска боемштина само код њих могућа. Али, и лаж више пута поновљена преображава се у истину па сам, разумевања ради, принуђен да и сам користим њихов термин који поближе означава књижевника, или неког другог уметника који живи својим нарочитим природним животом. По правилу неуредно, од данас до сутра. К'о чаргар, док траје, нек лаје. Ова дефиниција боема данас је неодољива, осим кад су изјезици у питању.

Песник-занимање и титула

Од Марка до данас много тога се променило осим вина, ракије и покуде за њима. За то време боемја је, применујући доследно своје принципе, успела свом сталежу изборити посебан друштвени третман, па им се и тамо где би требало да сви буду, исти, пред судом, зна прогледати кроз прсте.

А боемски принципи су: бити велика савјалица, желети на небо јирншем стићи, омаловажавати сувишна ограничења, имати више врлина од порока и стално место бар у једној кафани.

Један од оних боема који је задржао традиционални имиџ је Славко Јунгић Јесеј. Рођен је 1946. године у селу Марковац код Челинца, где је завршио основну школу. У Бањој Луци завршава Учитељску, а у Новом Саду Филозофски факултет, група југословенска књижевност и српски језик. Након завршетка Учитељске школе неколико година је радио као учитељ, а после студија као професор. Сада је у пензији, па му је писање поезије једино занимање. Њом се бави још од средњошколских дана, од када је објављивао у многим књижевним и студентским листовима. „У води облаци“, прва му је збирка песама.

То је десетак аутобиографских редака направљених да попуне обавезну рубрику у књижевном првенцу, објављеном почетком ове године.

Заиста, поезија је овом човеку без адресе све у животу. Ако га потражите, само ћете га у њој наћи јер он у њој станује. Зачудо, иако петнаестак година одвојен од учионице, у току је актуелних књижевних збивања, па чак и дневнополитичких догађаја, о којима углавном сазнаје прелиставајући новине на пулту трафика.

Да је био прорачунљивији, да је калкулисао, Јесеј би са својим талентом и образовањем од поезије, ако не лагодно, онда сасвим сигурно

и сунца, радног места, јела за породичним столом. Много је песама написао које су ко зна где нестале, а створио је само једну збирку, и то на брзу руку, у кратком временском интервалу сакупљену на тражење својих пријатеља који су му у техничком стварима и помогли.

Бојеми су познати и по бројним анегдотама, а о њему их кружи много.

По доласку у ресторан једног предузећа у време паузе продајнице за доручак затражио је од пријатеља бон. Када га је добио, покушао га

Славко Јунгић Јесеј

Јело цени, пиће воли

Славко Јунгић Јесеј, професор књижевности у превременој пензији, заштитни је знак челиначке боемје Доследном применом принципа овог романтичног друштвеног сталежа који по правилу храну цени, а пиће воли, задржао је имиџ боема створен још у прошлом веку

јефтиније. Зар порција пасуља није скупља од чаше лозе?

Много анегдота

Када му је објашњено да се ради о дотацијама и да треба прево да једе јер вероватно није доручковао, па ће му и лоза бити плаћена, признао је:

„Већ три дана нисам јео, не могу ни сада. Храну ценим, али пиће волим.“

При пићу је био и када га је потписник ових редова фотографисао како би се на његовој првој књизи нашла и фотографија, а он наравно ниједну није имао. Покушавајући да што пре импровизујем амбијент који је у складу с његовим песмама и начином живота, одлучио се за терасу ресторана „Плажа“, на којој је поред улаза у просторије Удружења рибара Богдан Маличевић, челиначки сликар, у радио мотив с Врбање на којом је познати мост код Змајеваца који асоцира на вишеградску ћуприју.

Када је након извесног времена Славко у дрхтавим рукама прервртао колор фотографију, безуспешно је покушао вратити „филм“ уназад:

„Добро, видим, то сам ја, и мост код Змајеваца, али ко ме је доле водио, и још за мном сто носио.“

На дан промоције његове збирке песама, хладног зимског јутра, бањолучки БИГ радио је у првој хроници објавио вест да је у Челинцу пронађена смрзнута особа чији идентитет није утврђен. Славкови пријатељи, који су се углавном како о књизи тако и о промоцији и бирнули, одмах су позвали овдашњу Станицу јавне безбедно-

сти јер је постојала оправдана бојазан да је могао то баш он бити. По добијању прецизнијих информација одоцнучи су, али је олакшање кратко трајало. Ускоро су га срели на улици прилично оплећен. А тек је јутро било. Замољен је да се бар тај дан уздржи од пића и уредан дође у ресторан „Плажа“ у предвече, где је промоција била и заказана. Жалио се на велику трему и обећао да ће покушати. Није успео, а његов долазак је био дан виско о коњу. Да је било на другом месту, питање је да ли би и дошао. А на промоцији међу десетак угледних званика било је десетак доктора наука, магистара и професора књижевности из више суседних градова. Ниједну своју песму није успео прочитати јер међу двадесетак наочара које су носиле присутне седе и пролећале главе њему ниједне нису одговарале. А и како би када никада није утврдио диоптрију. Песме су ипак читане уз алпаузе.

Као мало дете радовао се појави прве своје књиге.

До сада сам ишчекивао само пензију, ево сада и књигу – поверио се једном пријатељу и открио му тајну да инспирацију за наслов „У води облаци“ није нашао гледајући облаке у врбањском виру, него у ловки на тротоару.

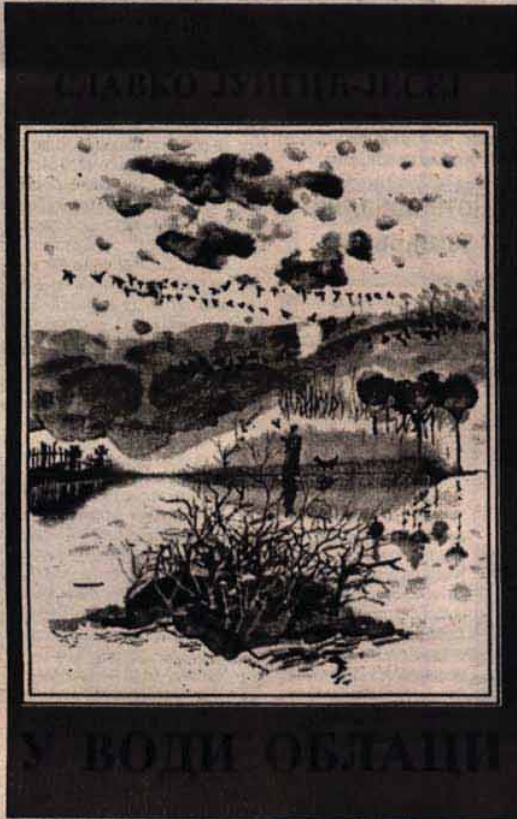
Као сви песници, и Јесеј се показао као добар пророк. По избијању рата на овим просторима рекао је:

„Ништа више неће бити као пре, осим мене. После рата сви ће бити друччији, само ћу ја остати исти.“

Јутарње серенаде

И заиста, на Славку се не уочавају промене након ратног вишора. Као и пре рата, у раним јутарњим часовима с рукама у џепоима, челиначким улицама одзвучи неколико серенада, а иза поноћи његов баритон неретко пробуди понеког уснулог Челичанина, зависно на коју страну крене.

Остао је при својој и када среће пријатеље. Учињиво замоли пола динара као позајмицу, а у оба случаја се извини и захвали. До следећег сусрета.

Славку Јунгићу је стран уобичајен начин живота. Он лебди, али с ногама на земљи. Јутро, подне, вече, пролеће, јесен... њему не долазе када и другима. Он има свој ритам живота, изван редова, далеко до сата

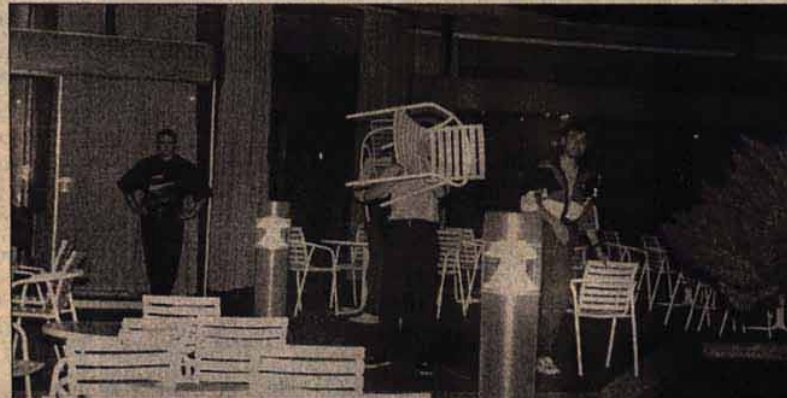
је трошити за чашу лозе, што куварница није прихватила јер се храна дели на бонове, а пиће продаје за новац. Зачудо је се.

Како се за нешто може добити оно што је скупље, а не може оно

Кордон полицијаца пред Банским двором - стоп за учеснике Свесрпског сабора

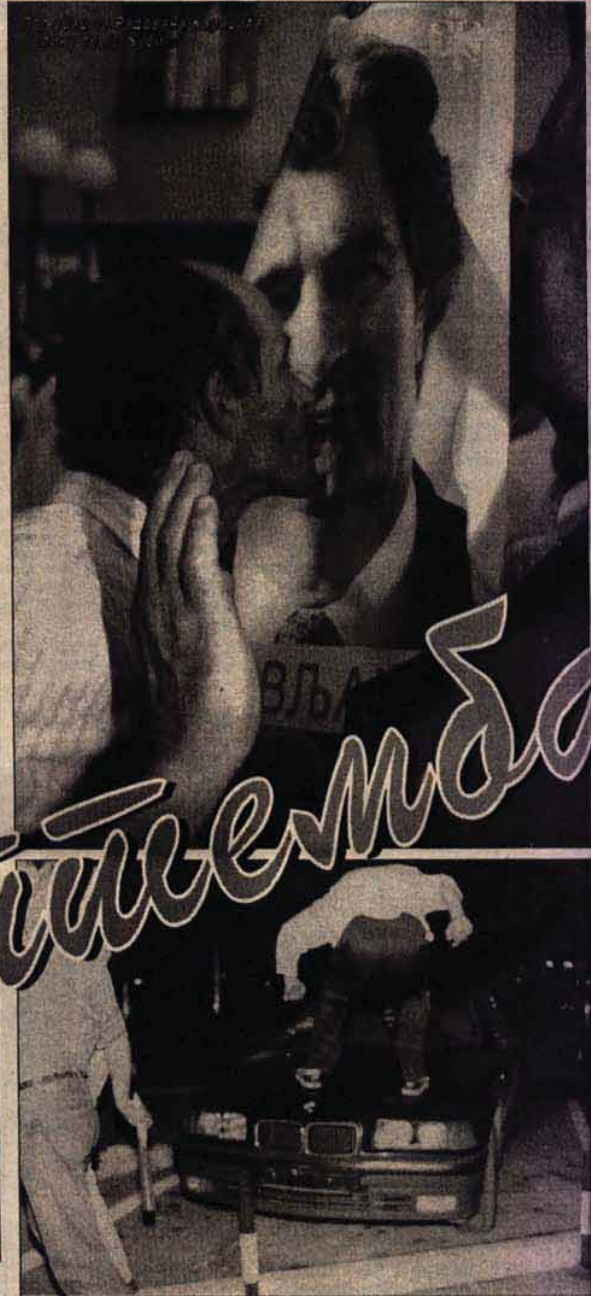
Припрема сцене за сукоб неистомишљеника

Жак Клајн стиже да посредује у српско-српском сукобу

Премијер Кличковић долази на Сабор

Искаљивање беса на аутомобилима за које се не зна чијим су парам купљени - народ ним или нечијим другим

Банској Луци се догодио један буран септембар 1993. године, а, ево, четири године потом и други, са мањим временским трајањем. Не желимо овим да ова два септембарска догађаја стављамо у било какву везу - тек их само региструјемо као догађаје који су се десили српском народу и који, сваки по себи и за себе, имају свој специфичан знак и симболику, који ће с временом, вероватно, бити правилно кодирани.

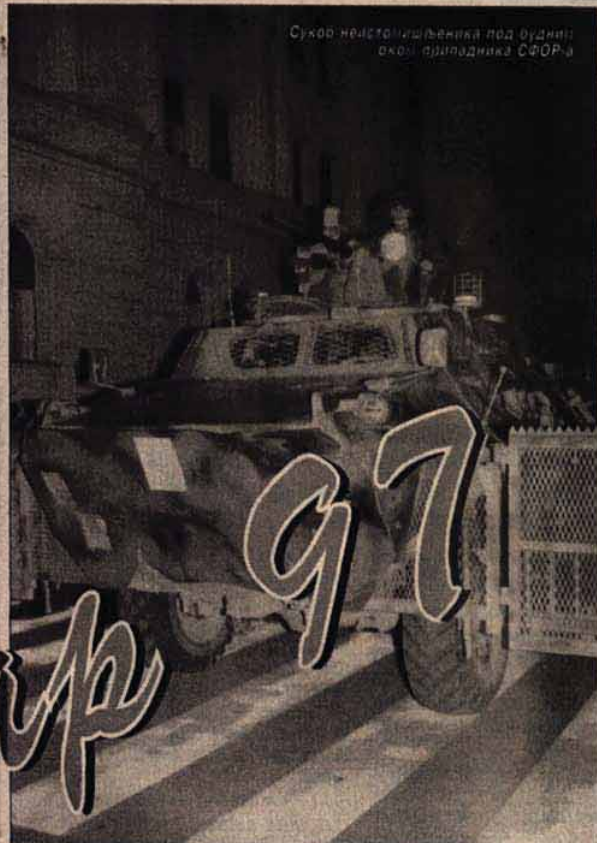
Тешко је различити како је и зашто започео 'Септембар 97', шта је ту узрок, а шта последица, шта повод, а шта циљ. Препуштамо то времену и историји. Наше је да потоне догађаје лоцирамо хронолошким редом, онако како су се десили.

У понедељак навече (8. септембра) на бањолучком Тргу Крајине са кашњењем од сат и по одржан је забрањени Свесрпски сабор, у организацији Градског одбора СДС-а Бања Лука. Учесницима Сабора обратило се тек један број најављених државних првака и гостију - Момчило Крајишник, Драган Калинић, Гојко Кличковић, Слобода Бијелић и Боривоје Сендић и сенатори Републике Српске др Веселин Буретић и Мирослав Војводић.

Мања група грађана, незадовољна, вероватно, радом или доласком дела руководства са Пала у Бању Луку - цело време ометала је учеснике сабора звиждудима погрдним речима. Приликом повратка у хотел 'Босна', где су преноћили, део руководства са Пала и гости из СР Југославије били су засути каменицама и посвакам од стране мање групе разјарених грађана. Иста група навече је искаљивала свој бес на аутомобилима сарајевске регистрације који су били паркирани испред хотела 'Босна'.

У уторак ујутро јавност је обавештена да су припадници Центра јавне безбедности Бања Лука блокирали хотел 'Босна'.

Сукоб неистопљивљеника под будним оком припадника СФОР-а

Кад се Срби посавајају - Србин страда

Издазак из хотела „Босна“ заточених пратилаца и обезбеђења руководства са Пала

Човек који је Жаку Клајну дао ултиматум од 15 минута да изведе из хотела „Босна“ непожељне Палане

Трубачи најављују почетак Свесрпског сабора на Тргу Крајине

Због обезбеђења услова за провођење истражног поступка против једног броја лица која се налазе у овом објекту, како је саопштено. Испред хотела „Босна“ окупило се око хиљаду грађана који су, узвикујући погрдне речи, захтевали да, очито непожељни Палане и гости из СР Југославије, одмах напусте хотел и оду из Бање Луке. Цела ситуација испред хотела „Босна“ била је под будним оком припадника СФОР-а и Међународне полиције. Драма је потрајала цели дан, да би њено разрешење започело доласком Жака Клајна, заменика високог међународног администратора за Босну и Херцеговину. У 15 часова из хотела су, под пратњом СФОР-а и ИПТФ-а, пуштени људи из личног обезбеђења дела руководства са Пала, који су возили стабилizacionих снага пребачени у Рамље код Бање Луке, седиште СФОР-а.

У 19 часова из хотела су такође под пратњом стабилizacionих снага и припад-

ника Међународне полиције изашли и Момчило Крајишник и Славоко Палекски који су Крајишниковим аутомобилом и с његовом лично пратњом напустили Бању Луку. Аутомобил је гађан каменицама и другим „рекавитима“ гневних грађана. Преостали хотелски заточеници напустили су Бању Луку касно ноћу.

После Крајишниковог напуштања Бање Луке, присутним грађанима обратила се председница Плавшић речима:

— Мислим да су они из хотела добили добру лекцију, о којој ће на путу до Пала размишљати. Бања Лука је одбрањена, они ће једном схватити да је ово било у интересу Републике Српске. Ви сте их надвигали. Честитам, народе! Председница Плавшић потом је позвала грађане да се разиђу кућама.

А.А.
Снимиле: Растко ОСТОЈИЋ
Александар КОПАЊА

Певачка група из Боливије и Перуа на улицама Бање Луке - након протеклих бурних дана и ноћи

Гост града

Ненад Јанковић, познатији као

Са концерта „Забрањено пушење“ у Бањој Луци

Група „Забрањено пушење“ пре нешто више од два месеца „поновила“ се албумом. Носач звука под називом „Ја нисам одавље“ већ је добио повољне оцене музичке критике, а публика мало-помало учи нове хитове.

О „Забрањеном пушењу“ тешко је говорити и писати, јер готово да нема ничега што јавност већ не зна. Њихова појава на југословенској музичкој сцени осамдесетих година право је освежење.

За разлику од својих учитеља, на чијим примерима су учили музику и све што она носи, „Пушење“ се није утопило у сивило и излизане рок тонове, већ је слушаоцима понудило нешто ново.

Песме, које говоре о свакодневним урбаним темама, истакнутим личностима из детињства чланова групе, као и низ других, ситних стварчица, „Забрањено пушење“ издвојиле су од осталих.

Довољан доказ њихове популарности су и препуне дворане, унапред распродате улазнице за концерт и одушевљење публике.

Узаврела атмосфера прошле године у Спортској дворани „Борик“, на великом рок концерту „Забрањеног пушења“, није се изгубила ни годину дана касније, на Стадиону спортских игара, где је ова група наступала на прослави годишњице Независне телевизије Бања Лука. А шта о свему томе мисли први човек „Забрањеног пушења“, фамозни доктор Неле Карајлић?

• **Нови албум изашао је недавно. Шта се све дешавало у дискографској паузи?**

— Албум је изашао 2. јула 1997. године, пре можда нешто јаче од два месеца и оно што сада радимо је можда нека медијска презентација. Негде крајем августа почели смо да правимо и мале турнеје и сад смо се почетком септембра већ захуктали и у оквиру једне такве цирке дошли смо у Бању Луку.

• **Поводом рођендана Независне телевизије?**

— Да, они су нас позвали да будемо специјални гости тог њиховог програма и мислим да је све то скупа јако лепо изгледало. Нарочито је лепо изгледала публика која је била растерећена свих ових недаћа које се одвијају над нашим главама и која је показала, наиме клинци су показали родитељима, да се може нормално живети. Ето, то је то!

• **Таква атмосфера је карактерисала и ваш прошлогодњи концерт. Упоредите овај и онај прошлогодњи.**

— Страшно је лепо што се ништа није променило. Остала је она иста енергија која је остала у „Борику“ да виси и то ми је јако драго.

Кад смо оно прошле године свирали у „Борику“ и кад је била пуна дворана, реакција публике, стварно дирљиви контакти, између њих и нас, постојао је одређен број људи, међу које убрајам и себе, који су мислили да је то зато што се нисмо дуго видели.

Недавни концерт показује да то није због тога већ зато што је та нека наша комуникација са бањолучком публиком постала толико присна да можемо малтене долазити овде

скоро сваких месец дана да правимо свирке. Наравно, ми, нажалост, немамо за то времена, али мени не би било мрско да дођемо стално овде.

• **Да се мало вратимо на почетак, а ту је „Примус“, неки ваши корени?**

Неке друге песме

• **Већ на почетку каријере стекли сте епитет забављача, да није прејака реч заједбанта. Међутим, годинама Неле Карајлић прерастао је у озбиљног уметника, колико озбиљног?**

— Ако мислиш на ову плочу као неку врсту озбиљне плоче, то можда јесте тачно, зато што су теме озбиљне саме по себи и немогуће је да се правиш луд. Није група „Забрањено пушење“ могла снимити плочу, а да не спомене рат и нека наша искуства кроз тај рат, а с друге стране, покушали смо у неким другим песмама да увучемо неку ведрију ноту. Е сад, кад први пут слушаш плочу, онда тебе најјаче ударају најјаче емо-

— Важи! Ја не знам знају ли клинци те неке податке кад смо ми почињали, углавном то је била давна осамдесета.

Ми смо имали пре тога групу која се звала „Забрањено пушење“, али смо били више гиманзијска заједница него озбиљна група. Сећам се, Боро Контић нас је први звао да радимо на телевизији, овај како се зове, не, у ствари на радију,

Могу да

Као и сваки озбиљни артистички инцидент, тако и нови примитивизам, након својих седам година, кад није имао где даље да иде, морао је да буде укинут. Трећа генерација у мојој фамилији, тј. ја, неће поновити грешку. Од 200.000 људи, колико је било те ноћи око „Јетре“ са жељом да буде мир, изгледа да су сви код куће имали „капашњикове“ и чекали да виде на коју ће страну

а после смо почели да за телевизију снимамо „Надреалисте“.

• **Осамдесете су златно време ЈУ-рок музике. Ту своје место свакако има и „Ју примитивс“, покрет који је, нажалост, кратко трајао?**

— Није нажалост, он је имао неку своју путању као и сваки озбиљни артистички инцидент

— Па јесте. „Елвис“ се распао, али то је већ питање појединачних случајева. Један од разлога што смо укинули нови примитивизам је то што смо ономад хтели да докажемо неверним Томама који су тврдили да заједно са покретом умиру и групе. Ево ми смо укинули покрет, али је група остала да живи.

• **Остало је само оно што ваља. Новом се враћа рок? Денс, реп, техно као да посустају и остају без идеја, бар код нас. Није ли ово ренесанса рока?**

— Па у Југославији постоји лагани успон рокенрола. То је тачно. Институције забаве као што су дискотеке, које су биле главно место промоције денс музике, стагнирају, нису више тако популарне као 92, 93, кад је свака дискотека била пуна по логици ствари. Сад је мало другачија ситуација, иако смо још далеко од те неке чаролије о којој шањамо, још смо далеко од '67, '68, '69.

• **За „Нин“ сте изјавили да нећете поновити грешке оца, деда... О чему се ради?**

— Који су се враћали у Босну?

• **Да?**

— Па, ја мислим стварно да је трећа генерација у мојој фамилији, ако и трећа генерација у мојој фамилији, то јест ја, направимо исту грешку, онда са фамилијом није нешто у реду, а не са ратовима.

Има један мој друг који је можда на најлепши и најпоетичнији начин у једној реченици описао позицију Балкана и Босне, конкретно нас средишта и најближег контакта тих цивилизација. Он је рекао: „Јеби га, Неле, ко вам је крив што сте направили кућу на сред цесте“. Отприлике је тако. Сваки озби-

ције, а најјаче емоције су увек танека врста, како да кажем, туге и носталгије. Те емоције су увек јаче од неког примарног осмеха, или већ, неке духовитости и увек те јаче погоди ово прво. Али кад мало одстојиш над том плочом, кад је мало дуже слушаш, онда почињеш да откриваш и неке друге песме.

• **И коначно албум?**

— Мени је важно да смо ми то снимили, јер смо то носили седам година на леђима. Сад кад је плоча изашла, кад смо је промовисали, кад је кренула у продају, осетио сам пад терета са леђа и схватио сам да сад могу да радим шта хоћу. После те тежине можемо да снимимо и албум са техно музиком (смех).

у историји уметности, и зато, нови примитивизам и његових седам година је седам година одређеног менталног развоја наше раје и логично је било да оног момента кад смо видели да то нема где даље да иде да смо одлучили да га укинемо.

• **Од свих „Ју примитивса“ једино је „Забрањено пушење“ остало. Шта је са осталима?**

др Неле Карајлић, вођа „Забрањеног пушења“

радим шта хоћу

љан и високоорганизован народ на планети гради кућу далеко, негде у хошцу, да му не може нико прићи, као што су Енглези, не знам, Јапанци, Амери.

А ми смо се нашли паметни па смо га направили напред црсте. Е сад, како иде цивилизација напред, тако ни та црста више није макарда него је постала аутопут. И онда је то рушење и дизање наших кућа напред аутопут.

• Одете ли кад у Кућу цвећа, оно имали сте проблема са „Маршалом“?

- Па, нисам досад. Био сам у животу само једном са екскурзијом.

• Кад вам је црка „Маршал“?

- Ја имам, вероватно мислиш на Тита (смех), један младан, емоцијама растерећен став, тако да немам никакву потребу да га мрзим или да га волим. Постао је део неке историје мога народа и то једна од кључних фигура.

Мислим, када би политичари, на жалост, то треба да ураде историчари филозофи, кад би са мање емоција, а више рација почели да анализирају све оно што је он радио и нарочито када би психолози анализирали његову социјално-психолошку структуру, односно те његове доминантне особине, мислим да би нам било пуно лакше да схватимо шта се дешавало с нама. Јер, он је иначе био једна врста персонификације свих нас, на крају крајева, нико не може рећи да нисмо плакали кад је умро.

Пре неки дан сам гледао сахрану леди Ди и видео сам Енглезе како исто тако плачу за неком особом. Значи да то није карактеристика одређених народа него општељудска карактеристика да неки човек, ако свој народ задужи на неки начин, овако или онако, изазива масовну емоцију, плачемо или шта, кад умре тај.

• Ваш концерт за мир, она ваша верзија „Хајде да лудујемо“ од Тајчи, то је била заправо једна службена најава онога што ће се десити после?

- Јест. Као „Даме и господо, хајде да лудујемо ове ноћи“, испало је тако. Мислим, нажалост,

тај неки последњи покушај да се спречи рат у Сарајеву није успео. Наравно, да не причамо сад о разлозима.

• Зашто није успео?

- Од 200.000 људи, колико је било те ноћи око „Зетре“ са жељом да буде мир, изгледа да су сви код куће већ имали „калашњикове“ и чекали само да виде на коју ће страну ствар да крене. А што је најгоре, изгледа да ни део организације који је радио тај концерт није имао такве намере као што су тада пропагирани. Наравно,

није, ја се не слажем са том причом. Мислим да рат не долази због нерешених политичких релација између народа, рат долази када се одређена енергија акумулира до те мере, а нема вентила унутар организација тог народа. Верујем да је и после Другог светског рата 1946. и 1947. неко рекао: „Људи, ово није добро, ово неће моћи, међутим, могло је, ето, скоро педесет година.“

Морамо признати да је педесет година рекорд мира на овим просторима, тако да и сад

Планета функционише на потпуно другом принципу, на принципу компромиса.

• То нам баш није пуно познат и коршћен појам?

- Ако нека држава има унутар своје организације велики број обавезних компромиса, тај народ је на вишем нивоу и он је јачи. А ако неки народ има мали број компромиса као обавезни кодекс понашања, онда је тај народ на ниском степеноу организације.

У информатичкој револуцији којој смо ми сведоци, нажалост, најбитнији и најозбиљнији су високоорганизовани народи и пошто је компромис један од одређених принципа озбиљне организације, међутим, код нас се та реч изједначаје са речју пораз.

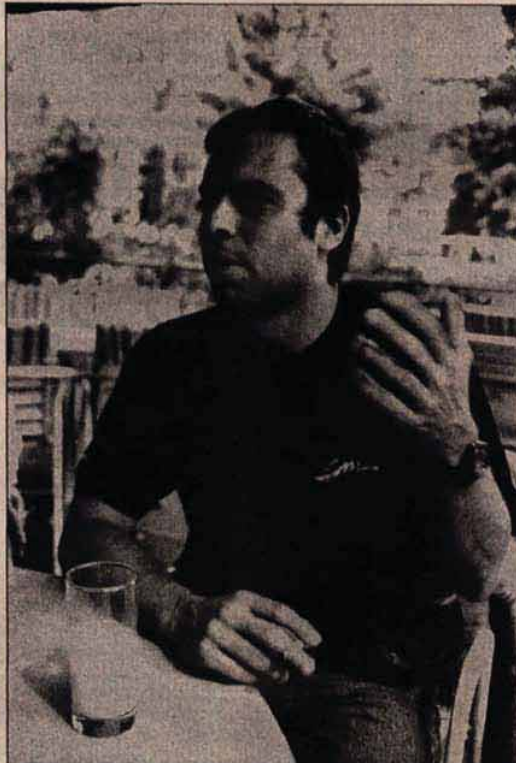
И то нас јече! Из тог нашег егоцентричног човека тешко је тражити да нађе најмањи заједнички садржилац са другим истим таквим.

Кад четири Србина седну заједно да гледају телевизор, а ако један воли фудбал, други кошарку, трећи тенис, а четврти ватерполо, никад се неће договорити ко ће гледати и на крају ће разбити телевизор. Кад четири Јапанца седну, они се договоре на тако једноставан начин да већ прекосутра свако од њих има по један телевизор. Ето то је та разлика између високоорганизованог и нискоорганизованог. Ако ми схватимо једног дана да су за озбиљну организацију друштва потребна одређена правила, а правила подразумевају прихватање истих, односно улазак у компромис са правилом, тог момента ћемо бити озбиљан народ којем нико неће моћи ништа.

• А овако?

- Ако сваки појединац има ту неку врсту енергије да хоће да гледа само тенис, само ватерполо, онда ћемо имати проблем по кући као што га имамо ових дана.

Други су то процеси и мислим да и Срби полако, али сигурно усвајају правила игре и неке ствари које су се дешавале прошле и ове године дају ми за право да се ствар помиче миц по миц. Све је то учинило, и демонстрације у Београду, и конфликт у црногорском руковетству и, рецимо, шта ја знам, све то иде ка неким правили-

нећу да грешим душу, било је то стварно људи који су желели нешто тако као да се очува мир, и то, али то су велике елементарне непогоде и то питање рата и мира се решава пуно раније од пет дана пре почетка једне манифестације.

• Значи, није било шансе?

- Рат и мир настају негде дубоко у енергији народа и ми ћемо имати тај циклус у овом случају. Када мени кажу са страховањем да би могао да дође нови рат због тога што, наводно, ово решење није најидеал-

ова поставка мира не може да буде узрок ничему, она може бити само повод да неке касније генерације, које ће доћи, одлуче акумулирати ту неку енергију и пробати да реше проблем дефинитивно.

Нажалост, у Босни се проблем не може дефинитивно решити и то је оно што морају да знају и схвате све три, четири заинтересоване стране. Не постоји дефинитивно решење нигде на свету. Коначно решење је пробао само један човек па се зајео. Само је Хитлер имао идеју о коначном решењу.

„Забрањено пушење“

Под именом „Забрањено пушење“ крију се: Стрибор Кустирица, бубњар, затим Глава Марковски, басиста, Дејан Справало, виолиниста, Тери Јаковљевић, гитариста, Драшко Јанковић, клавијатуриста и др Неле Карајлић, текстописац и певач.

ма, ка ономе што зовемо компромис.

Енглезу је част да је вешт преговарач и да зна да изабере врсту компромиса коју ће употребити, а код нас кад кажеш: „Они су се успели договорити“, онај други одмах каже: „Он се договорио с њима, јер’о му ја матер, ето који је то шупак!“ Ето, то је то.

• Чујете ли шта са музичке сцене у Сарајеву? Дино је пре рата пуно обећавао, свака му је плоча ишла корак напред, а сад се претворило у ајатолаха?

- Нисам слушао, право да ти кажем. Ја Дину не познајем превише добро, али ако је то његов избор, не видим у чему је проблем. Он ће тако да свира и, вероватно, он тако и мисли. Можда има и неке егзактне користи. Можда му је то боље.

• Написао је химну!

- Ето видиш.

• „Дрвена јабука“, тачније један њен део, из Загреба је гостовао у Сарајеву, Кемал Монтено?

- Нико није савршен (смех).

• Кемал Монтено је био у Мостару, да ли ће „Забрањено пушење“ можда посетити свој родни град, типа концерт „Мом родном граду“, нешто у вези с улицом?

- Па, ја употребљавам ту реч мој родни град, да не бих употребио име које је толико профанисано по медијима, светским медијима, да ми га је мука. Има један мој друг који прави разлику између Сарајева и Сарајева (како то на слогове изговарају странци) и он каже постоји Са-ра-је-во.

А др Неле Карајлић није одатле, а није ни одавде, како то каже у својој последњој поруци на плочи.

Разговарали:
Добрила МАЈСТОРОВИЋ
Миладин МИХАЈЛОВИЋ

Културни монолит:**Академик Љубомир Симовић, четврти добитник награде Града театра „Стефан Митров Љубиша“ у Будви**

Академик Љубомир Симовић четврти је добитник награде Града театра „Стефан Митров Љубиша“, коју су у Будви ранијих година добили још Милорад Павић, Матија Бећковић и Душан Ковачевић. Поводом беседе изговорене приликом уручења награде, која се односила на невероватну актуелност дела С.М. Љубише, Симовић је изјавио: „Бојим се да немамо много од онога што је С.М. Љубиша написао. Али то није кривица његова него наша. Ми ил не читамо или ако читамо, не узимамо довољно у обзир оно што је он написао. Многе се његове приче могу читати из данашње перспективе.

Да смо пажљивије читали, не би нам се догађале овакве непријатне ствари, које се нама не догађају само једном него с времена на време, тако да кроз целу историју прескачемо један исти зид. Одавно су нам дошли, како С. М. Љубиша каже „и луч до ноката и вода до ушију“, али се ми нисмо

Будва, град театра

нешто што се у цивилизованом свету не ради“, каже Симовић.

Више бајки него програма

Београд је свих дана излепљен (изборнокампањским) плакатима и изгледа прилично прљаво. Кампање се умногоме и разликују од досадашњих. Тим поводом Симовић каже:

„Мислим да је за изборну кампању карактеристично то што је препуна нереалних обећања. Нико не очекује да кандидати, било за председника Републике или за посланике, говоре истину, али мислим да се код нас данас апсолутно претерало са нереалним причама. Невероватно је колико у свим наступима кандидата има више реторике него разборитости, више демагогије него логике, више бајки него политичких или економских проблема, више пене него аргумената. Посебно је интересантно како се поједини кандидати представљају. Ми све те људе познајемо и сви знамо шта се од каквог материјала може направити. Хоће људи да нам представе као мудре политичаре, или чак као неку врсту хероја. Међутим, данас у Србији нема ниједног Милоша - ни Милоша Облића, ни Милоша Обреновића.

тлу Југославије, као и о улози српског народа у свему томе, допуњена је са 15-ак нових текстова. Посебно поглавље посвећено је скандалу који се догодио прошле године приликом отварања Мокрањчевих дана у Неготину. Поред беседе због које се организатор

Прошло време**Лаковерних**

Симовићев роман-хроника „Ужице са вранама“ ускоро ће доживети треће издање, а у издању „Стубова културе“ до октобарског Сајма књиге из штампе ће изаћи допуњено издање књиге „Галоп на пужевима“

ти неко ко ће умети да је употрети на прави начин.

Донедавно били смо веома лаковерни. Ако би се пред нама појавила нека аждаја, били смо склони да зајмуримо мислећи да ће тако и аждаја нестати.

Били смо спремни да за светог Ђорђа признамо свакога ко се тако и представи. Мислим да је време лаковерности прошло. Све је више људи који знају ко је аждаја, и који виде ко није свети Ђорђе“.

Симовићев роман-хроника „Ужице са вранама“ (СКЗ) ускоро ће доживети треће издање, а у издању „Стубова културе“ до октобарског Сајма књиге из штампе ће изаћи допуњено издање књиге „Галоп на пужевима“. Књига, коју чине беседе и интервјуи, текстови о улози Србије у догађајима с почетка деведесетих, о ратовима на

пише
Весна
ТАШИЋ

(благо речено) ускратили Симовићу боравак у Неготину, књига ће садржати и Симовићев одговор Неготинцима и захвалност на позиву да прими кључеве града.

„У том писму сам Неготин и Неготинце одвојио од оне неколицине људи који су у њихово име урадили

За мене је очигледно да се безлични људи представљају као снажне личности, да се људи од пластелина представљају као људи од челика, да се велике удворице представљају као велики карактери.

За целу предизборну кампању која добија неке облике због којих човек осећа стид карактеристична је фотографија једног од кандидата (Зоран Лилић). Тај кандидат се слика са високо подигнутом руком.

Кад год негде видим тог човека, неодолживо у тој руди видим флашу. Као да се у будућности позивају на неко весеље и на неку пијанку“.

Љубомир Симовић

увек понашали као да то примећујемо“.

Жмурење пред аждајом

Велико охрабрење, каже Симовић, данас нам улива она енергија, која се у Београду и у другим

градовима Србије појавила на политичкој и грађанској сцени у време студентског протеста прошле зиме.

„Требало је имати велики таленат да се таква и толика енергија не искористи. Нажалост, неко је тај таленат имао. Али то што та енергија није искористишена, не значи и да је угушена.

И не значи да се неће појави-

Неискористишена енергија студентског протеста '96. у Београду

Снегови, рузмарин и шаш

Пегла у дефекту

Нико, моја госпођо. Тебе нико не разумуе. А страшно! Знам.

пише
Боро
КАПЕТАНОВИЋ

Јуче окречила, данас почадило. Јуче опрала, данас прљаво. Јуче намирисала, данас излапело. Јуче нормално, данас загорело. Јуче ништа, данас дими. Јуче не шкрипи, данас шкрипи. Јуче сече, данас туп. Јуче меље, данас прескаче. Јуче леди, данас отала...

А онај богаљ из кафане не излази. Боле њега што је огледало прљаво, што је брава зарђала, што се шерпа улупила...

Чаша разбила...
Соли, бре, нестало, а баја, лола.
Лола, баја, а славина отишла.
Отишла славина. Рикнуо усисивач.
Решо се сјебао. Телефон прекида. Пегла у дефекту.

Рачун за струју стигао.
Старија пала на испиту.
Млађа пропушила.
Телевизору игра слика. Радио крчи.
Мрави навадили. Млеко поскупело. Сат стао. (Велики, зидни, са оном птичицом... што кука: куку!, куку!)

Птичица умукла. Под се дигао. Брачни кревет донда. Ципеле пропуштају. Хаљина дотрајала. Сијалица прегорела.
Сто једва на ногама стоји.
Кишобрана ниједног.
Три, бараба, ганцнова, у кафани збо-
рвала.

Е, да је хтео и главу.
Боље, кажем ти, да сам се за бандеру удала.

У шта сам гледала, слепица.
Толики фрајери, а ја ову бену.
Е, што сам изабрала, свака ми част.
А лепо је говорила моја покојна Миољка: Пази, Алексија, добро пази, кћери, за кога ћеш!

А ја: ама, шта ти знаш, Миољка. Пусте ме.

И пусти ме, Миољка.
Али, што ме пусти моја Миољка кад си знала колико сам блентава?

И сама изаберем. Још сам бирала. Шта мислиш да нисам бирала? Можда би боље било. Можда ни не треба бирати. Већ онако: хо-рук. Као кад гураш камион: хооо-рук!

Е, знаш шта?
Кад видим људе, бре...
И кад се сетим... О, кад се само сетим...

Али, хоћу ја из љубави.
Све моје, поудаваше се из интереса, а ја - паметна, па из љубави.

Алексија, једина, из љубави.
И сад гледај.

Имам брацо, љубави колико ти бог хоће. Сама више не знам шта ћу од љубави.

Али белог дана немам.
Рмбачим, бре, ко стока, а ништа.
А оне моје опајдаре - ем, Грчка, ем, Шпанија... У Рим по обичне гаџице, бре...

А ја из љубави...
А ја из љубави, јебем ти живот, кад је овако неправедан, да извинеш!

Илустровао Миладин МИХАЈЛОВИЋ

Продавац новина у Београду

Записи са плафона

пише
Зоран
КУЗМАНОВИЋ

У Централном сам затвору - мотало му се по глави. Док се пењао на свој кревет, сети се намере да забележи сваки тренутак петдневног робовања. Хтео да упита човека испод себе за оловку и папир, а онда примети да му не зна име. Нагну се над ивицу кревета. Погледа у човека који је лежао отворених очију. Хеј, како се ви зовете? "Муса", одговори овај и додаде: шта ти треба?

- Оловка и папир - рече Продавац.
- Да нећеш можда да бележиш записе из подземља? - рече Муса.
- Можда. А како знате?
- Не знам, али многи који су прошли кроз ову собу тражили су исто. Хтели су да пишу - одговори Муса и пружи му оно што је тражио.

Вративши се у лежећи положај Продавац прво погледа на стrop. Ни сам није знао зашто му на ум падоше Издавачеве речи које је добро упамтио. Плафон је био асоцијација. Једног дана издавачу коме је продавао књиге испричао је смешан догађај из улице Кнеза Михајла. Напишао је човек који је на рекламном постеру светског фудбалског аса Роналда препознао Алојзија Степинца, за-

гребачког надбискупа. Тај незнацац је у пролазу додао: Шта ће ту тај Степинац? Продавац се на кратко насмејао овој епизоди на улици, а онда рекао: Човеку је довољно да легне на кревет и погледа у плафон. И на том екрану може да види све што зажели.

Зашто сам се ја први дан у затвору тако слатко смејао?, била је прва реченица коју написа Продавац. Ту стаде и погледа горе према "екрану". Затим скрену главу налево и угледа човека с друге стране његовог кревета који је лежао затворених очију. Он је разлог мог неприродног смејања. Стојан са чувлавим вратом и великим зулуфима. И шта да напишем! Првог дана у затвору смејао сам се због Стојана који се смејао мени. У ствари, према Мусином објашњењу Муса он се и није смејао него напротив плакао.

Поново врати поглед на плафон. У Кнез Михајловој улици објашњавао је знатижељним купцима занимљиве детаље Пако Рабанове књиге "Лутања". Онима наравно, који су хтели да купе Издавачеве књиге. Обично су то групе пролазника које би се заустављале и слушале јер би отворило књигу пронашао

једну Рабанову илустрацију и започео причу:
- Видите, ово овде су његови цртежи. Очи људи чије су зенице овако доле он назива "Излазеће сунце" и они су стари мање од 1.000 година. Из тог живота у живот на тој путањи, кад се сабере, стиже се до савршенства, до Бога. Пако Рабан у овој књизи заправо пише о својим реинкарнацијама и својим искуствима у томе. На овом другом оку женица је у нормалном положају - такви људи су стари око 2.500 година и он такве очи именује "Сунце у подне". А ово око је "Залазеће сунце". Зеница се попела и ти људи су стари преко пет хиљада година. Рабан у књизи пише да му се зеница попела, а то се може видети и на његовој фотографији. Дакле, он је стар преко пет хиљада година.

И док је о томе причао, Продавац би погледао у окупљене, а они у њега. Гледали би се сви међусобно и почели да коментаришу ко је колико стар према положају зенице. Међутим, кад би се заустављао на илустрацији која показује људско уво и Рабанову теорију да оно представља фетус окренут наопако, где ушна ресица представља главу, обично би се хватили за своје да би били у-

дљенији. Неко уопште нема ушну ресицу или је она врло мала и такви људи су у првим животима, а они са дугим ресицама су јако стари. И шта се дешава? Окупљени купци би, као по наредби, почели да се хватају за уво и да коментаришу. Значи, било је довољно да само подигне руку и ухвати се за своје уво, а онда би по команди сви учинили исто.

Зашто? Зашто исти рефлекси? Зашто сам се ја смејао без разлога Стојану? Овом овде што спава и управо сада ништо мрмља. Зар само због његовог смејања мени? Које је заправо плакање. Продавац примети да му велику муку и збрку представљао Мусино објашњење. Зато после дужег гледања у плафон записи са друге реченице: У затворској ћелији данас сам упознао занимљивог човека. Име му је Иван и док ово записујем, он спава. Волео бих да сазнам нешто више о њему. Његов идентитет... И на овом месту оловка му зале. На реч идентитет. Могу ли ја да га откријем чак и разговором са чудним човеком. Можда он сад, док ово записујем, и не спава него се само претвара. Шта ли онда мисли затворених очију?.

Поход на нижу

Најзначајнији јесењи салон аутомобила у Европи почео је 11. септембра. Бољи познаваоци прилика у светском аутомобилизму погађају да је реч о Салону аутомобила у Франкфурту.

Прва оцена је да су се произвођачи одлучили да највећу пажњу посвете нижој средњој класи аутомобила. Сигурно је да су највећи новитети овогодишњег Франкфурта: „опел астра“, „VW голф 4“ и „ситроен зара“.

Прве оцене стручњака су да се ради о судбинским аутомобилима, чији евентуални неуспех може умногоме да поремети пословне позиције фабрика из којих они долазе. Иначе, сва три новитета која би требало да представљају хит изазивају велику пажњу неколико хиљада новинара који су дошли у Фран-

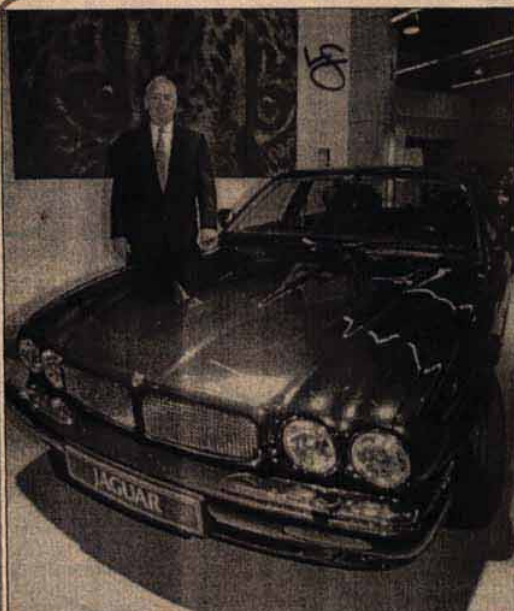
кфурт, баш као и публике која ће све до 20. септембра имати прилику да ужива у „непотанима на четири точка“.

Сигурно да све љубитеље аутомобила, како у Франкфурту, тако и широм Европе, па и код нас, занима када ће се хитови овогодишњег салона појавити у продаји, односно почети „крстари“ друмовима. Прва предви-

ђања говоре да ће се „ситроен зара“ појавити већ почетком октобра, месец дана касније „VW голф 4“, а у фебруару или можда нешто касније купцима ће бити доступан и „опел астра“.

А како то све изгледа ових дана на Салону аутомобила у Франкфурту, можете видети на фотографијама Ројтерса.

припремио Д. ПАШАГИЋ

Николас Шиле, један од водећих људи британског „Јагуара“, задовољно стоји крај новог модела „V8 XJ“

Шведска ауто-индустрија „Saab“ понудила је нови модел „saab 9-5“

„BMW M купе“ доживео је премијеру у Франкфурту, а прве критике су више него добре

Немачка индустрија „Дајмлер-Бенц“, у сарадњи са швајцарском компанијом „Своч“, представља овај симпатични двосед („сити-купе“)

Међу виђенијим посетиоцима Салона био је и Лука ди Монтеземоло, председник аутомобилског спортског гиганта „Ферарија“

у Франкфурту

СРЕДЊУ КЛАСУ

Земље Далеког истока представља Кореја, а њена фабрика аутомобила „Хундаи“ одлучила се да демонстрира могућности модела „АТОС“

Фабрика аутомобила „Крејслер“ одлучила се за модел „ССУ“

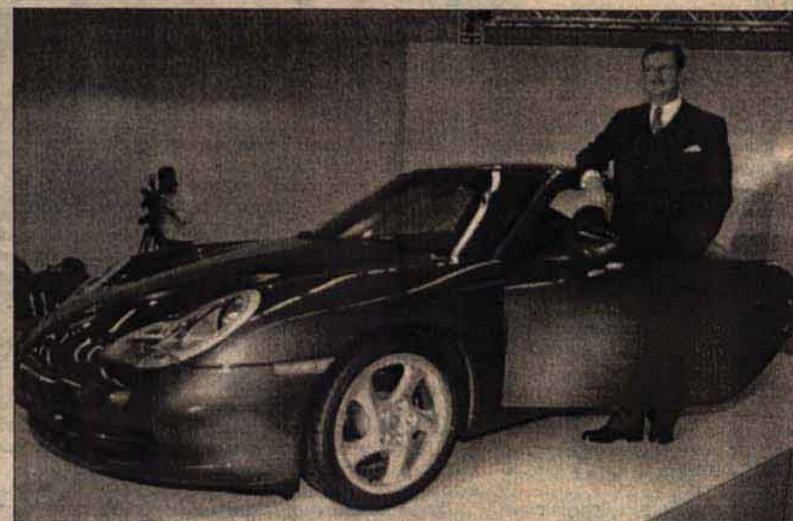
Овакви салони не могу протећи без британске ауто-индустије, чији је „Ландровер“ представио модел „Фрилендер“

Аутомобил око кога се дигла највећа прашина је свакако „VW голф 4“

Возачи „формуле 1“ Мика Хакинен из Финске и Дејвид Култард из Велике Британије седе у моделу формуле „Ф 300 - лиф“

Штанд „Поршеа“ је један од најпосећенијих у Франкфурту, а већина долази да види нови модел „911 карера“

Филм недеље

Два лава и две цивилизације

"Господари саване"
(САД, 1996), р. Стивен
Хопкинс, гл. Мајкл
Даглас, Вал Килмер

пише Горан ВРХОВАЦ

Последњи филм режисера Стивена Хопкинса "Господари саване" говори о колонијалним освајањима Енглеске у Африци и уопште, сукобу две цивилизације, Енглеске, која је у то време била једна од најнапреднијих у целом свету и афричке, која је у то време још увек била на раскршћу између празноверја и религије. Конкретно, група енглеских инжењера је дошла у Африку са намером да изгради мост који би још једном потврдио престиж Запада и цивилизације која долази. Радови су кренули и када су сви мислили да неће бити више проблема, све је кренуло низбрдо.

Тачније, уследили су напади лавова, који су за само десетак дана убили више од 40 људи, махом локалног становништва, ионако заплашеног свим и свачим. Све то је допринело да дође до масовне хистериче, да би на крају свега, после неколико дана, у свету остали само Чарлс Ремингтон (Мајкл Даглас) чувени ловац и пустињски и млади инжењер Робертс (Вал Килмер), један од ретких који је имао петље да остане и суочи се са, по многим, најстрашнијим лавовима - убацима икада виђеним у Африци. Борба на живот и смрт је кренула, а како

Маестрална улога - Мајкл Даглас

ће се завршити, видећете ако погледате ово заиста одлично остварење. Оно што посебно треба истаћи јесте да "Господари саване" представљају филм који вас заиста освоји на први поглед, да ли због предивне фотографије и уопште фантастично снимљених предела средње Африке или због потпуне супротности, тачније одлично урађених сцена у којима мало недостаје да поверујете да се заиста води права борба са лавовима. Капа доле и дизајнерима

филма, који су заиста учинили да се дочара амбијент саване и уопште начин живота људи у Африци. Укратко, цела екипа је одлична одрадила посао, што је резултирало филмом који се не може постицати у било каквој конкуренцији са сличним остварењима.

Наравно, добар део заслуга припада и глумачком пару Килмер-Даглас, уз напомену да нас је Мајкл Даглас пријатно изненадио одигравши заиста маестрално.

Занимљиви телекс

Инстант књиге

ЛОС АНЂЕЛЕС - Нове, "инстант" књиге о принцези Дајани и Мајки Терези појавиће се већ наредне седмице у Сједињеним Америчким Државама, јавља Ројтерс.

Издавачка кућа "Ранинг прес" намерава да одштапа 450.000 примерака првог издања књиге: "Дајана: Похвала народној принцези".

Реч је о књизи са 136 страна, која су илустроване фотографијама укључујући и оне с њеног

погреб, односно церемоније у Вестминстерској опатији.

Исти издавач планира да на тржиште избаци првих 13.000 примерака књиге о Мајки Терези, која је била припремљена пре него што је чувена католичка мисионарка преминула прошле седмице. Првобитно је било планирано да се у продаји појави у октобру. Ново допуњено издање те књиге, са фотографијама везаним за смрт Мајке Терезе која је преминула у 87. години, појавиће се убрзо и то у 100.000 примерака

Пандини близанци

ПЕКИНГ - У Кини су рођени близанци, младунци иновске панде - врсте која је угрожена и један је од најљупкијих симбола те земље, јавила је кинеска агенција Синхуа.

Седам година стара панда звана Јаја порођена је у истраживачком центру у граду Ченгдуу у области Сечуан. Младунци су мужјаци тешики 130 и 125 грама.

Ово је други порођај међу пандума у последње две неде-

ље. Претходно је, такође близанци, родила панда у истраживачком центру у резервати Волонг, такође у Сечуану.

Близанци у Ченгдуу су прве панда у четвртој генерацији ове врсте која живи у вештачким условима, у заточеништву.

Неуобичајено је да је Јаја родила двојке јер је то била њена прва трудња.

Панде прворотке углавном рађају по једно младунче, наводи агенција.

Провалничке уши

ЖЕНЕВА - Швајцарска полиција је ухапсила опасног провалника на основу отисака ушнујоје је остављао на улазним вратима кућа својих жртава, јавља Ројтерс.

После овог хапшења, провалници би требало да поведу рачуна и да можда почну да носе и рукавице на ушима, а не само на рукама.

Ухапшени провалник је један 30-годишњи Шпанац. Женеваски суд му је изрекао казну од четири године затвора јер је провалио у више од 380 кућа. Он је радио пуном паром пошто је у просеку упадао у 15 кућа седмично. Погрешно је само у једном, оставио је отиске ушнујоји су пронађени микроскопском анализом.

Распад најперспективније југословенске групе "Оружјем против отмицара"

Неизвесна будућност

Ових дана југословенски музички часописи препуни су информација о разлазу једне од најперспективнијих младих поп-рок група "Оружјем против отмицара". Шта је од свега тога истина, тек ћемо видети и чути...

Појава групе "Оружјем против отмицара" право је освежење јер су се на сцени појавили у правој најезди турбо-фолка и техно-денса. Знало се ко у то време има примат на ионако изопаченој музичкој сцени, тако да су чланови ове групе, пре свега, били довољно храбри да узму гитару у руке и да крену у одлучну битку против хармонике.

Колико су успели у свом науму, довољно говоре тиражи њихова прва два албума. Поред тога, концерти су им били изузетно посећени, а песме су котирале у врховима бројних топ-листа.

Реално гледајући, група "Оружјем против отмицара" нису некакви квалитетни музичари,

али су ипак успели да дођу до свог места. Довољна је била чињеница да су се у то време многи одрицали добре рок свирке и да су се окретали брзој и лакој заради, путем лакших нота. А народу је требало нешто жестоко.

Осим жестоких акорда, млади Зрењанинци су самим својим саставом скренули пажњу јавности на себе. Наиме, у групи су два мушка и два женска, потпуно равноправна члана. Идеја је потекла од Николе, гитаристе, који је пре тога свирао у "Инстант карми" и његове тадашње девојке Дале, басисте. Иако је њихова љубавна романса "пукла" бенд је остао и опстао.

Певачица и гитариста бенда је Драгана, која је, по обичају, и централна фигура целе групе. Драгана се, међутим, не може похвалити претераним музичким квалитетима, али и оно што поседује било је довољно.

Приче о разлазу, чини се, Драгану не секају много. На сва питања углавном одговара

пише Добрила МАЈСТОРОВИЋ

са: "Не знам", "Видећемо" и слично. За сада се зна једино то да Никола има нови бенд, такозвану "Кинеску креду", али је пристао да и даље свира са "Отмицарима". Ипак, даље ће само свирати, а нема ништа од компоновања и писања нових песама. Ако се зна да су сви досадашњи хитови, ове групе искључиво његово дело, страховања су сасвим оправдана.

"Оружјем против отмицара" млади Бањолучани имали су прилику да виде прошле године, на "Ксету". Сувишно је и говорити каква је атмосфера била те вечери. Ако ништа друго, а оно бар због задовољства, које пружају својим слушаоцима, бенд би требало да опстане.

Додуше, мало је старих и искусних музичара, који су се дуги низ година задржали под истим кровом. Чини се да је дугочечност

Време ће показати куда ће ко: Драгана, певачица бенда "Оружјем против отмицара"

рок бендова толико ретка да се готово и не примети. А како је кренуло, само ће "Ролинг стонси" сви заједно отићи у пензију, као бенд и као великани...

После меча са Словачком у Братислави

Тамо где се окупила и друге спортске свет ништа није испред спорта, али овај пут у Братислави био је изузетак - са истим интересовањем пратиле су се вести о политичким догађањима у Бањој Луци, колико и предвиђања шта ће дозети меч са Словацима.

Најмање својом жељом, ваш извештач био је у центру пажње. Свако његово јављање Бањој Луци било је, истовремено, и постфестум информисање целе наше експедиције о томе шта се дешава у највећем граду РС.

- Да ми је неко рекао да ће ми политика бити занимљивија од фудбала, ископао бих му око! А види... - рекао је Драган Стојковић Пикси.

И тако, у Братислави, ред политике с Бањом Луком у главној улози, ред фудбала, колико о мечу са Словацима, толико и уопште о светским приликама у овој космополитској игри.

Светски тим

Сад, кад се зна да смо са Словацима играли 1:1, а у другим мечевима

Погодно пречку: Предраг Мијатовић у продору поред Козака

нашој екипи није све било „на светском нивоу“, он је имао спреман одговор:

- Свака друга екипа би поклекла у Братислави, али ми нисмо. Без обзира на неке слабости и овај пут смо били светски. Изборили смо резултат који нам треба и то је величина. Бошков упоран, без остатка.

Пут до Париза посут трњем

ма и свим европским групама било како је било, њорав је по-сао свако нагађање који пут „плаве“ води до Француске. Готово „милнон пост“ чека нас бараж: осам другогласираних одиграће два меча и четири победника путују за „пету републику“. Сва предвиђања на ту тему више су плод жеља него реалност и зато је сасвим извесно да би, у баражу, „плави“ више волели Грчку или Финску него Инглеску или Португалију, Русију или Белгију...

пише Томо МАРИЋ

- Ја сам непоколебљив у оцени да Југославија има, у овом часу, једну од најбољих репрезентација на свету. Овај тим бољи је од оног који сам

Реми у дуелу са Словацима „плавима“ обезбеди бараж, кроз који ће бити веома тешко проћи

Без обзира на то, у табору југословенске репрезентације су оптимисти и истичу да ће праве вредности овог тима изаћи на видело у Француској '98.

Спреман је да своје мишљење брани по сваку цену. Између њега и Слободана Сантрача, који је стварни шеф стручног штаба, тиња „тих сукоба“.

Спортски плурализам

Бошков је, на пример, био категоричан да треба да брани Александар

води у квалификацијама за првенство света у Немачкој 1974. године, са Цајићем, Каталиноским, Марићем, Бопичевићем, Бајевићем...

Бољи је, само да ме не чује Рајко (реч је о Рајку Митићу, који је седео до нашег стола!), и од оног олимпијског тима у којем сам играо и ја, потом Беара, Станковић, Митић, Бобек...

Ово је, заиста, чудесан тим. Ниједна репрезентација нема четири-пет асова, само наша. Мијатовић, Савићевић, Југовић, Стојковић и Михајловић, то су екстра-асови, играју у великим тимовима, чак и у њима су главни играчи. Знам прилике у италијанском фудбалу. „Милан“ без Савићевића то је „тврда екипа“, без италијанске, без решења. Кад је Савићевић у екипи, све је другачије, то кажу и Миланези, без обзира на то што Дејо није увек потпуно спреман. Или Михајловић? Без њега би „Сам-

Челни људи југо-фудбала: Слободан Сантрач, селектор, Миљан Миљанић, председник ФСЈ и Бранко Булатовић, генерални секретар ФСЈ

пдорија“ била просечан тим, а с њим је европска екипа.

Тако о „плавој“ екипи говори Вујадин Бошков, формално први човек нашег стручног штаба, тренер светског угледа, и сам некад светски ас. Али, кад смо, по повратку из Братиславе, након оних 1:1, на „Словачком“ стадиону, напоменули Бошкову да у

дар Кошић, а не Драгоја Лековић којег је Сантрач увестио у тим. Или, Бошков би сваки репрезентативни тренинг дозирао „до даске“, а Сантрач сматра „да сваки велики играч данашњег времена пред велике утакмице сам себи дозира тренинг“.

Тај „спортски плурализам“ истакнутих стручњака за сада функци-

онише у интересу репрезентације и то је добор. Различитост која води јединственом циљу никоме не би требало да смета.

- Ја верујем у ову репрезентацију, чак сам уверен, ако не буде „игра без граница“, да ћемо у баражу, дакле у две утакмице, надвистити сваку репрезентацију, без обзира на то ко нам буде ривал - каже Сантрач.

По Божијој правди

Бошков, о истој теми, иде даље. Он тврди:

- Веома је важно да одемо у Француску, јер ће се тек тада видети стварна вредност овог тима. Ја му

Поздрав Републици Српској

Кад смо се вратили, на београдском аеродрому, поздрављајући се са свим изештачима, Миљан Миљанић је упутио поруку губитељима фудбала у РС:

- Знам да се у нашој Републици Српској свака репрезентативна утакмица дубоко емотивно проживљава. То знају и играчи. У име свих нас поздрављам све љубитеље фудбала у РС, где је, захваљујући пре свега фудбалским радницима, фудбал победио чак и рат.

предвиђам чак сам светско врх. Светско првенство биће кулминација вредности нашег „дрим тима“.

Данашња репрезентација Југославије разликује се од све једног претходног националног тима. Пре свега, сви који су играли и били на клупи за резервне играче у Братислави играју у иностранству. Млади људи, а већ „истакнута имена“, материјално ситуирани, готово обезбедени за цео живот. Њима је репрезентација, заиста, светиња. Тако су и васпитани. За репрезентацију се игра без великих премиија, ова генерација чак је на први утакмицама, када се ствара национални тим, сама себи плаћала долазак на репрезентативне сусрете. И све у том стилу. Истина, чињеница је и то да ко је члан ове репрезентације Југославије, његова иностранна цена је десетоструко већа. Тако, на пример, млади голман Ивица Краљ, након што је обукао репрезентативни дрес, један је од најцењенијих голмана у Европи и „иностранна цена“ за његов ангажман већ се мери и милионским доларским износима.

- Погрешно је спортским победама, или поразима, мерити патриотизам, али однос према репрезентацији; озбиљност којом се у спортском смислу представља држава и народ, то већ јесте и израз патриотизма. А сви момци су велике патриоте, зато их је и цела нација подржала од првог дана - каже Миљан Миљанић, човек којем функције у фудбалу не треба ни наводити.

Словачка је била и прошла. Нама остаје да се надамо да ће све у расплету приче ко ће у Француску бити по Божијој и фудбалској правди. У том случају, лета дведесет и осам, „плави“ ће бити на светској смотри фудбала.

Играти до краја

Бранко Булатовић, генерални секретар ФСЈ, упозорава да до краја квалификација треба играти озбиљно:

- Тек кад се заврши и последњи квалификациони сусрет, знаћемо шта смо направили. С максималном озбиљношћу треба играти до краја.

Хвали „Борац“ ...

Боро Лазовић, директор „Морген“ из Будве, велики је пријатељ фудбала у Републици Српској. Каже: - Сиromашна је лига Југослави-

је без „Борца“. Славни дан када мој „Морген“ буде путовао на било какву утакмицу у Бању Луку. То је, за мене, град из снова.

Хороскоп

(13. 9 - 19. 9 '97.)

ОВАН: Јака вам је свест о раду и много тога одједном бисте да урадите. Све више пажње обраћа-те на изглед, исхрану. Да-нас ћете се бавити само оним што вас лично занима. Будите мање им-пулсивни и љубоморни. Партнер се труди да вам удовољи, а ви то као да и не примећујете. Оно што сте наумили ускоро ће почети и да се реализује. Не изазивајте опасност.

БИК: Постајете тајан-ственији, проциљивији. Односи са другима се увелико поправљају. На тој релацији користите ва-шу речитост. Стало вам је да своје слободно време искористите на прави начин. Ако сте у годинама које то дозвољавају, размишљајте и о про-ширењу породице. Будите спремни и на промену у послу. Данас ће ваша популар-ност доћи до изражаја.

БЛИЗАНЦИ: Ваш владар (Меркур) сада је директан и много тога што нисте стигли урадићете лакше него што се надате. Пита-ња везана за некретнине уз помоћ женских особа могли бисте почети да решавате. У јелу сте врло пробириљ-ви и та особина другима већ почиње сметати. Све примећујете, а да други тога ни-су ни свесни. Потребно вам је више сна.

РАК: Ваша интуитив-ност је у узлазној путањи. Појачан вам је и сексуал-ни нагон. Ваш емотивни набој данас је изузетно јак. Сада боље решавате туђе не-го сопствене проблеме. Ваше понашање укућанима уопште није јасно. Више крат-ких путовања је на помолу. Искористите их! Један од блиских рођака би вам могао помоћи професионално. Наступа пово-љан период за љубав.

ЛЈАВ: Стало вам је да други уоче ваш труд који улажете у сваки свој про-јект. Шансе да увећате приходе сада су много ве-ће. На интелектуалан начин покушавате да дођете до новца. У соп-ственом дому сада је мање нервозе. Вратићете се својим раније започетим посло-вима. Данас (и сутра) нећете моћи без других. Наћи ћете се на једном бројнијем скупу.

ДЕВИЦА: Постигнутим резултатима бисте мора-ли бити задовољни. Уз помоћ блиског рођака мо-гли бисте увећати и своје приходе. Током овог викенда обратите пажњу и на здравље. У посао који обављате уносите много емоција. Са-обраћај и даље захтева максимум пажње. Партнер вам је у финансијским потешко-ћама које већ постају хроничне. Веома вам је стало да обновите гардеробу.

ВАГА: Расположење вам се поправља, али вас обавезе на послу затрпа-вају. Не преузимајте на себе више посла јер би се то могло одразити и на ваше здравствено стање. Ваш шарм поново до-лази до изражаја. Компромисе сада чини-те лакше, а други се радо ослањају на ва-ше судове. Венера је у вашој другој при-родној кући (кући финансија) и тај њен пролазак искористите најбоље.

ШКОРПИЈА: Венера (планета љубави и лепе-те) управо се ушталала у ваш знак. Ту је одраније и Марс (мушка планета), који вас чини изузетно занимљивим за супротни пол. Данас бисте се радо од-лучили на какве промене у сопственом до-му. Једном од родитеља мораћете по-светити више пажње. Не упуштајте се у сумњиве новчане трансакције. Пријатељи вам постају све важнији.

СТРЕЛАЦ: Постојећу љу-бавну везу радо бисте да сакријете. Стало вам је да сазнате суштину живота. Данас и сутра у саобраћа-ју будите максимално опре-зни јер понесеност емоцијама може лоше деловати на концентрацију. Оштри сте у говору и нећете се уструча-вати да ствари назовете правим именом. Стало вам је да друге придобијете за сво-је идеје.

ЈАРАЦ: Данас бисте могли зарадити нешто новца и то на врло зани-мљив (и редак) начин. При-јатељи ће бити расположе-ни да вам помогну и лично и професионално. Биће вам важно да помог-нете другима, али нека вас не обузме нер-воза ако то не можете учинити одмах. Глас особе из далека сада би (напокон) могао стићи. Ако сте студент, искористите пово-љан период за учење.

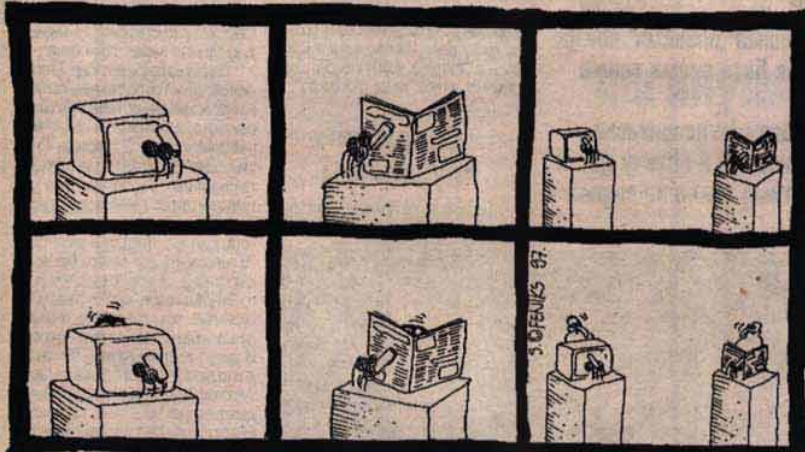
ВОДОЛИЈА: Данас и сутра Ме-сец је у вашем знаку, а његов транзит преко Урана учини-ће вас емотивно доста не-предвидљивом особом. На послу сте ублажили своју убојитост јер увиђате да се так-тичношћу може постићи више. Можда се за-љубите у особу са којом радите. Партнер би вам на лак начин могао увећати при-ходе. Ситне здравствене потешкоће нека вас не брину јер ваша моћ опоравка је велика.

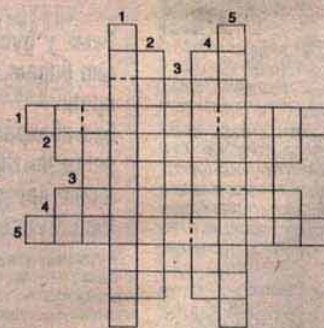
РИБЕ: Односи са другима сада су много бољи. Искори-стите период за сарадњу и потписивање свих врста уговора. Све више ћете раз-мишљати и о одласку пред матичара. Радо бисте да отпугнете негде, али као да ни сами не знате где и којим по-водом. Оно што сте дуго чували као тајну сазнаће сада и други. Током понедељка и уторка Месец ће проћи и вашим сазве-жђем и изазвати у вашем тананом бићу емотивну буру.

Астро-радионица ЛУНА

ИЗВЕСТАН ПОГЛЕД

Звезда

Водоравно и усправно:

- 1) Хит са најновијег Бајагиног албу-ма „Од бижутерије до њилибара“;
- 2) Роман Моше Капора;
- 3) Средство за повећање телесне температуре (мед);
- 4) Посматрање, гледање са осма-трачнице;
- 5) Млазњак, авион на млазни погон

аутор: Биљана ТУРЈАЧАНИН

АУТОР ГОЛМО МАШИНА	ЖЕНСКО ИМЕ ТИСОБИЈА	УСАГИД	ГРАД У ДР. ВАТОСКИ	ПОЗНАТИ ФОТО-МОДЕЛ	ВРСТА РИКАР-СКЕ МРЕЖЕ	ГОРВЕДНИ ЧИМАЦ (КОР)	ИТАЛИЈА	ПТИ ЧБОРОВА	НАЈВИШИ СЛОЖИ СОН-ЧАМЕ АТ-МОСФЕРЕ	СТРАНО ЖЕНОСКО ИМЕ	ВАРНА ЈАНТА ИМЕНА АНА	ИМЕНЕ СЕ ПРИ-ВРЕШ-НИЈЕ СТАК-ЛО УЗ ПЕРОС	СТРАЊ ИНАКУ ЕКОЛОГИЈА	АЗОТ	НАС-ЧАЈЕ (ЕРМ)	ИЛИПАЦИЈА	ПРО-ЛЕТАНИ ЦВЕТ	ЗНАЈА ОТ-РОВАНИЈА
АТЕНЦИЈА ЗА ОУ-ВАЖАВАЊЕ ПУТОВАЊА																		
ОБЛА КОЈИ ОСТАВА							ЧРНИ ВОДОЦИ						ДИКА КОДЕ					
ПОДУ-ПРИНИ (ГОРЧ)							ГРИСАЛ АЛБЕР						РЕКА У ИРИЈОКОЈ					
ЗНАК (БЕЛ)							ТЕСКО ЈУБИЛАЦИЈА					УГОСТИТ. ПРОСТОРИЈА (БЕЛ)						
4. ЗНАК У ЗО-ДИЈАКУ							РОБЕРТ АЛТИМА					ПАНЕВНО						
ФРАНС ОНАВСОЈА ГЛАСИЈА							ЖЕНСКО ИМЕ (ГРИВ-ЛАНКУ)				КАТКАД							
							КРИНА				МЕТАР							
										ЖЕНА И-ГАРЦА								

Шаљиви лексикон

БИСЕР-излажење на бис
 БУНДЕВА-куповина бунде
 ДЕЛИКТ-онај који дели
 КАМПАЊА-уређење кампа
 КУБИК-боравак на Куби
 ЛАВОР-ловац на лавове
 ОПАЛИТИ-продати драгуљ опал
 РИТИМИКА-гацање по ритму
 ТЕСТИРАЊЕ-развијање теста
 ФИНИШ-скуп финих људи

Гојко МАНДИЋ

Мистериозно ЦРНО

Мода

Кожне, црне јакне су, попут „левис 501“, увек у тренду, а не носе их само рокери већ и млади доброг укуса. Дакле, комбинација фармерница „501“ и црне кожне јакне је идеална и за сваки дан и за изласке у кафиће и дискотеке. Осим тога, сатенске и црне кожне хлаче такође су „ин“. Довојке радо носе црне сатенске хлаче у комбинацији са црним кошуљама од сатена или кратким мајицама. Модни креатори су открили нову линију мушке гардеробе која на прави начин истиче њихову фигуру. Мушкарци тако све чешће носе кожне или црне сатенске хлаче у комбинацији са црном мајицом кратких рукава прилијеном уз тело.

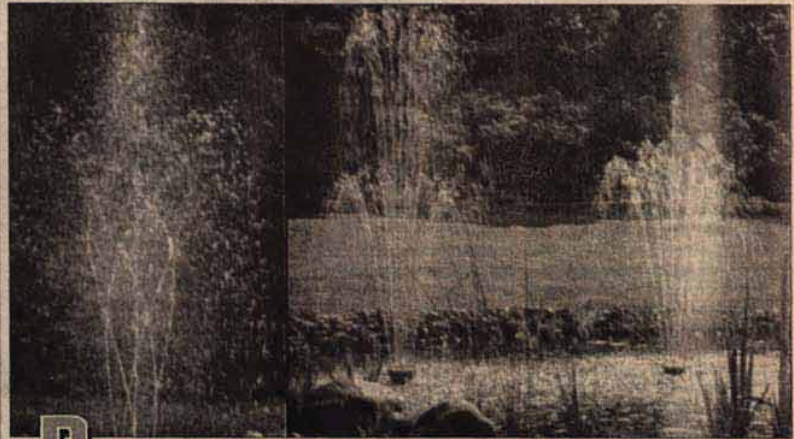
Екстравагантније девојке за изласке радије носе чипкане, прозирне хаљине или кошуље у комбинацији са кратким сукњама или пак хлачама прилијеном уз тело. Уз све ово врло је важно укомбиновати све остале детаље како би ефекат био што бољи. Да би се постигао изглед „вамп“ жене, уз овакву гламурозну гардеробу неопходна је савршена фризура, шминка, накит и, што је најважније, исправан ход са малом дозом провокативности.

Вечерње тоалете су најизазовније када су припаднице лепшег пола у дугим црним хаљинама, благо прилијеном уз тело. Уз високе потпетице, одговарајућу фризуру и шминку жена делује мистериозно, недокучиво и веома сексипилно. Такве хаљине су једноставне и како благо прате линију женског тела, још више истичу природну лепоту тела и жене уопште. Због тога није чудно што на матурским вечерима девојке највише носе црне тоалете, које изнад свега делују свечано и достојанствено.

Д.В.

Непревазиђена црна боја увек је у моди. Не само да се слаже са свим бојама, већ особи која носи црно даје извесну дозу мистичности и сексигила. Ако се свему томе дода чинишница да црно издужује фигуру, онда је заиста и сувишно говорити зашто млади воле да носе црно.

Култура становања

Водоскок украс

Врта

Врт је баш толико леп колико труда смо спремни да уложимо у његово уређење. Међутим, постоји један елемент који битно утиче на атрактивност вртног простора. Да, то су водоскоци и фонтане. Они уносе посебну живост, па ако се одлучите да их направите у свом врту, сигурно ћете закључити и сами следећег пролећа када видите фонтану са њеним језерцем или водоскок да је то у ствари најлепши детаљ вашег врта.

За сваки водоскок потребан је један подземни резервоар из кога ће вода долазити и у који ће се сливати. То кружење обезбеђује електрична пумпа са гуменим цревом и прскалицом.

Пумпа се повезује каблом и шуко утичницом за електричну мрежу. Кабал мора бити уклопан у земљу минимално за дубину једног ашова. У случају да фонтану правите сами, део посла око елек-

тричне инсталације препустите стручњаку. Величина базена, облик фонтане и снага пумпе морају бити усклађени, због тога се прво мора установити где ће вода падаати.

За вртна језерца са водоскоком није само лепота значајна, они такође доносе неопходан кисеоник води. Фонтане су погодне само као украс јер нису добре за живот риба и водених биљака. Језера морају бити дубока најмање 50 центиметара да не би била угрожена испаравањем током врелих дана.

Дискретан али такође атрактиван детаљ може бити врело без језерца, само постављањем камена из кога избија вода. Вода пролази кроз пробушени камен и лагано се слива преко његове

површине у сливник, а затим у подземни резервоар и тако округ.

Са изграђеним подземним резервоаром могу се направити терасаста језерца из којих се из једног у друго прелива вода, а такође и „собни извор“. У зимској башти (стакленику) или соби мали водоскок који доноси пријатну влажност ваздуха. Мањи извор терасаста језерца или мали изворни камен производиће жуборење између посуда са биљкама и веома повољно утицати на њих.

Ако желите да у свом окружењу имате неки од ових атрактивних детаља, мораћете прво да набавите пратећу опрему. Пумпа, филтер, прскалица, црево, по потреби осветљење и трансформатор чине оно што је потребно. За оне који баш нису вишни систему „уради сам“, постоје специјализовани сервиси који могу испунити сваку вашу жељу из ове области.

Козметички буквар

Лепота у јесен

Протекле летње жеге учиниле су своје и оставиле трага и на нашем лицу: али стиже јесен, право време за велико чишћење коже. Како припремити маску?

Јесен се у календару изборила за „својих пет минута“ па зато овај тренутак ваља искористити за дуготрајан поглед у огледало. Оно ће бити најбољи путоказ за козметички салон или кухињу, где ће та пронаћи састојке неопходне за домаће маске. Ово је право годишње доба за интензивну негу лица како би оно лакше поднело физиолошко старење и опоравило се од продорних сунчевих зрака. Све ово допринело је делимичном уништавању хелија, љуштању и ономе што ниједна жена не воли: стварању бора и борица. У салону се сада највише примењују посебни биолошки третмани за лепши изглед лица.

Истовремено, јесен је најбољи термин за дубински пилинг. Ово љуштење лица траје неколико недеља, уз коришћење посебних препарата и помоћи козметичара. После њиховог деловања лице потамни и у последњој етапи почињу да се одвајају горњи слојеви

пише
Ђурђица
ГОЛИЋ

коже. С њима нестају врло изражене боре и ожиљци.

Код куће жена може бити сама свој козметичар. Довољно је да на полицама у купатилу има одговарајуће млеко за чишћење, ноћни и дневни крем те антирид за боре око очију. Маске се могу направити од зеленица са пијавце или из саксије, мада и теглице у остави могу бити корисне.

Маска за суву и нормалну кожу

Помешати кашику сојиног брашна са кашиком тоглог меда. Додати кашичицу сока од лимуна, па ставити на лице и држати 15 минута. Лице опрати топлим чајем од камилице и оставити да се само осуши.

Маске за ублажавање пега и флека

Ситно исецкати везицу першуна и помешати је с кашичицом киселог млека. На

лице прво ставити газу па преко ње направљену маску. После 20 минута газу скинути, а ако пеге и флека не нестану после примене ове маске, неопходно је обратити се лекару јер је вероватно реч о оболењу јетре.

Маска за масну кожу

Самлети парадајз и помешати га са кашиком зобених пахуљица (које можете наћи у свим самопослугама). Ставити на лице и држати 15 минута, а затим испирати чајем од метвице или камилице.

Маска за акнасту кожу

Кашику овсених пахуљица помешати са мало млека, кашичицом герме и мало

лимуновог сока. Ту смесу ставити на лице и пустити да делује 20 минута, а након тога одстранити је млаком камилицом и нанети хидратантни крем.

Прича „Гласа српског“

Уређује Ранко ПАВЛОВИЋ

Растанак

Оливера СТАНКОВИЋ

Чекала је седећи поред прозора да киша престане. Било јој је свеједно да ли ће покиснути, али се бојала да се дечаци не прехладе. Три кишобрана није имала, а гробље је далеко. Онако ситна, у црнини, црне кратке косе једноставно очешљане, била је тачка на крају реченице. Неразоу чекања појнавали су бука што су је удружено правили капи кише распрскавајући се о окна прозора као кашикаре, јурњава воде низ олукe и зидни сат који је уредно, не знајући зашто, свако јутро навијала да откуцава време. Које време? Нема више времена. Стало је 13. октобра у 13 сати 1993. године. Стресе се, покретом главе као да одагна чуперак са чела или досадну муву, а нигде ни чуперка, ни муве, само слика...

...још ћу једном подгрејати супу, па ако не дође, нека једе хладну. Боже, зна да га чекамо, дечаци су толико послани да више не помаже ни ТВ, ни жеље да се као до сада поздраве са татом пред одлазак на то ратиште и да му кажу да се што пре врати. Сан их превари на тренутак, онда један другог буде, тата само што није стигао. На крају је сан победио и она их пренесе у њихове кревете, зашлука и тихо затвори врата...

И дечаци су у својој соби чекали да се разведри. Старији Јован је као бројећи капи, пажљиво гледао кроз прозор, љут на кишу због маме која се, знао је то добро, нервира. Знао је да она чека због њих двојице, а није могао да јој каже да иде сама. Није хтео да је пусти саму на гробље. Толико се бојао да ће и она као и тата отићи и да се неће вратити. Био је и жалостан и љут што тата ово вече није дошао да се поздрави. Први пут га није испратило речима да се што пре врати. Можда се

зато није ни вратио? Временом је љутња уминула, а оштрицу туге је отупио страх за мајку. Лепо је видео да једино на гробље жури, да само тамо гаји цвеће. Кад је приметио да више не плаче, помислио је да ће све бити лепше, да ће опет бити цвеће на кухињском столу. Она је много волела цвеће и Јован је често знао да убере у нечијој башти процвалу гранчицу, стручак зумбула или ружу да је обрадује. А и тата јој је за 8. март и рођендан доносио букет. Сада тате нема, а он се толико боји да је не повреди, да се не усуђује. Једном је прошле године до врата донео прве љубичице и угледавши је, брзо их гурнуо у џеп где су мирисале и осушиле се.

Благо Миши, мислио је Јован, ништа не зна, баш га брига. Само би да се игра, досађује му и маму љави. И на робљу је нашао забаву. Прави се важан што је научио да броји и стално пребројава споменике. А има и једну мацу која се увек некако нађе тамо кад ми дођемо, као да нас чека. Почео је кришом да јој доноси храну, као да мама не примети. Питам се да можда тако радо не иде са нама на робље због маце. Клинац један. Понекад му завидим што има само пет година.

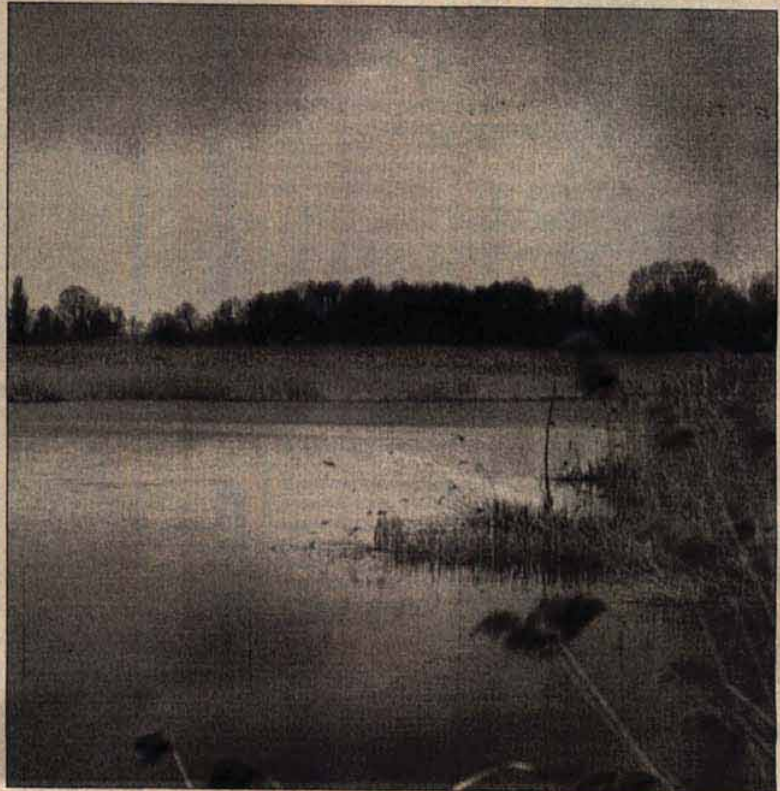
Јоване, Мишо, стала је киша, пожуристе са облачењем!, пренуо их је благ али некако одлучан мајчин глас. Стајала је на вратима собе.

Па она је све мања!, свену мисао десетогодишњем Јовану.

Биће висок на Петра!, помисли Гордана и као да из неког извора у грудима покуља понорница, али је она оним својим покретом главе као да чуперак или досадну муву тера, заустави и очи осташе суве, мутне и црне.

Журећи ка гробљу, стану татином како једном рече Миша, нису опазили сунчеве зраке како дијамантом украшавају голу гране дрвећа, ни жмиркање обасјаних облака, ни далеке тамне обриси Козаре на коју се киша преселила...

... Само што је легла, кад је поноћ већ давно прошла, чула је улазна врата како се тихо отварају. Није палио светло, мада је зачудо било струје. Сад долази, ко му је пречи од синова и мене па нас је оставио да га до овог доба чекамо, е, сад, нека сам једе хладно јело!, мрмљала је себи у браду. Није јео. Отворила су се и затворила врата дечије собе а тренутак затим био ту у њиховом царству, како је говорио, љубећи је још на вратима, док их је ногом затварао,

а руке му биле заузете њеним грудима.

Спустио се поред ње плавећи је мирисом дувана и пива. Можда би се и померила кад је осетила руку у коси, али је пивски дах претворио у бес. Они га чекају читаво поподне и вече, а он у тамо некој кафани са тамо неким људима испија пиво и сутра рано ће отићи на линију. Прича се да је тамо густо, да тамо ваља издржати. Хтеде да му се окрене, отићи ће, како да му се не окрене. Не, мора бити кажњен. Неће му показати да не слава. Рука се са косе спустила низ врат, па преко дрхтавог бречуљка дојде до татинственог бунара...

Како ли сам издржала тај слатки, познати додир а да се не помакнем, да га не загрлим, да му не опростим? Како није осетио да треперим како јасика? Како? Зашто сам била тако тврдо решена да га одбијем и зашто он није био бар мало упорнији?

Окренуо се од ње, пригрлио јастук и запао, а и Гордана убрзо после њега осетивши олакшање што је одустао, омогућивши јој да истраје у свом науку. Кад се ујутру пробудила, његово место је већ било хладно. Отишао је! Отишао први пут без поздрава, без пољупца и речи, видимо се ускоро!. Би јој жао и нека се стрепња увукла у њу, а кад потеклоше сузе, брже-боље из обриси. Не слутити, будало, рече наглас и оде да буди Јована да иде у школу...

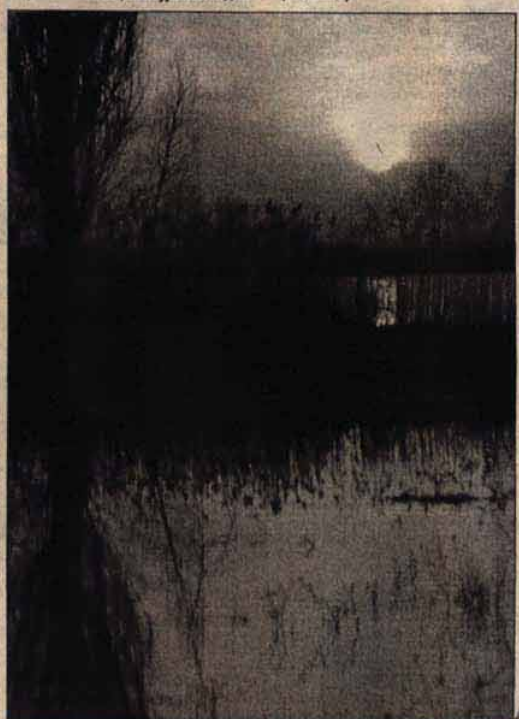
... Мама, стигли смо!, прену је Јованов глас. Са црне, глатке, гладне мермерне плоче, смешит-

ла су се два глава Петкова око кроз жбул црних трепавица. Боже, шта ли ми се осмежује, кад га пред смрт одгурнух, кад га не дочеках и не испратих жива?

Ево, већ две и по године, са истим питањем га гледа, седи цвеће, пали свеће, милује погледом

хладни камен пушећи дубоким урдасима његову мораву!, потежући из лименке пива. Две и по године осећа исти мирис дувана и пива као оне ноћи...

(Прва награда на књижевном конкурс у Истина о Србима* у Градишци)

Стевка Козић - ПРЕРАДОВИЋ

Име

Милићу Станковићу, завршетак приче

Србе рићу далеке близине
осмијех душе ипак није празан
Крчаг вијека пресушује име
Мртвим небом живнула оза!

Мјесец Стефан плави на два лука
сапиће га сеобама јава
Санак и гроб! Сирће, из јабука,
пустим грлом лелек обасјава

За седефом пужаве кућице...
пресахнуто водопад и ријека
калпем крви те-не у чојека

Сред нирване рођенданог вијека
за крај приче, потписујем име:
Поетеса, сунце, из Крајине...

(Београд - Б. Лука, 21. мај - 20. јун 97)

(Прва награда за поезију на књижевном конкурс у Истина о Србима* у Градишци)